

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 trt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A magyar Brunetiére.

Budapest, március 19.

(v.) A képviselőház mai ülésén csődöt jelentett be gróf Károlyi Sándor. Nem a magát, hál'istennek. Hanem csak a szabadelvű gazdaságpolitikáét. Ime, párja akadt hát Magyarországon Brunetiérenek, aki Franciaországban szintén a szabadelvűség bukását hirdeti, csak hogy nem a gazdaságpolitikai téren, hanem a tudomány terén. Mellesleg szólva, a tudomány semmi hajlandóságot sem mutat, hogy a Brunetiére ur kedvéért szörösből-börösből átszolgáltassa magát a részére tömegmondokul kiszemelt egyháznak. Sőt inkább nagy sikerrel mutatja ki, hogy soha fizetéképesebb nem volt, mint amióta vagyombukottnak hirdetik ellenségei: nábobai bőkezűséggel szórt el az utolsó években akkora kincseket, aminő például a Röntgen-sugár, a Marconi találmánya s legújabbban a tüdővész széruma. Vajjon a magyar Brunetiére jobban fog-e járni, mint francia pályatársa?

Tartunk tőle, hogy nem. Hiszen már az első lépésnél elég nagy baj esik rajta: az, hogy olyasminek hirdeti a csödbejutását, ami nincs. A gróf ur a szabadelvű gazdaságpolitika bukásáról beszél. Hát van-e szabadelvű gazdaságpolitika? S ha van, mi a lényege? Talán a manchesterség az, mely a kereslet és a kínálat korlátlanul szabad játékát követeli? De hiszen akkor gróf Károlyi is manchesterista, mert az ő álláspontja az, hogy a közvetítő kereskedelem önző családsággal meghamisítja a kereslet és kínálat egymásra való hatását és a kínálatra nézve ártalmas áralkulást idéz elő. Itt már egy bőkenőre akadunk a gróf ur okoskodásában. Azt hallottuk ugyanis tőle, hogy a szabadelvű gazdaságpolitika egyik főbűne: a kartellek és a trustek megalkotása; mert ezeknek egyetlen célja az, hogy drágábban adjanak tul bizo-

nyos fogyasztási cikkeknek. A gróf ur ez okból üldözendőnek tartja a kartelleket és a trusteket, s ezt ma ki is mondta az ország színe előtt. Hát ebben mi egyetértünk vele; majd megmondjuk később: miért. De itt csak egy ellenmondásra akarunk figyelmeztetni, amelybe gróf Károlyi saját magával helyezkedett. Ha ugyanis a manchesterségben áll a szabadelvű gazdaságpolitika, akkor ezek a visszaélések, amelyek a kereslet és kínálat viszonyának szabad érvényesülését gátolják, nemcsak nem erednek a gazdaságpolitikai liberalizmusból, hanem épp ellenkezőleg annak megtámadását jelentik. S kérjük már most, mi okon tör valaki pálcát a gazdaságpolitikai liberalizmus fölött olyan üzelmek címén, amelyek homlokegyenest ellenkeznek e liberalizmus alapvető elvével?

Am tegyük fel, hogy a gróf ur nem a manchesterséggel azonosítja a szabadelvű gazdaságpolitikát. Hát ez esetben mi egyebet érthet rajta az individualizmusnál? Hagyján; felveszszük mi a vitát ezen a vonalon is. Ha a gróf urnak nem tetszik a szabadelvű gazdaságpolitika, akkor valószínűleg a konzervatívát óhajtja, vagyis amannak az ellenkezőjét. Am az individualizmusnak mi az ellenkezője?... A kollektivismus, amely a magántulajdon megszüntetését s a termelés szocializálását feltételezi. Van okunk feltenni, hogy a gróf ur ettől még erősebben irtózik, mint a börtének, a trusteknek s kartelleknek minden visszaéléstől.

A valóság pedig az, hogy nincs liberális gazdaságpolitika, aminthogy konzervatív sincsen. Van jó és rossz gazdaságpolitika. A jó az, amely egyenletesen emeli a nép minden rétegének jólétét. A rossz az, amely vagy szegényebbé teszi az egész társadalmat, vagy pedig gazdagítja ennek egy részét a többinek rovására. A dolgok természetéből folyik, hogy a jó gazdaságpolitika csakis demokratikus lehet,

holott a rossz vagy arisztokratikus, vagy plutokratikus, vagy mind a kettő együttvéve. Nézzük már most, milyen a gróf Károlyi politikája? A gróf ur nem akarja megengedni, hogy a gabona olcsó legyen s üldözendőknek tartja azokat, akik mesterségesen leszorítják a nyerstermények árát. Ellenben azt követeli, hogy akik az egyéb fogyasztási cikkek árának emelésére szövetkeztek, azokra az állam sujtson le hatalmának minden szigorával. E politikának magva tehát az, hogy amit a nagybirtok termel, az legyen minél drágább, amit pedig fogyaszt, az legyen mennél olcsóbb. Ez a politika demokratikus ott, ahol vásárolnia kell, s arisztokratikus ott, ahol, mint eladó jelentkezik a piacon. Hamarjában nem tudunk nevet adni ennek a politikának. Csak egyet tudunk: azt, hogy az altruizmus elnevezés nem nagyon illik rája.

(A gróf egész okoskodásán végigvonul egy gondolat: meg kell védeni a kötött nagybirtokot. A gondolat nem új; de új, sőt meglepő az, hogy a kötött nagybirtok fogalmába a gróf immár befoglalja a gyár- és bányavállalatokat is, sőt, ha jól értettük, egyáltalában az egész ipart. Nincs kifogásunk ez osztályozás ellen. Csakis azt kifogásoljuk, hogy ez a kategorizálás nem őszinte. Mi tudunk például olyan vállalatokat, amelyeket gróf Károlyi ma kötött birtokká léptetett elő s melyek ellen az agrarizmus gyilkos báborút folytat. Ilyen például a malomipar s ilyenek a nagyüzemű szeszgyárak. Ma megtudtuk gróf Károlyitól, hogy ezek is a kötött birtokhoz tartoznak. Hát vajjon hajlandó lesz-e a gróf ur a kötött birtoknak ezt a részét a saját elvtársai ellen megvédelmezni? Mikor a malomipar felzúdult, hogy az örleési forgalom megvonása tönkre teszi, a gróf urat nem láttuk a kötött birtok e részének védői között. S most, hogy

TÁRCA.

A csatári csoda.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Nógrádi László.

Talán egy falu sincs Palócországban, amelyben valami csoda ne esett volna. Ott van például Piliny, hol az öreg Csókás Péternének a díofa tetejében jelent meg a boldogságos szűz. Jártak is esudájára az esetnek, nagy szomorúságára Gödör Menyusnak, aki azóta kénytelen volt más kert felé nézni. Ott vagyon Felfalu, ahol megboszorkányok táncolnak minden éjszaka a nyergesi dűlőben, nem is említve azt, hogy a kenderáztatók fenekéről egyszer Pityók Mártonnak elébe ugrott a falu védő páronusa szent Mihály. Hogy mért éppen a kenderáztatókból, azt éppen Pityók Márton tudja legjobban, meg Pupri uram, aki kenderért is ad egy kis itókat.

No de ez mind semmi Sághoz képest. Büszke is erre a falura az egész Karancs völgye. Bezzeg nincs az Ipolyvölgynek ilyen.

— Csatár — mondja most a karancsvölgyi ember, — csak kismiska, ott csak egyszer esett, ami esett, de Ság, ez állandó csoda.

Bizony nem adnák oda a mátraj szent kutért. Sági Ferkó büszkesége Ságnak. Ó kelme, Sági Ferkó uram a holtakkal beszél, hirt ad a másvilágról, hogy ez vagy amilyen sorra jutott s mindezt potom csekélységért teszi, szinte a posta is többé kerülne olyan messzi idegen országba.

A múlt évben történt Csatáron, hogy meghalt a szép Kuris Matild ura. Valami fuvarban volt Lasoncon, buzát vittek, haza se jött élve

többet. A szép Kuris Matild nagy szomorúságnak adta magát. Eladogatta a lábás jószágát és misét szolgáltatott három faluban is az ura lelke üdvéért, mert hát úgy halt meg, hogy sehogy, utra való nélkül. Egyszer aztán hirt jött, hogy haza jár a Kuris Matild ura. Minden áldott éjszaka haza jön, végig járja a padlást, a házat, az udvart, esatogtatja az ajtókat s ki tudja, mi mindent csinál.

— No hát ez mást nem jelent, mondja Zaráné, mint azt, lelkeim, hogy nincs nyugta, valami kell.

Egy pár szép csirke, lud megint elkerül a Kuris Matild portájáról Szécsénybe, adja párját, ahogy adhatja, aztán viszi misére valónak. Ó maga meg ri nap-nap mellett, arcáról egymásután tűnik el a szép piros róza, amit még a nagy szomorúság megbagytott, ó mer' hát nagyon szent asszony Kuris Matild. A nagy olvasás asszonyok sorában van, pedig fiatal még. Minden áldott nap misét hallgat, utána végig mondja az olvasót kétszer is, de hogy felejt el egy szemnél is az ura nevét. Még is csak nincs nyugta a szegény halottnak, csak békétlenkedik minden áldott éjszaka. Való igaz ez, nem tréfa!

Nagy riva panaszolja el az esetet Zaránénak, alsó, felső szomszédnak, hogy mi történt megint.

— Az éjszaka itt vót, mondja Kuris Matild s menten előnti a könyv, itt vót, láttam, hallottam, mikor nyitotta, betette az ajtót.

— Oszt mit mondtot, lelkem, csak szó't valamit? — kérdi Zaráné.

— Nem a' néném, egy kukk, annyit se mondtot, csak nézett rám, ó, de szomoruan.

— Nagy baja lehet, — veti közbe Patyiné asszonyom.

— De mi baja, hiszen jámborul élt.

— Jaj lelkem, de tudod, hogy halt meg.

Hát hogy halt meg, azt nem igen tudhatni. Bögöci Gazsival volt együtt, ő hozta haza is a széna között, azt mondta, befordult a szakali hogy alatt, rá esett a kocsi, az törté össze. Többet egy kukkot se mond, pedig meg lehet valami a dologban. Van is. Nem a kocsi törté ökelmét össze, de hogy az, hanem a baksai bojtár, a Csojók Gyuri taposta meg a dákói kocsimában. Ott akadt vele össze, régi haragosa volt, mert, ki tudja mi igaz a dologban, de úgy mondják, nagy oka volt rá. Hogy mi oka, — hej éppen az, ha tudná Kuris Matild, talán nem siránkoznék úgy az ura után...

— Mit tegyünk, lelkem, csak már legalább kijelentette volna, hogy miért békétlenkedik, mondja az öreg Piponyné.

— Az ám, szól Gabiné is, aki éppen akkor ér oda az alvőből. Hamarosan összeáll az asszonyi tanács és ahol asszonyok tanácskoznak, kikerül onnan mindig valami.

— El kell menni a szécsényi barátokhoz, tanácsolja Péter Ignáné az alvőből, el kell oda menni, megorvosolnak azok mindent, a boszorkányt is ők üték ki Kerek Marcsából.

— Az ám, csak hogy azoknak liba kell, nem is egy, de legalább kettő, meg egy kis tojás, vaj, mondja Piponyné.

De hát nagy vagyon két liba, szomoruan néz Kuris Matild az udvarára, bizony nem igen kiabál már ott a lábás jószág, mind eladta az ura lelkeüdvéért. A nagy gangos gunár sétál az udvaron egyedül, olyan szép jószág, olyan kezes mint a bárány, még abból való, amit Matild a hozományával kapott. Hires fajta, a baksai pusztából való.

— Elvinnék nekik ezt, ha beérnék vele, az utolsó, sirja Kuris Matild.

— El se kezd vele, tudod, a papzsák tel-

a nagyüzemi szeszgyárak feljajdulnak kontingensük egy jelentékeny részének kisajátítása miatt, szintén nem hallottuk a gróf ur tiltakozását e rendszabály ellen. Hát vagy meg kell védeni a kötött birtokot, vagy nem; és vagy kötött birtok a gyári vállalkozás is, vagy nem. A gróf ur szavai éles ellenében vannak mindazoknak a magatartásával, akik mai beszédét tüntető tapsokkal üdvözölték.

Egy másik nevezetes tétele a gróf beszédének az, hogy a kötött birtokot az expropriálás veszedelme nemcsak fenyegeti, hanem már meg is támadta. Mi egyelőre csupán a malmokat s a szeszgyárakat látjuk az expropriáció veszélye által megtámadottaknak; csak hogy ez a veszedelmet nem az ingó tőke, hanem az agrár tőke zuditotta rájuk. A középbirtoknak egy része — sajnos, ez igaz, — sürűben cserél gazdát, semmint óhajtott volna. De az igazság az, hogy ezen a zsákmányon testvérileg osztzkodnak meg a latifundiumok az ingó tőkével. Amit az utóbbi ragad el, arról agrár nyelven azt mondják: *idegen kézre került*. Hát hallottunk ma a Házban adatokat azokról a középbirtokosokról és középbérlőkről, akik tavaly mezőgazdasági szeszkontingenst kaptak; az adatok szerint ezeknek csaknem 90 százaléka — kimondjuk nyíltan a szót — zsidó. Az agrár tábor erre azt zugta, hogy nincs ebben semmi, hisz ezek mindnyájan jóra való magyar gazdaemberek.

Hát értsük meg egymást, uraim. Amikor Löwy Hermann vagy Weisz Dávid önökkel együtt kisajátítja a nagy szeszgyárak kontingensét, akkor jóra való, magyar gazdaemberek. Helyes; hogyne fogadnók ezt *mi* el, mi, akik a honfi érdemet nem mérjük felekezeti mértékkel? De ennek kapcsán van egy kérdésünk az agrárius urakhoz: ne méltóztassék ezen túl, ha Löwy Hermann vagy Weisz Dávid magához vált valamely középbirtokot, feljajdulni, hogy idegen kézre került megint egy darab magyar föld.

Visszatérünk most a helyes gazdaságpolitika kritériumának kérdéséhez. Gróf Károlyi szerint a jó politika az, amely az ingó tőkét minden visszaéléstől elriasztja. S ha kérjük, mi hát az ingó tőke visszaélése, ezt a feleletet kapjuk: az, hogy egyáltalában létezik. Mert a gróf ur szerint nem szabad az ingó tőkének a buzát olcsóbbá tennie, az egyéb fogyasztási cikkeket megdrágítania,

hetetlen, a baráté meg feneketlen, mondja Patyiné asszonyom.

— Asszonyok, szól közbe Zaráné, mondok valamit, ne menj te lányom a barátokhoz, hanem eredj Sági Ferkóhoz, ő tudja legjobban a halotlak sorát, majd eligazítja az a te bajod is, az kevesebbel is beéri.

Ez ellen szólni se lehetett volna, de egy bökkenő volt mégis a dologban.

— Az ám lellem Zaráné, mondja Piponyné, de hát ugyan az ipolyvögyi ember dógát valjon tudja-e Sági Ferkó?

— Mát' hogy is ne tudná, hát a csatári Terka nem igenen vót-e, nem eligazította-e az ő baját is, vélekedik Patyiné asszonyom, csak eredj lellem, tud a' mindent.

Hátha, hátha még se tudna mindent, gondolkodik Kuris Matild, hogy magára maradt, hátha nem veszi számba az ipolyvögyi ember sorát Sági Ferkó, mert messze esik ám ez a Karancsvölgytől, a Nagyhegy, a Várhegy fekszik közbül! Hátha mégis csak mond majd valami jó tanácsot, hátha számba veszi azt is, hogy tulajdonképp karancsvölgyi asszony uráról nagyon szó, mert Baresa a Karancs tövében fekszik, ő meg onnan való. Mégis csak elmegy, már mindegy.

— Elmegyek, mondja Kuris Matild, elmegyek hát, mondogatja. Azután behívja a gangos szép gunárt. Ni hogy szalad, nem tudja a szegény, mi sor vár rá. Piros pántlikát köt a nyakára, azután beveti a kosár alá. Sokszor megcsókolja, ölelgeti, kivesszi meg beteszi s úgy meg-síri szegény Kuris Matild, míg hozzá beszél.

— Elviszlek, odaadlak, de majd mondom, hogy becsüljenek meg, drága jószágom, te édes jószágom. Az uramért adlak, de hogy adnának másé? Most még csak aludj, majd hónap, hónap viszlek. Bizony előnti a könyű, leül a pitarküszöbre s úgy sirdogál, ott észre se veszi, hogy

sem szabad egyáltalán közvetítő kereskedelemmel foglalkoznia, nem szabad továbbá a malomiparban s a szeszgyártásban elhelyezkednie, nem szabad földbirtokot vásárolnia, — szóval semmi módon nem szabad érvényesülnie. Hová tendál tehát ez a politika? Kiszolgáltatja az ingó tőkét a tömeg szenvedélyeinek, privilégiumait pedig biztosítani kívánja az ingatlan tőke számára.

Ezzel szemben mi azt mondjuk, hogy az egyedül helyes gazdaságpolitika az, amely a demokratikus elvi alapon áll. Ez a politika eliteli és üldözi — épp oly szigorúan, mint gróf Károlyi — a trustek és kartellek mar-talózkodásait, mivel azt tartja, hogy a termelőnek nem szabad összeesküdnie a fogyasztók természetes jogai s érdekei ellen. De ugyanez a demokratikus gazdaságpolitika másfelől megköveteli azt is, hogy a nyerstermények értékesítésénél szintén ne érvényesülhessen egyoldalúan a termelőknek az érdeke, hanem jusszon a kellő tekintet és oltalom a fogyasztó érdekeinek is. Csakis ezzel a politikával lehet azt az egyedül üdvös célt biztosítani, hogy egyenletesen emelkedjék a nemzet minden rétegének jóléte.

Végül még csak egyet. A latifundiumok szempontjából sem tartjuk szerencsés politikának, az ingó tőkére ráuszítani a tömeg szenvedélyét. A tömeg tanulékony; de nem áll meg ott, ahová tanító mesterei rögzíteni akarnák. Az, hogy az ingatlan tőke megkülönböztetendő az ingó tőkétől, nagyon fontos és nagyon hasznos a nagybirtokra nézve. De ha fölkellették a tömeg forradalmi étvágyát, akkor a szilaj szenvedély, amely a milliókat magával ragadja, ezt a megkülönböztetést mellékesnek és ártalmatlannak fogja találni. A háborgó tengert lecsillapíthatjuk, ha olajat öntünk belejé. De olajjal locsolni meg a zsarátnokot: — ez a legrosszabb módja a tűzvészek megelőzésének.

A földművelési vita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 19.

Az első öt órás ülésből négy óra jó volt arra, hogy a vitát valahára be lehessen fejezni, az ötödik pedig arra, hogy a földművelési miniszter mentül hamarabb megadhasa az illetékes választ az osztrák reichsrath emlékezetes határozatára.

leszállt már az este, megint itt az éjszaka, a lélekjárás ideje.

*

Olyan nehéz elszakadni otthonról. Ugy do-bog a szive szegény Kuris Matildnak. Két esz-tondeje, hogy elszakadt a Karancsvölgytől, ot-tonhoról az új otthonba. Csengős lovon hozták, hej soh' se hitte, hogy így megy még valaha a hazájába, bizony soh' se hitte volna.

— Ugyan megismernek-e majd? — mondogatja, — ugyan meg-e?

Sok minden eszébe jut Kuris Matildnak, a bak-sai pusztá is, ott szolgált apátlan, anyáttan árva lé-tére, mikor Kuris uram elvitte onnan asszonyának.

Eszébe jut Csojtotk Gyuri is, a bujtár legény, hej de szerette, de szép nótákat eregetett le a kis bükkösi hegyről.

— Ugyan él-e még? Ugyan mi sora van? Azt mondia, nagyot tesz, elemészté magát, gondolja Kuris Matild.

Megrezdül a Kuris Matild keze, az arcát is előnti a pirosság, hogy a Csojtotk Gyuri jut eszébe, mert hát ő is szerette akkor, akkor, egy kicsit — nem, nem, nagyon!

Ei, de nem jó áll ez a fekete kendő, de nem illik sehogy, úgy látja Kuris Matild. Tiszta fekete, bizony még megcsodálják benne. Majd kérde ez is, az is, sok szónak kell esni, hogy lett, mint lett, hogy ilyen gyászba van. Bizony nem jó lesz ez a kendő, inkább a babosát veszi, a szép babosát. A babos kendő mellé oda csuszik a fehér slingelt is a nyakába.

— No kis gunárom, most már mehetünk, tudjuk meg az édes uram dolgát.

Sorba egymás után maradnak el a faluk, Ludány, Felfalu, Piliny. Itt is, ott is akad va-lami új nézni való. Ni ni a pilinyi templom te-teje, pirosra festették, bizony tornyot is építhet-nének melléje a harangláb helyett. A szállóknél, hol elfordul a gyalogut a baksai pusztá felé, új kereszt áll köböl.

Ez a válasz a fontosabb.

S Darányi körülbelül ezeket mondta:

— Az állategészségügyi egyezmény bármely pontjának megsértése vét a viszonzosság ellen, melyen a két állam közt teremtett gazdasági ki-egyezés egész rendszere nyugszik. Ha tehát Ausztria a viszonzosságot megsértené, a magyar kormány a szükséges javaslatokat azonnal a parla-ment elé fogja terjeszteni. Ha pedig gyorsabb in-tézkedés válnék szükségessé, a kormány rendelet-tel fog intézkedni.

Ez volt a miniszter nyilatkozatának velejé s a t. Ház a legnagyobb megnyugvással fogadta. Egyébként Darányi óvott tőle, hogy az osztrák tüneteknek a magyar közvélemény túlságos jelen-tőséget tulajdonítson s hangsúlyozta, hogy az osztrák kormány lojalitásában is szabad bízni. A mi információink szerint nemesak szabad, ha-nem lehet is bízni.

Magának a földművelési vitának utolsó hul-lámveréséi meglehetősen szűk területre szorít-koztak. A küzdő irányzatok ma jóformán a szesz-gyártás különböző módjai fölött mérköztek. Az egyik oldalon meghúzták a lélekharangot az ipari szeszgyárak fölött és háláskodtak, hogy a szeszfőzés végre visszakerül a mezőgazdaság kö-rébe; a másik oldalon viszont sajnálkozással figyelmeztették a kormányt az ipari szeszgyárak ellen indított hajszára, mely hálátlan és ráció nélkül is való, mert az ipari szeszgyárak válságos pénzügyi viszonyok között nem közönséges szol-gálatokat tettek az országnak.

Ezt az utóbbi álláspontot Bessenyei Ferenc képviselte.

A mezőgazdák táborából sűrű közbeszólások is zavarták miatta. S akkor Bessenyei — talán csak a provokálásra — belekapaszkodott az agrá-riusoknak abba a kedvence argumentumába, hogy a szeszfőzést azért kell visszaadni egészen a mezőgazdaságnak, mert ez is egyik módja, hogy a pusztuló — gentry talpra állhasson. Hát Besse-nyei elővette az utolsó esztendő statisztikáját s abból olvasta fel mindazok névsorát, akik 1899-ben mezőgazdasági szeszgyár építésére a különböző pénzügyigazgatóságok területén engedélyt kértek. A névsorban van sok mágnás és van sok zsidó, — de senki a gentryből. Hát ennyire használja ki a kedvezményt a gentry.

Ez a visszafordított argumentum azonban egy kis zavarodást csinált. Bessenyei Ferenc, akit az egész ország ismer, nyilván felül áll azon a gyanun, mintha a dolgokat felekezeti szempont-ból néznék. Mégis tapasztalnia kellett, hogy bün-

— Ez is új, ugyan ki csináltatta? Szukor Istvánról neve áll rajta. Ismertem ezt is Kuris Matild. Egy kicsit megáll, egyet fohászkozik, imádkozik, hogy szerencsésen végeződjék az útja, azután megint tovább megy. De sok is történt, mióta elkerült innen. Egy-egy új gyalogut ke-resztezi a régit, amit ő ismert, alig bir eliga-zodni. Bizony el is tévedhet az ember, vagy már el is tévedt. Nincs itt semmi jel, nincs itt senki, aki megmondaná, merre vezet az igazi. A piros fejű pipaesek egyformák mindenfelé. Itt egy tábla buza, amott egy szalag kukoricás, tovább egy árok, jobbról a lankásba ereszkedő erdő. Tüesök cirpelés, madárdal hallatszik, egy-egy héja kariká-zik át magasan a levegőben, de ember nincs sehol. Itt is szalad egy ut, ott is; egyforma mind a kettő. No, most merre menjem.

— Merre menjek? — kérde Kuris Matild — csak már a baksai pusztát látnám.

Csak látná, pedig el akarta kerülni. A gunár jut az eszébe, hátha az mondana valamit. Kive-szi a kosárból, lábáról leoldja a pántlikát.

— Menj no, kis madaram, menj, — mondja neki.

Nagyokat gágog, csapja a szárnyával, meg-rázza magát, aztán megindul jobbra az erdőnek.

— Jaj, milyen okos ez a gunár, bizony oko-sabb, mint az ember, mondja Kuris Matild és ő is megindul utána. Aliz megy egy kicsit, már is hall valamit. Az erdőből szakadozva csengő szót hoz ki a szellő. Arra, arra, ott majd utba igazít-tanak, nyáj legel ott, talán bizony a baksai pusztáról.

Hogy közelebb ér, hogy jobban hallja a csengő szót, egészen rá ismer. Baksai nyáj legel ott, nem szől így más pusztá nyájának a csen-gője. Az a' egészen! Akáreszak a Csojtotk Gyuri nyáját hallaná. Szép csengő szavu, mintha csak üvegpharát vernének. Bizony sokat hallotta ezt este, mikor jöttek hazafelé. Ott várta a kis kapu-ban, ott — volt kit várni!

telentül ő sem emlegetheti a zsidót. Visontai Soma ugyanis — a magyar parlamentnek ez a nemes intenciója felekezeti dom Quichotteja — örökké részen áll s ha a „zsidó” szót csak emlegetni hallja, már teljes fegyverzetrel száll hárba. Hogy az ellenfél nem mindig felekezeti sárkány, hanem csak amolyan gilisztá, az őt nemes harci kedvében nem zavarja s csak olyan nemes haraggal vagdossa a gilisztát, mint a sárkányt. Visontai tehát ma szenvedélyes közbeszólásokkal akarta leszögezni Besseneyt — antisemitának. Ami körülbefűl egy fest, mintha Visontait neveznék ki ultramontánnak. Mert Besseney, ahogy maga szokta mondani, önkéntes zsidó s egyik oszlopa a Borsszem Jankónak. Az pedig nem éppen az antisemitágról híres.

De kikapott Besseney azért a zsidó névsorért mástól is.

Szilágyi Dezső állította meg a folyosón. (Abban a percben persze egész nagy udvar támadt Szilágyi körül.) S a mester így hallatta tanítását, vagy ilyenformán:

— Amit te csináltál ma, Ferenc, azt a jászok kamukhérónak nevezik. Huncutságnak. Megmondom, hogy miért. Azt ugy-e nem fogod elvitatni, hogy a szeszkontingensből részt kell juttatni a mezőgazdaságnak is. Abból tehát, hogy egyesek a kontingensüket eladják az ipari gyáraknak vagy megfordítva, legfőképpen annyi következik, hogy ezen az anomálián segíteni kell. A kontingens senkinek sincs joga úgy felfogni, mintha az ő személyének szólna s tehetne is vele, amit akar. A kontingens bizonyos vidékeknek szól s azt elkötyavetyélni, vagy más vidékeknek tovább adni nem szabad. Az a vidék károsodik meg vele, melynek a kontingens eredetileg szolt. Itt van tehát egy fogalomzavar s egy anomália, melyen a törvényhozásnak mielőbb segítenie kell. De ez magában álló, külön kérdés. Te pedig akaratlanul is összekapcsolod a felekezeti kérdéssel, ami már abból a szempontból is veszedelmes, mert ellenséggé tehet olyanokat, akik az ügynek barátai volnának. Nincs erre szükség. S azért mondom, hogy kamukhéro volt, amit tettél: mikor a kis zsidókat jászotok ki a nagy zsidók ellen.

A folyosó szinte tapsolt Szilágyinak. Visontai is boldog volt, hogy a mester szinte igazat ad neki. De legszebben felelt Szilágyi Dezsőnek Pólyák Béla, aki — nem is hallotta. Ő ugyanis azalatt benn a tanácsteremben kijelentette, hogy az ő kontingenséért is kínáltak pénzt, mikor a szeszgyár építésének tervétől elállott, de ő ezt a

csereberét nem tartotta illendőnek s a kontingens, ahogy kapta, vissza is adta a kincstárnak.

Ez volt a legjobb válasz.

Érdekes volt bizonyos szempontból még a gróf Károlyi Sándor felszólalása, amelylyel vezércikkünk foglalkozik.

A képviselőház ülése március 19-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Száll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Pócs Sándor igazságügyminiszter, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter.

A földművelésügyi tárcza költségvetése.

Telegdy József: Nem óhajt az általános gazdasági bajokkal foglalkozni, csak néhány apróbb dologra hívja fel a miniszter figyelmét. Így foglalkozik a szeszgyárak fejlődésével és hangsúlyozza, hogy vissza kell azoknak adni gazdasági karakterét. A szeszgyárak ipar kedvezményeiben csak oly vidék birtokosait szabadna részesíteni, ahol a mezőgazdaság a talajviszonyok miatt nem fejleszhető. Az államkincstárnak talán kára lesz eleinte, de az átmeneti idő után, a szeszpar kifejlesztésével, megtérül az, sőt idők múltán több adó fog a nevezett iparág után befolyani, mint most. A miniszter pártfogásába ajánlja ezen ipart. Attér ezután a tej és vaj kereskedelmére s örömmel látja a földművelésügyi miniszter működését e téren, melylyel a kiszáradást is belevonta az akcióba. Már is örömdetes haladás mutatkozik e téren, bár még csak a kezdet kezdetén állunk. Azt hiszi, hogy egy fix-ár biztosításával még több eredményt lehetne elérni. A költségvetést elfogadja.

Major Ferenc: A liberális töké-uralom főnkretelle a kisiparosokat s most a kiszáradt érdekeiket támadják meg. Meg kell menteni a kis embereket, de nem a liberáliszmus elveivel, amely azon magyar birtokot is szabaddá akarja tenni, amely most még kötött, hanem oly törvények hozatalával, melyek a kis embert biztosítják a becsapás és uszóra ellen. A hitelviszonyok rendezésével is sokat lehetne helyzetükön segíteni, de nem a hitel korlátozásával, hanem az adók leszállításával. A magas röptű kormánypart beszédek, melyek a kormánypart oldalról a folyó költségvetés alkalmával olhangzóztak, nem használnak semmit a kis embernek, azt nem jelszavakkal, hanem tettekkel lehet megmenteni. A helyes liberalizmus megkívánja, hogy mentjük meg azt az osztályt, melyre viszontagságos időkben számíthatunk. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppártion.)

(Gróf Károlyi Sándor beszéde.)

Gróf Károlyi Sándor: Mindenekelőtt kijelentem, hogy a költségvetést elfogadom, el pedig különösen azért, amit a multkor az igen t. földművelésügyi miniszter ur kijelentett, amide az mondotta, hogy ő az állatforgalmi konvenciót oly dolognak tekintti köztünk és Ausztria között, amely egyáltalában meg nem mozdítható, amelynek fenntartania kell és amely egy kétségtelen követelménye a kiegyezésnek. Én ezen a téren is üdvözöltem őt és ezért is szavazom meg szívesen az ő költségvetését, amelyet egyébiránt minden körülmények között és mindenkor örömmel szavazok meg. Engedje meg már most, t.

kül a losonci fuvarban, — róla akarnék tudni valamit.

Csojtók Gyuri rátámaszkodik a hosszú botjára s úgy nézi Kuris Matildot.

Nagy esend van az erdőn, megszokadt a szél suhanás is, nem szól a csengő se, csak a nagy dongók röpülnek egy ágról, bokorról a másikra. Valamelyik pókhálóból került s élesen zümmög.

— Matild te, mondja Csojtók Gyuri, szeretted te az urad? Egy kis keserűség, szemrehányás is van Gyuri szavában. Demondj igazat!

— Szerettem-e, tudja kelmed jól, hogy kendet szerettem, de az uram megbecsült, szeretett...

Itt elakad a Kuris Matild szava, lesüti a szemét s bizony széttépi a szép csipkés kendőjét, zslugorgatja, gyüri.

— Ha szeretted, mér' mentél hozzá? — kérdi Csojtók Gyuri.

— Jaj istenem, hát mit tegyen az apátlan, anyátlan árva, mondja, de már alig bírja szóval, zokogásba ful, a mit még mond, — Kuris Mihály meg födelet adott.

— Hátha én meg most adnék födelet, Matild, szeretsz-e még?

A gangos gunár nagyot kiált, sziszeg s a szárnyával a bokor felé csapdos. Már csakugyan kigyót lát.

— Jaj, kedves ludam, kiáltja Kuris Matild s oda szalad hozzá, az ölébe kapja és úgy esókolja a piros csörét, az okosan hunyorgató szemét, nyakán a kis piros pánlikát, alig tud szóhoz jutni.

— Hogy szerettem-e, jaj hogy ne szeretném, mindég is szerettem, tudom én, ki vót, mi vót kelmed nekem... édes ludam, édes eleven jószágom, mondja Kuris Matild, oztán sir is, meg nevet is egyszerre...

Az erdőn átsuhan megint a szellő, ez már az alkonyat hírnöke. Nedves harmatot hoz, odaoda csöppent egy kis gyöngyöt az erdei virágok

Ház, hogy áttérjek beszédem tárgyára, először is a kartell kérdésére. Ez oly dolog, amelyet eltűnünk voltaképpen nem lehet. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) A kartellel, a kartell-rendszerrel szemben nekünk állást kell foglalnunk. (Ugy van! Ugy van! balfelel.) Ugyanez áll a trusztal szemben, amely Amerikából átlántáldóva jó felénk; az egyik éppoly veszedelmes, mint a másik és ennek következtében mind a kettővel meg kell küzdenünk. Azaz, hogy nagyon könnyű elmondani azt, hogy meg kell küzdeni, de annál nehezebb annak a módiát eltalálni, mert hisz elvögre is a kartell mindenütt ott van és sehol sincs és egy egyszerű megbeszélés, egy egyszerű intő mozdulat elégséges és már megvan az összebácsolás, mert hiszen a kartell nem más, mint megállapodás, megbeszélés, amelyet írásban tesznek, eszközölnék, de meg lehet abban szóbelileg is állapodni. A kartell tüneteit tehát csak utólag lehet változtatni. Mégis üldözhető az és pedig akkor, amide az a kartell közzgazdaságra rossz. Nem minden kartell rossz, de van oly kartell is, amely határozottan az. Nagyon nehéz definiálni, hogy melyik jó és melyik nem. De mindannyiszor, esetről-esetre felülgyni kell arra, ami a kereskedelem és az árképződés tere történi s ahhoz képest kellene tulajdonképpen örökké interveniálni, hogy az árképződés a lehető legtermészetesebb alakot öltse magára. Azt hiszem, hogy szükséges volna e részben oly bizottságokról gondoskodni a kereskedelmi és földművelésügyi minisztériumokban, amelyek ezen kérdéssel állandóan foglalkozva, mindazon bajokat, amelyek e téren felmerülnek, esetről-esetre szanalhassák. Az intervenció mi más, mint a tőkének a kedvezmény, amely megadott vagy nem adatott egyik-másiknak. Sokszor lesznek iparágak, amelyeket nem lehet meggátolni abban, hogy kartell képezzenek, de azért ártalmas az országra. Mégis, legálább sokszor segíteni is fog. Addig azonban, míg az a szellem uralkodik, hogy a t. kereskedelemügyi miniszter ur maga is benne van a kartellben a vagyáiraival, addig a kartell ellen és a kartell korrektureiről ne beszéljünk (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.), mert ezt tenni nem lehet. De itt felhozhatunk egyéb dolgok is, amelyek felette érdekesek. Ezek nevezetesen a börze, a börze-reformra vonatkoznak. Voltam bator tavaly előtt itt a Házban elmondani, hogy nem tűrhető az, hogy amide Magyarországnak egy unikus nagy börzeje van, amely azt a magyar árt mindennap szabályozza, hogy azt tulajdonképpen szabályozza az összes magyar termék, az összes magyar kereskedők és iparosok körében egy kis csoport ember, akik itt a fővárosban uralkodnak a helyzetet. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Ezt nem lehet azért tenni, mert ez nem egy spekulatív hely, vagyis inkább talán helyesen nem egyező spekulatívóának tere, hanem nyit tere az országnak; ez döntötte el a magyar államot mindentűt az utolsó évben. Nem lehet tenni, hogy azt a szervezetet továbbra is azon csoport intézze, alkossa és szabályait maga állapítsa meg, egyuttal, midőn a maga törvényhozza, egyuttal maga legyen a végrehajtója is. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Aki ezt eltűri, az hibázik. Azt kívánom e tekintetben, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur e részben interveniáljon és ő diktálja, hogy milyen törvényei legyenek a börzének, a magyar törvényhozás avatkozozz bele és állapítsa meg legalább nagy keretben azokat az elveket, amelyek szerint ezeknek a dolgoknak rendezetnieiük kell. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha ez meg nem történi, az helytelen.

kelyhébe, a fahasztra, fűszálra, talán hogy legyen majd mit inni a tündéreknek, ha éjszaka megszomjaznak. A lehunyo nap kíváncsian kändikál be a fakoronák közé, vörös sugara bevillágitja az erdőrejteket, a mohák kis szálaeszkáit, bogarak, madarak apró fészkeit. A dongók, lepkek sűrűn repdesnek a bokrok aljában, a Kuris Matild gangos gunarának nagy gyönyörűségére.

— Menjünk-e haza kis gunaram, menjünk-e? kérdi Kuris Matild.

Dehogy megyen, dehogya, ide szokott az egyszerre.

— Jó legelője lesz itt neki, mondja Csojtók Gyuri, ugy-e itt maradsz az asszonyóddal?

Egy lepkét kap el a nagy gangos gunár s örömben nagyokat gágog, egyet fordul, néz odaszalad az asszonyóhoz, okos szemével ránéz, esattogatja a piros csörét, mintha mondani akarná: ugy-e tudtam az utat, ugy-e jó' vezetőtelek?

Csojtók Gyuri meg Kuris Matild egymásra néznek s ugy kacagnak, talán a gangos gunárnak, talán a maguk szíve örömeinek.

... Harmadnapra se jött meg Csatárba Kuris Matild, pedig ugy ígerte, mai napig se hallottak hírt róla, csak a házat forgattá fel valaki.

Valaki? Ki tudná azt megmondani, talán Bögczi Gázi szólhatna, de nem mond az egy kukkot sem.

— Az ura gyött el szegény Matildért, az vitte el nyilván, mondja Zaráné. El kéne menni Sági Ferkóhoz megkérdezn, hogy mit csinálnak ott tulnan. El is megyek lelkeim, ha a mátrai szent kuthoz menvést arra viszen az utam, mert esoda ez, nagy esoda, mondja s bámulva nézi a Kurisék üres házat, melynek már a tetőjét is bontogatja a szél.

Elönti a pirosság Kuris Matild arcát, hogy elgondolta ezeket, meg is rezeg a teste. Hátha most itt teremne egyszerre Csojtók Gyuri, hátha? Nem lehet az, ki tudja, merre verte a szél azóta, ki tudja, él-e? Hátha mégis!

— No csak menjünk édes ludaeskám, erre, erre, belibe, mondja Kuris Matild s ugy rezeg a hangja. Végig suhan az erdőn a szél, szél síposka is szól a nyomában; megesőren a bokor, valami kis gyik szalad arra, lecsik egy kis makk nagyot esőrenve a tavalyi harasztion. Mókuskák játszanak a fakoronák között.

A gangos gunár előre szalad, ni mintha bizony igazán tudná az utat, pedig erre már egy vonalka gyalogut se látszik. Betakar a haraszt mindent, ahol még egy kis foltoeska kilátszik, a kakukkfű női be kusza szálaival, apró esőpp virágjával.

De hát a gunár se tud mindent. Hirtelen megáll, felberzeli a tollát s nagyot gágog.

— Kigyó-e, vagy mi? mondja Kuris Matild. Nem a, valaki van ott. A bokor eltakarja, fatörzsön ül.

Kuris Matild elpirul, olyan lesz, mint a láng, amint meglátja, keresztet is vetne, menne is már oldalt be a sűrűbe, de késő. Az a valaki már ott áll a bokor előtt. Piszkos, zsiros kalapja le van buzva, a szeme meg egy villog, mint az égő tűz. Bizony meg is ijedhetni tőle.

— Jaj, kiált Kuris Matild, de megijedtem.

— Tán megismerted Csojtók Gyurit, — mondja a legény s egybe ellágyul a szava, a nézése is szelidebb lesz, én vagyok az lelkeim. Hova, merre?

No szegény Kuris Matild nem segít most a babos kendő, se a vállra vetett fehér slingelt, beszélni kell ugy is.

— Az uramé Sági Ferkóhoz.
— Hm, talán hazajár, mondja Csojtók Gyuri.
— Haza a lelkeim, ugy halt meg pap nél-

Igen t. barátom, Rohonczy Gedeon és utóbb gróf Tisza István multkor egy érdekes dolgot hoztak fel: a szerb buzának a behozatalát, amely aztán megjelenése által állandóan dominálja az árt és lenyomja az árat mesterségesen, aminek leginkább a malmainak a mesterei. (Ugy van! Ugy van! a szélső-baloldalon.) A szerb búzának kiküszöbölése az usance szállításra nézve oly fuzáran, oly helyesen bebizonyított dolog volt, amelyet ez a két ur a multkor helyesen indokolt, hogy én a magam részéről teljes mértékben hozzájárulok. (Helyeslés balfelől.) De kétségbe vonom, hogy az által, hogy a szerb buza a piacon, mint usance szállítás el lesz tilva és hogy az usance szállítás egy magasabb sulyú és jobb kvalitású magyar buzával fog kielegíteni, még mindig nem hiszem, hogy a baissa játékok megakadályozhatnák. A baissa csak úgy fog folyni azgal, mint a nélküli. Egy különbség azonban lesz, hogy t. i. az usance ár és a valódi árak között kisebb lesz a különbség, de distancia azért lesz közöttük. Használna e részben az, hogyha a kereskedelmiügyi miniszter ur a dolgokat valóban a kezébe akarja venni és mentől több helyen a magy. kir. államvasutakon oly helyeken emporiumokat fog teremteni, amelyek beraktározható legyen az áru és ahol varrantokat fognak kiszolgáltatni az illetőknek. (Helyeslés jobbfelől és középen.) És akkor el fogjuk érni azt, hogy hasznot fog ebből élvezni a kereskedő és egyuttal a termelő is. Ami ezenkívül még felette fontos, ez az, hogy létesíttessenek kis raktárak a vasuti állomásokon, amelyekre egyes kisebb csoportok bérbe vehetnek, gabonájukat ott beraktározhatják, hogy ott röviden elkészíthessék az árut és azt mint kész árut eladhassák vagy beraktározhassák a nagy közraktárakba. (Helyeslés jobbfelől és a középen.) Ezek a kisebb raktárak igen üdvös hatással volnának és óhajtható volna, hogy legalább vagy száz az ország különböző vidékeken felállítsanak. A miknek hasznát látván a kisgazdák, csakhamar igénybe vennék az ily kisraktárakat. Felhozom itt azt is, hogy ezzel karöltve a földre adandó előlegek megszűnjenek, amely előlegek a terményuzorának nagy tért nyitottak, lit törvényvel kell interválni, az uszortát üldözni kell, mert az rossz, nemcsak a terményeknél, hanem rossz az állatuzorsa és általában minden uszora. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Legnagyobb emporiumai az uszorának a keresztek. Ehhez számok kellene, ha gyönyörűnek találják financiális szempontból, hogy a pálinka elkél és Magyarországon ebből szép állami jövedelmet tudnak farni, akkor ez lehet gyönyörű financiális és gratuláljak hozzá a pénzügyminiszter urnak, ha így gondolja, de valóban atkot vet ez Magyarországra. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső-baloldalon.) Mert öröngzésbe megyünk, a népet elbutítjuk, elszakosítjuk, generációkra kihatólag elcsenevesztjük. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső-baloldalon!) Némely helyen egész generációk már képtelenek a katonai szolgálatra. Ennek véget kell vetni. (Helyeslés a bal- és szélső-baloldalon.) Olyan megoldást akarunk részben, józan fel fogassal, hogy a t. földmívelésügyi miniszter ur gyönyörű literatúrát állított elő, amelyet terjeszt a nép körében. Azt gondolják, hogy ezt a literatúrát meg fogja érteni az, aki ennek az itainak adja magát? Nem gondolják-e, hogy ennek az itainak fogyasztását korlátozni kell? És korlátozni kell már abból az okból is, mert éppen a keresztemben, éppen ittas állapotban csapják be a szerencsétlen kisembert. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső-baloldalon.) Korlátozni kell ezt mindenképpen.

Ezek azok a dolgok, amelyek előtt nem lehet szemel hunyni, mert bizony úgy van, hogy a közszellem megromlott, a közszellem segíteni kell. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső-baloldalon.) Ha ezektől eltekintve, bizonyos fokig az okaira visszamegyünk, akkor arra jövünk, hogy tulajdonképpen az a tőke, amelyet a szociáldemokrata annyira támad, ma már két kategóriába osztható, két tőkével állunk szemben és mi minig csak egyet említünk. Az egyik a szabad, mozgó tőke, amely agilisabb, a másik a lekötött tőke, a gyár, a bánya, a földbirtok, a ház tőkéje.

Sokkal nehezebben mozgó tőkéek ezek és így dependenciájába jutottak annak. A truszt, a kartell, mi egyéb, mint a bürzének bizonyos kibágása, ferde irányú, az arképződésnek aláassása, amit valamikor Adam Smith úgy magyarázott, hogy a vevő és a termelő a piacon találkoznak és ott a kínálat és kereslet alapján fejlődik az ár. Hol van ma ez az ár? Ha már nem létezik, az már ad graecoa calendae szerint való beszéd, hogy Adam Smith szerint képződik az ár, hanem a truszt áll elő, amely azt teszi, hogy az összes dolgokat, amelyek egy kategóriába tartoznak, mondjuk a vasat, mind megvettük és urai vagyunk azoknak a forrásoknak, ahonnan előállítjuk, diktáljuk az árt, monopóliumot alkotunk belőle és ráfenyserítjük a közönségre. Ez mi más, mint monopólium, az ekonomikus liberálisizmusnak a csodója, mert ez egyoldalú arképződés, holott mi minden szisztematikai a szabad arképződésre, a szabad versenyre alapítottuk. Hol itt a szabad verseny? Meg van öve és ha így haladunk, mindig jobban fogunk oda jutni, hogy ez végképp kiálléssék. E truszt, kartell és a hamis arképződés folytan ki szenved? Tiszta csak a lekötött tőke, senki más.

Vészi József: És a fogyasztók!

Gróf Károlyi Sándor: És a fogyasztók. Már most nezzük meg, mi van a másik oldalon? Ott van a sztrajk, a munkabér-emelés és az árosökkenés. A kettő közt a lekötött birtok hova tartozik? Ez az ó pusztulás, tönkje, vagy legalább értékében való csoppant csökkenése, ez nem más, mint egy lassankénti seidel expropriáció, megsemmisítése az eddigi tellogasnak, mely abban talált a század elején kifejezést: a birtok szentség. Hol a birtok szentsége? Nincs, de van propriáció. Ez a gazdasági helyzet, ezzel állunk szemben és nem szabad ebből illuziót

csinálni, ezt tudni kell mindenkinek, át kell ettől hatva lenni és akkor tudni fogjuk az eszközöket, amelyeket ez ellen esetleg felhasználni lehet.

Már most arra térek át, miképp lehet ezen segíteni. Valóban bizonyos remegéssel és aggrálylval szólok erről, mert aggodom az eszközök erejében és ióságában. Főlek attól, hogy a mi társadalmunk is oda jut, ahova hajdan Róma jutott, hogy kevés gazdag kezében lesz koncentrált az összes vagyon és lesz egy nagy proletár tömeg, amely felkiált: panem et circenses! Esetleg még az is lesz, — kevésbé hiszem, de nem lehetetlen, amit Karl Marx egyszer mondott: ha majd még kevesebb és még kevesebbnek kezében lesz koncentrált az összes vagyon, akkor a sok proletár elveszi és lesz... Sem az egyik, sem a másik nem bizat és desperálék, ha ennek így kellene bekövetkezni. Eppen ez az, ami ellen én felszólok. En az akarom, hogy az ellen védekezzék a társadalom. Védekeznie kell a tulajdon ellen minden irányban. Védekeznie kell a kapitalizmus tulkapásai ellen épp annyira, mint a szocializmus akciói ellen. Az utóbbira nézve kevesebb az aggrály Magyarországon, mert messze van, a másik nagyon közel. A másik ellen kell felgyverkezni ez idő szerint, majd rákerül a sor az előbbire is. Ami a költött birtok akcióit illeti, azt társadalmi uton kellene vezetni, de hol van társadalom? A vidéken sincs, visszavonult. Azt mondotok, hogy a vidéki közbirtok lenne hivatva vezetni a társadalmat és nem vezet. Akkor az általunk — magam is azt hittem — hogy már nincs közbirtok. A régi elment, nem vezet, helyébe új nem jött még, vagy ha jött, még nem vezet. Ez desperálék való volt, és kétségtelenül a szimpptomák olyanok is voltak. Mégis kezdek hinni abban, hogy ez nincs úgy, mert látom hogy mégis van közbirtok és középosztály, amely létezik és akar tenni, de nem szervezkedik, nem mozdul, pedig el fog pusztulni épp úgy, mint a kisbirtok, ha nem reagál, ha nem szervezkedik. Hogy ezzel abszurdumot mondanék, azt én nem fogadom el: azt a tételt pedig, hogy a liberalizmus érájában szervezkedés nincs, tagadom. Az abszolút szerveztlenség az a demolitrozastera, a rombolásra jó, ne csak az erősen, az ügyesebbnek adjunk korlátok nélkül előnyöket, hogy mindent bontson és rontson, hanem a helyes liberalizmus szellemében, midőn nemcsak rontásról és bontásról van szó, hanem társadalmi rekonstrukcióról is, szervezetről is kell gondoskodni.

Az emberek örökké szervezkedésre gondolnak: ott voltak a régi karok és rendek, a cégek, mind olyan intézmények, amelyekkel a polgárság az oligarchia ellen védekezett. Ezek szervezettek voltak. Nem azt pronomálom én, hogy visszamenjünk azokra a szervezetre. Ez abszurdum volna a mai korszakban. De szervezetre mégis szükség van, az ember természetesen igényli, hogy a gyengébb védekezzék az erősebb ellen és a mai szervezet a szövetségek. (Tetszés és helyeslés a baloldalon.) De annak vezérének kell lenni és a vezér nincs meg. A közbirtok a városban, az ipari téren a középosztály, ezek hivatnak vezetni, mert különbben önként előbb-utóbb utóli a sors és leköltött birtokokkal együtt mindkább lesüllyednek, elértéktelenednek, elvesznek, elcseneveszedenek: önk pedig éppen a költött birtok emberei. A közbirtok és a városokban hasonlóképpen a közbirtok, önk adják a nemzet zömét, tehát gondolkodjanak arról, hogy az országot és magukat is megmentsék. Nem akarom és nem merem azt mondani, — bár meg vannak a magam gondolatai — hogy miképp kellessen annak a közbirtoknak, a polgári vezetőosztálynak szervezkedni, hogy megéjen, hogy meg tudjon küzdeni a sorssal, nem ereszkedem ilyenekbe, csak jelzem, hogy szükség van, hogy ezen osztály magáról gondoskodjék, mert neki vezetnie kötelező, és ha nem vezet és maga-magától nem tesz meg mindent, el kell hogy vesszen, pusztuljon. Én felhívom a vezető középosztályt, a vezető közbirtokos középosztályt a városban, hogy szervezkedjék, védekezzék a tulkapások ellen. Ez az, a mit kérek a t. Háztól, hogy kegyeskedjék szavaimat e részben figyelembe venni; kiváncsi azt, hogy ebben az irányban fejlődjék az ország, fejlődjék a közvélemény, keressük azt, hogy miképp lehessen megmenteni a középosztályt és a közbirtokost, az industrialist épp oly jól, mint az agráriust, mert mind a kettő egy nivón áll, ökonomikusan veve, mind a kettő lekötött vagyon, mind a kettő veszélynek van kitéve. Azok megmentéséről kérem gondoskodni. (Élénk helyeslés és éljenzés a baloldalon. Szónokot szamosan üdvözlék.)

(A vita folytatása.)

Agoston József kifejté, hogy négy év óta, amióta Darányi Ignác vezeti a földmívelés ügyeit, aránytalanul több üdvös intézkedés történt a kisgazdák érdekében, mint azelőtt hosszú idő alatt. Ezért a gazdáközönység is nagy hálaival adózik a miniszternek. De azért még igen sok teendőnk volna, ezek között nem az utolsó helyet foglalja el a szőlészet és borászat, továbbá az állatbiztosítás ügye. A szőlészet és borászat kérdése kétoldalú megoldást igényel, mert más szempontokat kell a hegyi, másokat a homoki szőlők birtokos orvoslásánál tekintetbe venni. Husz esztendő alatt négyezer hold hegyi szőlőnk pusztult el. Az állam próbál segíteni a bajon, az elvesztett hegyiszőlő terület egy részét már rekonstruálta, de minden módában alió eszközt meg kell ragadnia a baj teljes orvoslására, ha máképpen nem, azzal is, hogy a venyigét önaron szállítsa a bortermeled gazdák részére. A homoki boroknál azt tapasztaljuk, hogy a bormanipulánsok főleg ezt szeretik az olasz borral való vegyítésre használni. S itt nagyon idején volt a földmívelési miniszternek a bormanipulánsok szemben való fellépése, s célszerűnek találna azt is, hogy minden borügylet évenként bizonyos időszakokban hivatalból vizsgáltsák meg. Az állatbizo-

sítás nem kevésbé fontos dolog a kisgazdákra nézve, mint amiket most elmondott. Hisz a szegény kisgazdának egybe sincs ruházatán kívül ugyszólván, mint kicsike kis állattenyésztése. És nincs, ahol ezt kellő garancia mellett biztosíthatná. Azért kéri vagy az állami fellévelet mellett való kötelező állatbiztosításnak, vagy a szövetségi uton való asszekurációnak behozatalát. A földmívelési kormány iránt teljes bizalommal lévén, a földmívelési költségvetést megszavazza.

Justh Ferenc végleges hibának tekintend az agráriusm egyoldalú tulhajtását, de épp oly helytelen volna az ipari és kereskedelmi érdekeknek a földmívelés rovására való túlfeljesztése is. Az agrárszocializmusról szólvá kifejté, hogy ez sokkal veszedelmesebb az országra és a nemzetre nézve, mint a sokféle nemzetiségi velleítés. Az a kormány lesz egyik legnagyobb kormányunk, amely az agrárszocializmus kérdését sikeresen megoldja. A rutén akciói a nemzeti állam kiépítése szempontjából igen fontosnak tartja. Nem akar a telepítésről hosszasan szólni, csak konstatálja, hogy a telepítés most sok helyen igen célszerűnek bizonyult, különösen pedig ott, ahol azt az állam vezette, Magyarországon a földmívelés állapota kulcsa az ipar és a kereskedelem virágzásának. Helyesli a miniszternek a mezőgazdasági szeszgyártás kérdésében kifejtett nézeteit a kívánatosnak tartaná, hogy e tekintetben az ország gazdasági faktoral, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a vidéki gazdasági egyesületek úgy, mint a kereskedelmi és iparkamarák egyformán gondoskodjanak. Bizalommal viseltetik a földmívelési kormány iránt s a költségvetést elfogadja.

Popovits V. István: Valahányszor a horvát képviselők közül valaki a Házban beszél, a közvéleményben itt is, ott mindig azok a megjegyzések hangzanak fel, hogy a horvátok nem tudnak mást, csak követelni. Ez nem jogos, nem méltánvost. Itt mindenkinek oda kell törekednie, hogy Magyarország magasztos kulturális feladatának képes legyen megfelelni. A horvát erdővidékek közlekedési vonalakkal, vasutakkal való ellátására, a Száva és a Kupa szabályozására hívja fel a kormány figyelmét. E két folyó szabályozását nem csak közlekedési és kereskedelmi szempontokból sürgeti, hanem a retentó mezőgazdasági árákat okozó vizáradások miatt. Nem merkantil utak ezek a vízi utak, amelyek csak a részvényes dividendájával vannak szerves kapcsolatban, hanem fontos országos érdekek, amelyek mindenkinek a javát szolgálják. Az állattenyésztési fejlesztésére is felhívja Horvát-Szlavonországra nézve a földmívelési miniszter figyelmét. A szőlőmívelés ügyét is ajánlja a miniszter jóakarátába. A horvát szőlők nagy részéből Baesmevgyébe, Torontálba nem szabad bevinni. Küldjön ki a kormány szakértőket, vizsgáltsa meg a szőlővidékeket s ha azokban hiba nincs, amint ő e felől meg is van győződve, nyiljon meg a magyar piac is a horvát szőlővenyieket előtt. A gyümölcsstermesésre is fordíthatnánk valamit, hiszen köztudomású dolog, hogy a horvátországi alma a kontinens legkínálóbb gyümölscsei közé tartozik. A szerbek Magyarországon...

Madarász József: Ugy? ... a szerbek?

Popovits V. István: Gratulál Madarász Józsefnek mai nevénáján. (Élénk derültség, éljenzés.) A szerbek az ország legudusabb földjeit bírják. Kéri a minisztert, hogy a népek szánt ismeretterjesztő jó könyveiből fordításban juttasson ezeknek is. A költségvetést elfogadja.

(Szünet után.)

Bessenyei Ferenc: (Felkiáltások: Ez is obstruál!) Az ellenzék azzal vádolja a kormánypártot, hogy obstruál. Ez nem állo. Felsorolja, hogy a pártum óta Major 14., Mócsy 12-szer beszélt.

Kubik Béla: Most a Bánffyútk beszélnék!

Bessenyei Ferenc: Aki Bánffyista, legyen Bánffyista. Én Széllista vagyok. (Derültség.) Azok közé tartozom, akik a mezőgazdaságot nem egyoldalulag, hanem az ipar- és kereskedelemmel akarják fejleszteni. De sajnalattal látja, hogy különböző irányzatok egymás ellen törnek az ipar és mezőgazdaság rovására. A kereskedelmi vita alatt merkantilisták voltak, most pedig agráriusok vagyunk.

A 1899: XXII. t.-c. intézkedik az iránt, hogy 300.000 liter alkohol tartatik fenn az ipari szeszfordék számára, 53.000 liter pedig a mezőgazdasági szeszfordékok tartatik fenn, 40.000 liter pedig 4 évén keresztül szukesszive adatik át a mezőgazdák-nak. Erre nézve egy ankét is tartott s ott az határozatott el, hogy a 40.000 liter a mezőgazdák-nak adassék át. Ez nem volt szükséges, mert ez által ólos ellentétek teremtettek az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak között. (Mozgás a közepén.) Barátja a mezőgazdák-nak.

Biro Lajos: Látjuk!

Bessenyei Ferenc hasonló jóakarattal van az ipari szeszfordék iránt és elkerülni óhajta az éles ellentéteket, másrészt érdemei is vannak az ipari szeszfordéknak, mert súlyos pénzügyi viszonyok között teljesítették ezek köteleességeit. Az agráriusoknak az volt a fővéük, hogy a szeszkontingens kiosztásával a középosztályt kell fölségeitni. Fölsorolja azok nevéit, akik mezőgazdasági szeszüzésre engedélyt kaptak. Ezek közül alig egy-kettő tartozik a dzsentri-osztályhoz, a többi izraelita vallású.

Visontai Soma: Tessék meghallgatni a felolvastást. Ha ezt innen olvasnák fel, akkor azt mondanák, hogy antiszemizmusból teszik. Szabadelvi hangulatosinálás.

Bessenyei Ferenc: Micsoda kérem?

Visontai Soma: Szabadelvi hangulatosinálás! Bessenyei Ferenc: Visontai Soma képviselő ur a végtargyalási teremben az igazságot védi és mondja ki, halgassa meg itt is!

Visontai Soma: Helyes, csak folytassa!

Makkfalvy Géza: Olvassa fel az ipariakat is.

Bessenyei Ferenc: Kéri a földmivelségi minisztert, érvényesítse befolyását e téren úgy, hogy az ellentét a két irány között megszűnjék.

Ezután a selyemtermesztéssel foglalkozik, annak fontosságát méltatja és annak különösen a délvidékén történt elterjedéséről szól. A költségvetést elgondolja. (Helyeslés.)

Polyák Béla személyes kérdésben kér szót. Bessenyei Ferenc az ő nevét is felolvasta a kimutatásban. Kijelenti, hogy kontingense volt csak, de visszaadta a kincstárnak, mert szeszgyárt be-szűntette.

Blaskovich Ferenc: Az ipari szeszgyárak lét-jogosultságát senki sem vonja kétségbe; de kétség-telen, hogy a szeszgyártás sokkal inkább van össze-függésben a mezőgazdasággal, mint az iparral. Vissza-élések is inkább fordultak elő az ipari, mint a mező-gazdasági szeszgyáraknál.

Attérve a költségvetésre, köszönetet mond a földmivelségi miniszternek, hogy számos gazdasági kérdés megvalósításánál elő buzgódságot fejtett ki. Hozzájárul Popovich kívánságához, mely szerint a gazdasági szakkönyvek idegen nyelvre fordítás-sának. A marhatenyésztés is szépen fellendült s a tejtermékekzetek lehetővé tették a tej forgalmának élénkítését.

Jelentékeny ága a mezőgazdaságnak a baromfi-tenyésztés. Felhívja a minisztert, hogy ezen a téren is haladjon azon az úton tovább, amelyre rátért. A tojáskivitelünk évről-évre fokozódik. Örvendetes ja-vulás észlelhető a szőlőtelepek rekonstrukciójában is. Szükségesnek tartja, hogy szigorral fildőzzék a borhamisítók és az olasz bor víját fellemeljék. A költségvetést elgondolja. (Helyeslés.)

Rohonczy Gedeon: Csak a szerb buza kérdé-sével kíván foglalkozni. Ha nem mesterséges a ga-bonaszárak esése, akkor nincs szükség a szerb buza behozatalára, ha pedig mesterséges, akkor a szerb buzáknak is része van abban.

A múlt esztendőben a Balkán-államokból a lerosszaszbuzát hozták ide s az Angliába exportált lisztünk jóval gyengébb volt, mint máskor. Egyes vidékeinken is romlik a buza, ezt a kormány közvetítésével elérhető magacseré utján lehetne orvosolni. A birtokosok számára nincs meg befizetve, ennek a megoldása is a legsürgősebb feladatok közé tartozik. A borhamisításnál a miniszter részéről tapasztalt szigorú eljárás őszinte meggyőződésből helyesli, csak azt sajnálja, hogy a különféle felbevezési fórumok miatt egy-egy ilyen borhamisítási pár nagyon hosszú ideig húzódik. Alkalmat szeretnék keltené erre néve sürgősen statuálni, talán az illetékes fórumok valamilyen módon való összevonásával.

Sok a panasz, hogy terményeinknek nem igen találunk a külföldön piacot. Erre csak egy illuszi-rációt hoz föl. Ő küldött ki Berlinbe a vásárcsarnok-résére tíz láda szőlőt. Ertesítette az ottani konzula-tusunkat is, intézkedik a magyar szőlőnek a berlini piacra való bevezetéséért. És ugy intézkedett a konzul, hogy két ládat a szőlőből elvitetett hazra, a többi visszaküldte. Holott olyan jó szőlőt alig-alig látunk meg Berlinben. Kéri a kormányt, utasítsa a konzulatusokat, hogy a magyar terményeknek a külföldi piacokra való bevezetésénél gondosabban jár-janak el. A földmivelségi költségvetést különben meg-szavazza.

(A vita befejezése.)

Előnk: Több szómonk nincs, tehát a vitát be-zárja. (Élénk éljenzés.)

Darányi Ignác földmivelségi miniszter: T. Házi! Mindenekelőtt reflektálni kívánok Rohonczy Gedeon t. képviselőnek a buza skótárlakáról szóló nyilatkozatára. És itt megjegyzem, vonatkozás-sal a minapi felszólalásomra, hogy én nem csak ma-gam tartottam szükségesnek, hogy felszólaljak, ha-nem felszólalásomat szükségesnek tartotta t. barátom, a kereskedelmiügyi miniszter ur is, még pedig azért, mert az ő beszédének olyan értelmet tulajdonítottak, amely fölé egészen távol állott és amelyet helyreál-tani szükséges volt. (Helyeslés.) Én akkor azt a nyilatkozatot tettem, hogy ebben a kérdésben a leg-nagyobb nyilatkozással fogok eljárni. Hogy ennek megfeleltem, mutatja az, hogy dr. Kossuthy Tamás a kísérletiügyi államás vezetője és elismert nevű tanár, az ő tanulmányát a buza és liszt sikértar-talmáról már a szombati napon közzétette és az ugy a Magyar Nemzetben, mint a Közlekedésben is meg-jelent. Ne méltóztatnék tehát azt gondolni, hogy elemzések, kísérletek nem történtek és nem törté-nének, de bizonyonyal méltóztatnak méltanyolni azt, hogy ezek akkor tételnek közzé, mikor a közzétételre szükség van. E tanulmányok szerint nem célszatos összevonaloztatni a szomok, de az egész irodalomban fialható összes adatok összehasonlítása után a leg-határozottabban kimondjuk, hogy a magyar buza jóval több fehérjét, tehát sikert tartalmaz, mint a külföldi buza, ugy annyira, hogy fehérjejeit tekintetben 90-18 kg. átlagos magyar buza annyit ér, mint 100 kg. átlagos külföldi buza és 100 kg. átlagos magyar buzával 110-88 kg. átlagos külföldi buza vehető egyenértékű-knek.

Amint ígértém is, az egész tudományos össze-állítás, még pedig különböző nyelveken, meg fog jelenni. (Élénk helyeslés.) és a t. Házi tagjai közt is ki fog osztani. (Helyeslés.) Új kísérleti államást nem szükséges felállítani, mert a meglévő kísérleti ado-mások a tudomány igen magas fokán állanak. (Élénk helyeslés.) Nagyon kérem a t. Házi tagjait, méltóztatásukat megtekinteni. Bátran tehetem hozzá, hogy a külfölddel versenyezhetnek. (Élénk helyeslés.) Hanem abban tökéletesen igazra van Rohonczy kép-viselő urnak, hogy a meglévő kísérleti államásoknak erre a kérdésre különös és állandó figyelmet kell fordítani. (Élénk helyeslés.) Székely György t. képviselő ur, de már régebben Bessics Gusztáv kép-viselő ur is sürgette, hogy a sepsi-kegy-nyugyi men-

telep a székegy földön maradjon. E méntelen rosszul volt elhelyezve, mert csak szűk terület állott rendelkezésre. Méltóztatnék meggyőződve lenni, hogy mind-ent elkövetek, hogy amennyiben lehetséges lesz megfelelő területet találni, a mentelep ott maradjon, mert azt tartom, hogy a székegy földről nem eltávolít-ani, de ha lehet, odavinni kell az intézményeket. (Álla-talanos helyeslés.) Én most áttérek gróf Tisza István igen t. képviselő ur nagyérdemű beszédére. Az idő-rődsége azonban nem engedi, hogy ezen beszéddel érdeme szerint, behatóan foglalkozzam, csak röviden vagyok bátor tehát annyit jelezni, hogy ha az igen t. képviselő ur attól tart, hogy a telepitési akció a korlátolt eszközök miatt mérsékelt sikerre vezethet, akkor figyelmébe ajánlom azt, hogy az ily akcióknak nem szabad néhány év után megitulni. Az olyan állami akció, mint a telepités, csak a nemzetek élete szerint bírálendő meg. Nem kell azt várni és nézni, hogy megérjük-e mi az akció gyümöl-csét, mert ha mi nem érjük meg, megérjük az egymást követő nemzedéket. Azt is ajánlja figyel-membe, hogy a birtokváltások kérdését az ország expónát vidékei kísérjük figyelemmel. Örvendez, hogy ő a társadalom közreműködését is e részben felajánlja. Azt tartom, hogy a földmivelségi t. ré-nak e részben különösen az ország expónát vidékei-nak vannak kötelezettségei és ezek teljesítése elől ez a tárcsa kitérni nem is kíván. Elismeréssel tarto-zom az igen t. képviselő urnak, hogy a vámuügygel oly kiváló szakértelemmel foglalkozott. Nem megyek a részletekbe, hiszen már indokoltam, hogy nem volna helyén, ha mi már most állást foglalnánk, de beszédét visszhangnak tekintem azon felhívásomra, hogy ezen nagy és fontos kérdésben a gazdasági társad-alom is vegye ki a maga részét és a kormány akció-át istápolni sziveskedjék.

Most áttérek gróf Károlyi Sándor igen t. kép-viselő ur nagyérdemű beszédére. (Halljuk! Halljuk!) Az igen t. képviselő ur nagy és messzemenő témák-t vetett föl, melyek minkezt igen kiválóan érdek-elnek, de azt hiszem, hogy ezen vita kerete szűk ahhoz, hogy ezek a kérdések mind alaposan megbe-szélhetők lennének. Az igen t. képviselő ur sokat vár a szövetségektől és a szövetségei intézmény fejlő-désétől. Én is úgy vagyok vele, nem mindent várok a szövetségektől, de várok nagyon sokat, fel-telel, hogy megvan az az anyag, különösen a mez-velő egyéneket értem, kikkel dolgozhatunk. E rész-ben, fájdalom, ma szűken vagyunk; mert kevés oly ember van, ki odaadással és önzetlennel — hisz ez a két kellék szükséges — szentelje magát a szövetezeti ügynek. Ezért, — azt hiszem, ez az igen t. képviselő urnak is megnyújtására fog szolgálni — valamint tartunk szőlőszeti tanfolyamokat, gyümöl-csészetit tanfolyamokat, mezőgazdasági tanfolyamokat a néplányok részére, miért nem tartanánk szövetezeti tanfolyamokat is? (Élénk helyeslés a baloldalon és a közepén.) A néplányok volnának leginkább kívánva, hogy a szövetségei eszmét propagálják. (Élénk helyeslés a baloldalon és a közepén.) S miután nekik a néplal a legközvetlenebb érintke-zésük van, az igen tisztelt képviselő ur beszélt a tőke kinyúlásáról is; én megengedem, hogy a mozgó tőke nek, s mint ő nevezte, vannak bizonyos ki-néülései. Vannak más közgazdasági tárgozatónál is, de én azt tartom, hogy nekünk — azt hiszem, e részben is nekem igazat fog adni a képviselő ur — mint tőkezegény országunk, kiknek a földmivelsét mindig intenzívebben kellene folytatni és gyakorolni, a tőke egészesége közreműködésére szükségünk van (Helyeslés), s általában óhajtanám, hogy a közgaz-dasági működés minden irányban összbangatos legyen. (Helyeslés.) Az igen t. képviselő ur azt is mondotta a legnemesebb agyalkodást vezette, hogy a közszellem romlott Magyarországon. Én azt hi-zem, hogy az igen t. képviselő ur kissé túlsötén fest, mert vannak hibák, vannak hiányok, melyeket védeni nem akarok, de nem tartom szoroscsés dol-goknak, hogy ha azok, kik közügyekben fáradoznak, különösen oly férfú, mint gróf Károlyi Sándor kép-viselő ur, kinek önzetlen fáradozása a közügyek-ben szivesen ismerem el (Élénk éljenzés a baloldalon), elvesztenék hitüket a jövő fejlődés, a jövő emelkedés iránt.

Felhozott itt a liberalizmus kérdése. (Halljuk! Halljuk!) Major Ferenc képviselő ur azt mondta, hogy ő gratulál nekem és a kereskedelmi miniszter urnak, hogy mi bucsut vittünk a liberalizmustól.

Major Ferenc: Csak a felszavaltól!

Darányi Ignác földmivelségi miniszter: Talán t. barátom, a kereskedelmi miniszter ur nevében beszélhetek, ha azt mondom, hogy mi politikai hitvallásunknál fogva a liberalizmushoz igenis ragaz-kodunk. (Helyeslés a jobboldalon.) Nem azért, mert doktrínákat bírdok, hanem azért, mert azt hisszük, hogy akár a történelmi fejlődést tekintjük, ak r tekint-sük Magyarországon a főnnyiró viszonyokat, csakis a liberalizmus jegre alatt lesz és marad az állam magyar. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Barta Ödön képviselő ur rendkívüli elmével kísértó az én beszédemet; rem néve is örvendé-es volt hallani, amint ő beszédemet glosszálta. Azonban az a ritka elmélő, az a kifőnő distingváló képesség azonnal felmondta neki a szöveget, hogy arról volt szó, hogy bizonyos gazdasági visszaélések ka-paszkodnak a liberalizmus jelszavába, másodszor pe-dig, hogy vannak felekezeti és erény veletások, amelyek a mezőgazdasági érdekekbe kapaszkodnak és akkor azt mondta a t. képviselő ur, hogy ő gra-tulál nekem, hogy én a t. partom részére kiállítottam a bizonyítványt, jőpünk először is tiszába. Azt hiszi Barta képviselő ur, hogy a liberalizmus nekünk a privilegiumunk? Nagyon köszönöm ugyan, hogy ő e partnak ezt a bizonyítványt kiállítja, de köszönjek meg ezt neki azok is, akik az ő oldalon ülnek. (Derűtség a jobb- és baloldalon.) A t. képviselő ur — si tenia verbis — engem nem rosszindulatlan, de mégis be akart feketíteni egyfőlé-

a mezőgazdákna, másfelő a liberálisokna, hogy rontsam el mindenkiel a fogomat (Derűtség a jobb- és baloldalon.) és ugy dolgozzam tovább. Megenge-dem, a t. képviselő ur sokat elérhet, de azt soha sem fogja elérni, bármily jeles lesz is az érvelésben, hogy engem, mint főtökartyát, kijátsszon, akár saát partom, akár a mezőgazdákka szemben. (Élénk tetszés és éljenzés a jobb és baloldalon.) Én azt tartom, hogy a gazdasági kérdéseket, amelyek talan uralni forgák a jövőt, minden idegen elemelő meg kell szabadítani, (Tetszés a jobb- és baloldalon.) mert az idegen szem-pontok csak arra alkalmasak, hogy megzavarják, meghamisítsák az ítelet és nem arra, hogy tisztáz-zák a dolgot. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) A gazdasági kérdéseket csak gazdasági szempontok-ból kell felelőzni és megbíralni és akkor, azt hiszem, hogy megtalálhatjuk mindnyájan az érintkezési pon-tot és a közr zdsági agazatok közt a heves ösz-hangot. (Tetszés és helyeslés a jobb- és baloldalon.) Már most t. Házi befejezhetém beszédemet.

Felonyi Géza: Szeretném még osztrák dolgokat hallani!

Darányi Ignác földmivelségi miniszter. Azon-nal fogja hallani a képviselő ur! (Élénk derűtség a jobb- és baloldalon.) Mielőtt azonban az Ausztriával való állatorgalomra térnék át, talán Felonyi Géza t. képviselő ur is lesz szives megengedni, hogy egy kis kitérés tegyek és hogy minden vonatkozás nél-kül, csupán azért, hogy az ország reputációjá állat-egészségügyünk tekintetében megóvassák, bizonyos tényeket szarozon elmondjak. (Halljuk! Halljuk!) A járványok állása Magyarországon az, hogy jelenleg mindent összevéve 400 község van Magyarországon inficiálva. Németországban 2152 község van. Lehel-e tehát mondani, hogy a mi állategészségügyi állapota-ink desperatusak? A ragadós tüdőbő néhány év előtt 9 megyében és 58 községben volt elterjedve, az idén a hitelen kimutatások szerint ragadós tüdőbő még nem volt. Kérdézhető valaki, hogy miképpen vagyunk a sertésvész behurcolása dolgában Ausztriával. Megengedem, a minap is mondtam, hogy igenis, voltak némi átmeneti nehézségek. Októberben 25, novemberben 14 eset konstaltatott. De azóta ez folytatónan csökkenő irányzatot vesz; decemberben volt mindössze 7, januárban 8, februárban két eset és március közepéig egyetlen egy eset. Már most azt méltóztatnék felvenni, hogy az októberi, novemberi, decemberi kimutatások szerint átlag 45.000 sertést tett a forgalom havonként. De tovább megyek. Állat-egészségügyünk javítása érdekében az állatorvosi főiskola újonnan szerveztetett, annak magas foka mindenki által elismertetik. Felállítottam a bakte-riológiai intézetet, ösztöndíjakra az évi dotációt 20 ezer koronával, egy másik dotációt szintén 20 ezer koronával szaporítottam a végbő, hogy akik itten végeztek, azok Mezőhegyesen gyakorlatot is szerezenek maguknak. Ezenkívül tanfolyamokat szer-veztem a végre, hogy a régieb állatorvosok a tudomány újabb vívmányával megismerkedhessenek. (Helyes-lés.) Ilyen tanfolyamot 386 állatorvos nyerto képes-ségének és tudományának kiegészítését. Az exportra különös figyelemmel vagyunk. Az 1893. évi rendelet értelmében a határállomásokon ura megvizsgálják a szállítmányokat és ahol hibát találunk, ott az egész szállítmányt visszatartjuk. A vasuti kocsi fertőle-nítése iránt, főleg az én sürgötősemre, felvetetett a tárgyalások fonalta, azok igen előrelátható stádiumban vannak és az osztrák kormánytól függ most már annak finalizálása. Állategészségügyünk államosít-ani szándékozunk, legközelebb előterjesztet a tör-vényjavaslatot; nincs semmi kötelezés reánk néve e tekintetben, de igenis, e kérdést is megoldani szán-dékozunk. Ezek után kérdem: lehet-e mondani, hogy a mi állategészségügyünk deszoltát állapot-ban van?

És most áttérek az osztrák állatorgalomra. Barta Ödön t. képviselő ur felveti a kérdést, hogy mi-képpen állunk az Ausztriával való állatorgalommal. Ő nem lát tisztán, ő nem tudja, hogy mi van abban a kormányok közt megengedésben, ő nem tudja, mire terjed a viszonszág és azt sem tudja, hogy mi fog történni, ha a viszonszág alterációt szenvedne.

Barta Ödön: Azt én nem mondtam, hogy nem tudom, mi van az állatorgalmi egyezményben, mert azt én tudom!

Darányi Ignác földmivelségi miniszter: Nem akarom felolvasni. Méltóztatnék tudni, hogy azok a kérdések, amelyek egyezményt szabályozást igényel-tek, az osztrák kormányval ilyen uton szabályoz-tattak. Egy egyezménybe van foglalva minden. Ezen egyezménybe van foglalva az állatorgalmi megállap-odás, de nemcsak a szorosan vett állatorgalmi megállapodás, hanem abban van belefoglalva a végre-hajási módozatok is és az azok kiegészítő részét képező melléklet. Szóval minden megvan abban, ami Magyar-országot e téren érdekelheti. És azután ezen egyez-mény 12 pontjának a második bekezdése a követ-kezőképpen szól: (Olvasza.) Az egyezmény hatálya addig tart, amíg az önálló törvényesség rendelkezések értelmében feltelezett viszonszág változatlanul fűnáll. Tehát 1907. végig. Az este pedig, ha ezen egyezmény bármely részében valamelyik állam által az egész idő tartamára változatlanul meg nem tartat-nék, ezen körülmény a két állam közötti azon viszon-szág megszűnésének tekintetik, amelyen a kölcsönös gazdasági ügyek egész rendezése alapul. Azt hiszem, ez eléggé tiszta és eléggé világos.

Kubik Béla: Csak legyen, aki megérti! **Darányi Ignác** földmivelségi miniszter: Azt kérdezi a t. képviselő ur, hogy mi történnék akkor, ha az állatorgalmi kiegyezés nem tartatnék meg Ausztria részéről és azt mondtotta, hogy a miniszter urak e részben csak dofonai nyilatkoztatásokat tettek. Hat ebben ő feletle csalódott, mert az igen t. minisz-terelőnk ur annak idején és a maga helyen kielen-tette, hogy akkor a kormány a törvény értelmében a szükséges javaslatokat haladék nélkül az országgyű-lés színe elé terjeszti és amennyiben e célra azonnali

intézkedések szükségére forog fenn, a kormány a szükséges intézkedéseket rendelti uton lépteti életbe. Ezeket felül még azt is megmondta, hogy mily intézkedések lesznek ezek? Oly intézkedések, amelyek az ország pénzügyi és közgazdasági érdekeinek megóvására és érvényesítésére szükségesek. En, t. képviselőm, a mult alkalommal már jeleztem ez ügyben való álláspontomat. Ez az álláspont a magyar kormány-
nak szilárd álláspontja. (Helyeslés a jobboldalon.) De én kérem a t. Házat, hogy az Ausztriában felmerült incidensnek tul nagy jelentőséget tulajdonítani ne méltóztassék, mert az osztrák kormány lojalitásához kétség nem férhet és az osztrák kormány velünk együtt a kiegyezést sértetlenül fenn akarja tartani. Ajánlom a költségvetést elfogadásra. (Helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

(Szavazás.)

Elnök fölteszi a kérdést: elfogadják-e a Ház a földmívelési költségvetést? (Elfogadják.)

A Ház a költségvetést elfogadja s mellőzi a vita folyamán benyújtott határozati javaslatokat.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz s a földmívelésügyi költségvetés mellett a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalása is napirendre kerül.

Az ülés három órakor végződött.

BELFÖLD.

A delegációk összehívása. Azokkal a bécsi hírekkel szemben, amelyek szerint a delegációk április 28-ára egybehívták, a *Budapesti Tudósító* bizton állíthatja, hogy irányadó körökben mit sem tudnak arról, hogy e határidő iránt már megállapodás történt.

Az interparlamentáris kongresszus. Az interparlamentáris kongresszus magyar csoportja e hó 27-én délután a képviselőházban gróf Apponyi Albert elnöklésével ülést tart.

A radnai mandátum. Radnáról írják az *Országgyűlési Értesítőnek*: A szabadelvű pártnak képviselőjelöltje *Vancsó Gyula* már beutazta a kerület java részét s mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Dr. *Nemess Zsigmond* aradi ügyvéd minden lépésnél nélkül szintén szabadelvűpárti programmal lépett fel, minek folytán a közönség között az a balvélemény terjedt el, hogy a kerületben a szabadelvű pártnak két frakciója áll szemben egymással. Megbízható forrásból veit értesítésünk alapján kijelenthetjük, hogy ez a feltevés nem felel meg a valóhágának. Dr. *Nemess Zsigmond*ot sem a központi szabadelvűpárt részéről, sem egyéb irányadó helyről nem ajánlották. A választás március 29-ikén lesz.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, március 19.

Mint jeleztük, az angol hadvezetőség operációiban szünet állott be. *Roberts* tábornagnak az a feladata, hogy Bloemfontein hadműveleteinek bázisára tegye, s ehhez az kell, hogy állandóan biztosítva legyen a közvetlen vasuti összeköttetés Fokvárossal, ami most már meg is van. Ez a biztosítás tetemes csapatot köt le s ezeknek a beérkezése időt kíván; Bloemfontein továbbá az eleségnek és hadiszereknek olyan tórházává kell tenni, amely az egész hadjárat alatt elegendő készletet nyújtson; ennek a megérkezése és beraktározása is időt kíván, s így a további operációk csak három hét múlva indulhatnak. A boerok azalatt szintén minden lehető megtesznek haderejöknek Transvaal határán való összehívására és pozícióik megerősítésére; mert hogy a végső fogják folytatni az elkezeredett harcot, ha Anglia enyhébb feltételeket nem concedál, azt ma újra megerősítik. A hadjárat így elég hosszának ígérkezik, jóllehet Transvaal részéről még egyre folynak a békeközvetítés céljából tett kísérletek.

Mai tudósításaink a következők:

(A béketárgyalások.)

London, március 19.

A *Times*nak jelentik *Lourenço-Marquezból* 16-iki kelettel: *Reitz* államtitkár kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy a transvaali kormány az Egyesült Államok választát a közvetítés dolgában nagyon *kielégítőnek* találja. *Reitz* azt a reményét fejezte ki, hogy a washingtoni kormány érvényesíteni fogja befolyását olyan békekötés érdekében, amelyet a boer köztársaságok elfogadhatnak. A helyzet komoly voltát elismeri *Reitz*, de meg van róla győződve, hogy a két köztársaság a végső fogja *védellemezni függetlenségét*.

London, március 19.

Krüger elnök állítólag táviratot küldött *Umberto* olasz királynak s felszólította, hogy mint

Anglia barátja járjon közbe a béke helyreállítására.

Berlin, március 19.

A *Kleines Journal* legjobb forrásból vett értesülés szerint úgy tudja, hogy a német és amerikai diplomácia a béke helyreállításán fáradozik, s hír szerint ettől Anglia sem idegenkedik. E forrás szerint Transvaal belső adminisztrációja független maradna, egyébként pedig a Fokgyarmatokhoz csatolnák, ugyszintén az Oranje szabadállam is. *Beavatott körökben* azonban ilyen közbenjárásról nem tudnak semmit.

Berlin, március 19.

Pétóvárról táviratozzák a *Lokal-Anzeigernek*: Az orosz kormány *Krüger* békeajánlatára adott választ legközelebb fogják közzétenni. A választ Német- és Franciaország kormányaival egyetértőleg fogalmazták s a cár jóváhagyta. Az orosz kormány felelete Anglia irányában nagyon tapintatos, de éppen olyan tartózkodó és komoly.

Hága, március 19.

Oranje követsége a kormányokhoz jegyzéket intézett, amelyben tiltakozik az oranjei boerok birtokainak elkobzása ellen, ami a népjog megsértése.

(Az angolok Oranjeban.)

London, március 19.

Lord *Roberts* a következőket táviratozza Bloemfonteinból tegnapi kelettel:

A testőrdandár tegnap visszatért Norvalspontból. Több vidéken a boerok megadták magukat. Belmonthan egy szörölöveget és egy kilenc tonst ágyut találtak. A colesbergi parancsnokló tiszt szintén talált egy kilenc tonst ágyut. Egy lovasdandár *Thaba-Nelie* felé ment, hogy a lakosságot megnyugtassa s *Roberts* proklamációját szétoszssa. Holnap ismét megnyílik a közvetlen vasuti forgalom Bloemfontein és Fokváros között. *Warren* csapatai 16-án éppen jókor érkeztek Warrentownba, hogy megakadályozzák a vasuti hid elpusztítását s hatalmukba kerítsék a Vaal folyón való átkelőt. Egy mafekingi jelentés azt mondja, hogy ott e hónap 6-án minden rendben volt.

London, március 19.

Joubert tábornok Oranje szabadállamnak új fővárosába, Kronstaadba érkezett az új erősítések megtekintése végett. Kronstaad körül *huszonöt ezer boer van együtt*, hogy a várost *Roberts* ellen megvédelmezze. A Kronstaadig vivő vasutat már elpusztították.

London, március 19.

A *Times* második kiadása jelenti Allival-Northból mai kelettel: *Olivier* parancsnok visszavonult Cronstaad felé, miután ezt megelőzőleg Rouxvilleben minden ott talált élelmiszert harácsolással magához vett. A lakosság nagy nyomorban maradt.

Köln, március 19.

A *Kölnische Zeitung*nak jelenti londoni levelezője: *Roberts* tábornagy szünetet tart a hadműveleteiben, hogy elegendő eleséget és hadiszert gyűjtson, s csak azután folytatja az előnyomulást.

Oranjeban a háború bevégeződött. A főváros rendőrségének palotája előtt temérdek sokan vannak, hogy lehessék fegyverüket és az esküt.

(Vegyes hírek.)

London, március 19.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából 16-iki kelettel: A boerok tudósító-szolgálatának főnöke azt jelenti, hogy a szövetséges köztársaságok veszélye *Kimberley* és *Ladysmith* felszabadítása előtt 677 halott és 2129 sebesült volt. Balesett következőben 24 ember halt meg és 171 sebesül meg. Kilenvenkilenc ember betegségben halt meg, 1251 beteg meggyógyult vagy még kezelés alatt van. Az egész veszteség 4351 ember.

London, március 19.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Lohaciból 10-iki kelettel: Transvaali bennszülöttek jelentik, hogy *Schwarz* parancsnok százötven emberrel és egy ágyúval Aasvogelkop mellett, *Lohaciból* északra el akarja pusztítani a vasutat. *Schwarz* állítólag nem tudja rávenni a bennszülötteket, hogy a vasut elpusztításában segítségére legyenek. Azt jelenti továbbá, hogy *Eloff* egy csapattal elindult Zeerustból Mafeking felé.

London, március 19.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Lourenço-Marquezból* 18-iki kelettel: Egy 10-iki mafekingi távirati jelentés szerint az ottani helyőrség jól tartja magát, Ugyanez az ügynökség jelenti Bloemfonteinból 18-iki kelettel: Nyolcszáz oranjei boer meadta maaná *Pole-Carew* tábornoknak.

London, március 19.

A Reuter-ügynökség jelenti *Victoriawestből* 17-iki kelettel: A vosbergi postamester ide érkezett. Hivatalát megszállták a boerok s a lázadók. A táviróródt *Victoriawest* és *Vosberg* között el van vágva. Napról-napra menekülők érkeznek ide *Kenhardt*ből, *Vryburg*ből s más elégedetlen kerületekből. Híre jár, hogy a boerok nemsokára ideérkeznek.

London, március 19.

Fokvárosból jelentik, hogy az angol sereg Bloemfonteinból csak három hét múlva fog előnyomulni, mert *Roberts* óriás készlet megérkezését várja s Bloemfontein akarja további hadműveletének bázisává tenni.

A ma érkezett táviratok szerint *Mafeking* felszabadítása már legközelebb várható; északról *Plumer* ezredes, délről *Drumond* ezredes nyomul előre, hogy a várost felszabadítsa.

Ugy látszik, hogy a keleti határezen levő boerokat nagy harcú kedvű tölti el. *Botha* tábornok március 14-ikén a glenceoi táborban levő boerokhoz beszédet intézett, amely rendkívüli lelkesítő hatást tett. A boerok a *biggarsbergi* hadállást úgy megerősítették, hogy most szinte bevehetetlen.

Pretória, március 19.

Itt egy 2000 főre rugó amazonsereg verődött össze, mely a háboruban részt akar venni.

London, március 19.

Lord *Roberts* megengedte, hogy az összes csapatok számára katonai lap szerkesztessék. Az első szám már meg is jelent szombaton, amelybe *Kipling* írta a tárcát.

London, március 19.

Lady *Bentinck* Mafekingből férjétől a következő táviratot kapta: Remélem, hogy nemsokára Fokvárosban leszek.

Fokváros, március 19.

Barklywestből táviratozzák: Megbízható forrásból érkezett jelentés szerint a transvaali hivatalnokok elhagyják *Tangs* és *Vryburg* városokat. A lázadók azonban nem akarnak Transvaalba menni, hanem Damaraföldre készülnek. *Witbooinak* egyik fia ellentállásra készül.

London, március 19.

A Reuter-ügynökség jelenti *Victoriawestből* 17-iki kelettel: A vosbergi postamester ideérkezett. Hivatalát megszállták a boerok és a lázadók. A táviróródt *Victoriawest* és *Vosberg* között el van vágva. Napról-napra menekülők érkeznek ide *Kenhardt*ből, *Vryburg*ből és más elégedetlen kerületekből. Híre jár, hogy a boerok nemsokára ideérkeznek.

London, március 19.

Mafeking felszabadítását óráról-órára várják. *Plumer* ezredes 28 mérföldnyire van a várostól. Pretóriából azt jelenti, hogy a boerok egy angol csapatot visszavertek.

London, március 19.

A Reuter-ügynökségnek jelentik a glenceoi boer táborból 15-iki kelettel: A *Biggars-hegység* mentén teljesen elkészültek az új sáncok. Azt hiszik, hogy ezek a sáncok bevehetetlenné teszik ezt a hadállást.

Brüsszel, március 19.

A transvaali követség közli, hogy a boerok utolsó csepp vérükig fogják folytatni a háborút.

Léyd Párisba utazik, hogy *Delcassé* külügyminiszterrel a béke közvetítése felől tanácskozzék.

Egy pretóriai távirat szerint az oranjei boerok, akik letették a fegyvert, tízezeren vannak. Nem igaz, hogy *Krüger* *Johannesburg* városának és bányáinak felrobbanásával fenyegetőzött.

Brüsszel, március 19.

A transvaali követség közlése szerint a kormányok között bizalmas érintkezés folyik a békekötés tárgyában, mert az angol kormány válasza nem hiúsította meg végképpen a békét.

London, március 19.

A Reuter-ügynökség jelenti *Torontóból* mai kelettel: *Ryeerson*, a kanadai Vöröskereszt expedíciójának tagja táviratozza *Kimberley*ből e hó 16-ikáról, hogy ott 1000 ember fekszik betegség vagy sebesülten. A különböző délafrikai kórházakban ápolás alatt álló minden rangú sebesült, vagy beteg katonák száma 17,000.

Kimberley, március 19.

Peakman ezredes, aki *Kimberley*ből lovascsapatokkal felderítő utat tett, *Fourteen-Stream* mellett 500 boerrel találkozott, kiknek 2 ágyújuk volt. A boerokat meglepték; az angolok tüzelésére fegyver- és ágyútűzzel válaszoltak. *Peakman* ezredes, miután kitűzött célját elérte, visszatért. Angol részről két ember megsebesült.

London, március 19.

Fokvárosba egy hollandus küldöttség érkezett, amely arra kérte *Miner* kormányzót, hogy ne küldje

a foglyokat Szent-Ilona szigetére. Milner azt felelte, hogy kénytelen a foglyok egy részét odaküldeni, mert nincs elegendő őrsége. A foglyokat egy németalföldi meghatalmazott fogja kísélni.

HIREK.

Budapest, március 19.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról íjcekörön gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Goluchowski a királynál.** Bécsből jelentik: A király tegnap délután egy órai kihallgatáson fogadta gróf Goluchowski külügyminisztert.

— **Ferenc Ferdinánd főherceg házassága.** A Pol. Ért. bécsi arisztokrata körökből szerzett értesülés nyomán azt írja, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökösnek Chotek Zsófia grófnővel való morganatikus házassága megállapított és befejezett dolognak tekinthető. Az esküvő most már igen rövid idő múlva meglesz. Chotek grófnő alkalmasint a „Konopist hercegné” címet kapja.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** Széll Kálmán miniszterelnök ma délután ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: báró Bohus Zsigmond, Daruváry Alajos, báró Majthényi László és Karap Ferenc főrendiházi tagok, Loufi bej török főkonzul, Apáthy Péter, Asbóth János, Bedő Albert, Dedovics György, Farbak István, Fáy István, Illés Balint, Légrady Károly, Matlekovits Sándor, Mikszáth Kálmán, Rakovszky István, Ruffy Pál, Somssich Endre, Szentpály Jenő, Szinnyey-Merse Pál, Szóts Pál, Tolnay Lajos, Végli Arthur és Werner Gyula országgyűlési képviselő.

— **A miramarei nász.** Triestből táviratozza tudósítónk: Erzsébet főhercegnő még Miramareban van. Ma hivatalos utasítás érkezett Bécsből, amely szerint a főhercegnő holnap este utaznak el, de tekintettel Erzsébet főhercegnő gyöngékedésére, lehetséges, hogy ez a program még megváltozik. Gróf Bellegarde már megjött, hogy Bécsbe kísérelje a főhercegnőt. Mager udvari plébános-püspöktől ma levél érkezett a triestyi püspökhöz, akivel közli, hogy a megjön udvari kaplánjával, aki az esketésnél asszisztálni fog. Polgári házasságkötés nem lesz, csak egyházi esküvő. Gróf Lónyay Elemér okmányai a magyar belügyminiszteriumtól ma érkeztek az osztrák hatóságokhoz. Ezzel a formassággal el vannak intézve. A gróf párna 360.000 korona lesz az évi jövedelme. A miramarei várkaplóra, ahol az esküvő lesz, nagyon egyszerű s a bethlehem-i templom utánzata, sok benne a szent ereklye.

Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy egy udvari futár ma pompás gyémánt-diadémet vitt Stefánia főhercegnőnek. A gyémánt-diadém — a király nászajándéka.

Miramareból természetesen igen sok mende-monda érkezik most pozitív formában Budapestre és Bécsbe. Így többek között híre járt tegnap Bécsben, hogy az esküvő meg is történt már titokban. Magyarországra is eljutott ez a hír. Sátoralja-Ujhelyről táviratozza tudósítónk, hogy a Zemplén, a vármegye hivatalos lapja, szenzációs hírrel jelent meg tegnap. A szenzáció szerint tegnapra, vasárnap délelőtt tizenegy órára tüzték ki gróf Lónyay Elemér és Stefánia főhercegnő esküvőjét.

— **Báró Dániel Ernő gyász.** A torontálmezei Német-Elementen öz. Dániel Augustia, báró Dániel Ernő volt kereskedelmi miniszter édes anyja 78 éves korában meghalt. Temetése holnap lesz.

— **Koronás vendégek a párisi kiállításon.** Párisi tudósítónk táviratozza: A külügyminiszteriumban eddig a következő személyiségek jelentették be hivatalosan, hogy meglátogatják a világkiállítást: György görög király, Sándor szerb király, Izabella spanyol régenskirálynő, Károly portugál király, Vuma hollandi királynő, Oszkár svéd király, Lipót belga király, Károly román király, Kadfar perza sah, Viktor Emánuel olasz trónörökös, a walesi herceg, Nikita, Montenegro fejedelme, Ferdinánd bolgár fejedeleme, Ferenc Ferdinánd és Ottó főhercegek, Mihály, Vladimir és Alexius orosz nagyhercegek.

— **Szinnyei József ünneplése.** Az öreg Szinnyei József, a Nemzeti Múzeum hírlapkönyvtárának igazgatója neve és születésnapját ünnepli József napján s minthogy esutal töltötte be 70. életévét, a Nemzeti Múzeum tisztikara ovációkban részesítette a munkában és érdemekben gazdag férfit. Ezenkívül szépen emlékezett meg e napon Szinnyeirol, mint tiszteletbeli tagjáról az országos történelmi ereklye-múzeum fővárnai választmánya is.

— **Franciaország konzulja a börtönben.** A napokban egy gazdag uri asszony Bordigherába érkezve elmondta az állomáson posztoló rendőröknek, hogy az uton meglópták és a tolvaj Langeront, Franciaország venezuelai konzulja volt. Olyan határozottan állította ezt, hogy a rendőrség letartóztatta a konzult és a feleségét, aki vele együtt utazott. A konzul tiltakozott a vád ellen, azonban hiábavaló volt minden szava. Egy későbbben érkezett nizzai telegram azt jelenti, hogy már szabadon is bocsátották és hogy azonnal Párisba utazott, hogy a rajta esett sérelemről a külügyminiszternek jelentést tegyen. Nagyon könnyen megeshetik, hogy ebből a kis könnyelműségből komoly konfliktus lesz a két állam között.

— **Vilmos császár az Akadémián.** A berlini Tudományos Akadémia, melyet III. Frigyes választófejedelem alapított Leibnitz tervezete szerint, ma ünnepelte fennállásának kétszázadik évfordulóját a porosz királyi kastély Fehértermében, Vilmos császárnak, a nagykövetnek, a tábornoki karnak, a tudományos intézeteknek, a német parlament és Berlin város képviselőinek jelenlétében. Az ünneplés udvari szertartással ment végbe. A közoktatásiügyi miniszter ünnepi beszédet mondott és felolvasott egy császári rendeletet, amely a rendes tagok számát minden egyes osztályban 27-ről 30-ra emeli. Végül több kitüntetést jelentett be. Többek között közölte, hogy Momen a vörös-sas-rend első osztályát és Kuvchhoff Adolf a vörös-sas-rend másodosztályát kapta a cserfalevéllel.

Azután felállott Vilmos császár és a következőket mondta:

— Nagy Frigyes rányomta szellemének bélyegét az akadémiára. Minden porosz király előmozdította azt alkotást. A császár elismerőleg szökött azután az akadémia működéséről, amely a hozzá fűzőtt reményeknek teljesen megfelel és azt mondta, hogy az akadémia az egyetemek mellett a tudományos haladás nélkülözhetetlen elemének bizonyult, majd bejelentette, hogy a bölcsészeti és történelmi osztály tagsági helyeinek számát szaporította néhány, első sorban a német nyelvészet számára rendelt hely kreaálásával, mert a német nyelvészetet az egyesült birodalom fővárosában különösen kell apolni. A fizikai és matematikai osztály tagjainak számát is emelte a technika mai jelentőségére való tekintettel. Azután elismeréssel szökött arról, hogy az akadémia nem foglalkozott a tudomány körén kívüli álló érdekekkel. Résztvev a nemzet nagy eleményeiben, de nem szállt le a politikai szenvedélyek zűrzavarába. Az Akadémia üzellen odaadással szolgálja minden tudásukat azt az istennek tetsző célját, hogy az emberiséget mélyebben vezesse be az isteni igazság megismerésébe. A mint a természetudományok mindon lét okát igyeksenek kikutadni, ugy a világtörténelem tulajdonképpen tárgya a hitelenség és a hit konfliktusa és istennek az emberiségben való megnyilatkozása. Így bizonyult be, miként Leibnitz akarta, az Akadémia munkáján is, hogy a tudományok állandóan előmozdítják az isten tiszteletét és az egész emberiségnek a javát. Hogy mindig így legyen — így fejezte be beszédét a császár — lebegjen isten áidása önök fölött az új évszázadban is.

A császár beszéde után Auwers tanár akadémiai titkár háromszoros hoch-hal üdvözölte a császárt és azután bejelentette, hogy kiket nevezett ki az akadémia levelező tagjaivá. Ezek: Graff Lajos (Grác), Mertens Ferenc (Bécs), Schotzky Frigyes (Marburg), Hazidakisz György (Atén), Heintzel Rikárd, Musafia Adolf és Inamma-Sternegg Károly Tivadar (Bécs). Az akadémia kültagjává Suess Ede tanár, a bécsi tudományos akadémia elnöke nevezetett ki.

— **A szegényház bárónője.** Az alsóerdősori szegényháznak nevezetes halottja van. Hatvanhárom esztendőskorában elhunyt a szegényház mánása, Horváth Klára bárónő, akit pár nappal ezelőtt a József-köruton elgázolt egy tüzöltő kocsi. A bárónő a férfitagyon már teljesen magvaszakadt báró Horváth-család sarja, tizenkét esztendővel ezelőtt telepedett meg a szegényházban. Annak idején nevezetes szépség volt.

— **A Mérnök- és Építész-Egyesület új elnöke.** A Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület tegnap i közgyűlésén új elnököt választott. Czizler Győző ügyvetemi tanár kapta meg a többséget Miklós Ödön országgyűlési képviselő ellen, akinek szintén tekintélyes pártja volt. A lelépő elnök, Hieronymi Károly irányában az egyesületi tagok bizalma lelkesen és melegen nyilvánult, midőn megvált hivatalától, amelyet három éven át töltött be a nagytekintélyű egyesület hasznára és ékességére, s amelyre csak azért nem választották meg újra, mert az egyesület alap-szabályai szerint az az elnök, aki már három évig viselte ezt a tiszteletet, a következő három évben nem választható újra.

— **Az Eötvös-alap vezetősége.** Péterfy Sándor, a magyar tanügy e kiváló vezérfele, aki betegsége miatt már négy hét óta nem vehet részt az Eötvös-alap gyűlésein, lemondott az egyesület elnöki tiszte-

ről és az ügyek vezetésére Lakits Vendelt és Ujváry Bélát kérte fel.

— **Ünnepelt ezredes.** Szatmárról táviratozzák: Szatmár város közönsége szép ünnepélyt rendezett tegnap Hrabovszky József honvédezedes, dandárparancsnok tiszteletére abból az alkalomból, hogy az ezredes 42 évi vitézi szolgálat után nyugalomba készült vonulni. A város közönsége száz teritékű dísz-ebédet adott az ezredes tiszteletére, melyen a polgárság, a tiszték, intézetek és a papság legelőkelőbb képviselői jelentek meg. Mikor az ünnepelt a legfőbb hadurért emelte poharát, a honvédenekar a Kölosey Himnuszát játszotta, melyet az egész társaság álva hallgatott végig. Az olasz és porosz hadjáratot végig-harcolt és számos kül- és belföldi rendjellel kitüntetett hős katonáért köszöntött mondták: Pap helyettes polgármester, Ludmann ezredparancsnok, Kovács ezredes, Ostváth és Fechtel tanárok, Steinberger kanonok, Farkas ügyvédi kamarai elnök, Papp Gy. lelkész, Helmezy nagybirtokos, Uray bankigazgató és Kelemen ügyvéd.

— **Két távirat.** Két távirat jött ma a csatától. Az egyik egyszerű antik mese, a másik is mese, de egészen a modern világból való.

Az egyik elmondja, hogy Pretóriában kétezer asszonyból álló amazon-ezred alakult. A regiment már künn dolgozik a gyakorlóterén. Es egy-kettőre utra két a csatátér felé...

Igy cselekedtek a boer asszonyok. Ugy látszik, ama vándor, hatalmas fajtól való, amely a Sforza Katalinokat és az egri nőket nevelte. Es ugy látszik, hogy már most igazán reménytelen a boer szabadság ügye. Mert ha az asszonyok kardot kötnek, az azt jelenti, hogy meg akar halni egy nép. Ki mertné remélni, hogy amazonokkal diadalt arasson Joubert? Nem diadaltól van itt szó. Csak arról, hogy az asszonyok is meg akarnak halni a hazájukért, hűségese hitvestársakhoz méltón, a házaspárjuk oldalán.

Mese, régi mese... Itt van a másik: Semmi halál, sem szabadság, sem miegyéb, csak arról van szó, hogy az angol táborban levő újságírók Roberts engedelmeivel a csapatok számára újságot szerkesztenek és nyomtatnak. Tábori újságot, tábori redakcióban, tábori szedőkkel. Az első cikket Fokvárosból táviratozta fel Rudyard Kipling.

Az angol hadsereg nem tud meglenni az újság kényelmes, modern intézménye nélkül. De talán még inkább nem tud nélküle meglenni Roberts és a tábornokai. Mert hogyan tudnák másként szabadságrablásra tüzelni a katonáikat? Lesz tehát tábori újság, amely gunyolódni fog a boerokon, mint ahogy egy idő óta gunyolódik felettük Rudyard Kipling a Timesben. Es lesz ott magasztaló szó bőven az angol katoná hűségéről, aki arany- és gyémántbányákért megrabolja egy nép szabadságát, Ezt fogják diesőíteni majd a tábori újságírók. Es ezzel fog majd Fokvárosból, az ő pompás hotelszobájából cikkeket táviratilag küldözgetni Rudyard Kipling.

Most látni csak, hogy ennek a háborúnak ki kellett törnie. Az angol meg a boer nem elhat békén egymás mellett. Mert, mint a két táviratból nyilvánvaló: nagyon kétféle faj ez a két faj.

— **A Józsefvárosi körök fuzója.** A Budapesti Józsefvárosi Polgári Kör tegnap délelőtt Horvánszky Nándor elnökével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen egyhangulag kimondották a kör fölözlatását. A tagok nagyrésze a Józsefvárosi Körbe fog lépni s így az erők egyesítésével a Józsefváros két köre egy erős, virágzó körre alakul át. A közgyűlésen a tagok tíz éven át volt elnöküket, Horvánszky Nándort lelkes ovációkban részesítették s tiszteletére e hónap 31-én bucsulakomát rendeznek.

— **Klondyke pusztulása.** Szomorú hírek érkeznek az aranyországból, ahová alig egy esztendővel ezelőtt özönlött a sok szerencsevadász. Dawson Cityből, Klondyke nemrég még népes fővárosából jelentik, hogy onnan nap-nap után vándorolnak el a bennlakók. Ha ilyen arányokban folytatódik a kivándorlás, Dawson City tavaszra üres lesz. A kivándorlás oka az új aranybánya, amelyet a Bering-szoros mentén a Nowefok táján fedeztek fel. A kivándorlás nagy bajt okoz az ottani nagy vállalkozóknak, akik most sorra buknak bele a sok vasuti és egyéb vállalkozásokba. Az új aranyforrás, amely a katasztrófát okozta, állítólag 200 angol mérföldnyire terjed egészen York-fokig és rendkívül dus az aranyban. A vörhenyes színű homokszemek közt igen sok az arany s a sok kalandor még az életét is kockáztatja gyakran, amíg Klondykeből ezer veszély között az új aranymezőkre jut.

— **A belvárosi polgári kör lakomája.** A belvárosi polgári kör 24-én, szombaton este 8 órákor évi közgyűlése alkalmából, díszlakomát rendez Széll Kálmán miniszterelnök tiszteletére. A lakomán a miniszterelnökön kívül Hegedüs Sándor kereskedelemügyi és Pósz Sándor igazságügyi miniszter, továbbá Márkus József főpolgármester, mint a kör tagjai szintén részt vesznek.

— **A római zarándoklat eredménye.** A görög katolikus zarándoklat résztvevői, akik *Firczak Gyula* munkácsi püspök és *Szabó Jenő* főrendiházi tag vezetésével jártak Rómában, mindannyian hazakerkeztek. A zarándoklat a magyar liturgia érdekében járt az örök városban és terjedelmes emlékiratot nyújtott át XIII. Leó pápának. A zarándoklat egyházi vezetője, *Firczak Gyula* püspök, ma délelőtt tisztelettel *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímásnál, akinek részletes jelentést tett a római zarándoklat eredményéről.

— **Kossuth Lajos emléke.** Március huszadikán lesz hatodik évfordulója Kossuth Lajos halálának. Az évfordulót, úgy mint minden évben, az idén is kegyelettel megüli az egyetemi ifjuság és a székesfőváros polgársága. Az ifjuság és a polgárság a legközelebbi vasárnapon, március 25-én rendezi ünnepét, az évforduló napján csak a Kossuth Lajos női-kör tart délelőtti tíz órákor gyásztiszteletet a Deák-tervi evangélikus templomban, mely után megkoszoruzza Kossuth Lajos sírját a Kerepesi-úti temetőben. Az egyetemi ifjuság március 25-ikén délután ünnepi menetben kivonul a Kerepesi-úti temetőbe. Kossuth sírjától *Bónis* Sámuel sírjához megy a menet, akire tudvalevőleg Kossuth a magyar korona elszállítását bízta.

A magyar királyi állami felső építő ipariskola hallgatói ma délután koszorút helyeztek Kossuth Lajos sírjára. Az ünnepély az intézet daloskórének Himnuszával kezdődött, melyet *Krausz* Árminnak beszéde követett és azután *Feláp* Lajos szavalta Kossuth sírját *Abonyi* Emiltől.

— **Nagy erdőégés.** *Aradról* táviratozzák: Az aradmegyei *Butyin* mellett levő *Tapronyása* erdő az éjjeli órákban kigyulladt. A tűz rohamosan terjedt és csakhamar elpusztította az erdő legnagyobb részét, a szomszédos német telepek házaival együtt. A nagy szél miatt az oltás nehéz volt és csak reggelre lokalizálták a tüzet.

— **Sirbontók.** A *Ráday* család pécei sirboltját a napokban ismeretlen tettesek földülték. Szentségtelen kezekkel felszakították a koporsókat s a rég porladó csontokat sem kegyelmeztek. A szétrombolt koporsók közt van a tudós *Ráday* Gedeonnak és nejeinek, *Fáy* Szuzsánnának koporsója is. A hallatlan gaztett elkövetőit erőlyesen nyomozza a pécei rendőrség.

— **Zola a francia sajtóról.** A *Revue Naturaliste* kérdést intézett a francia hírlapírókhoz arra vonatkozólag, vajjon megfelel-e a sajtó jelen állapotában legfőbb feladatának, ami a nép erkölcsi nevelése. A nagy számmal beérkezett válaszok között a legérdekesebb *Zola* nyilatkozata, aki a következőket írta:

A sajtó szép és erős fegyver: a gondolkodó emberek és a humanitási hősöknek kezében hatalmas fegyver és szép fegyver, amikor a félreismert igazságot és a megtámadott szabadságot védelmezi. Ezért tisztelnünk és becsülnünk kell. De abban a háborúban, amely a sötétség és a modern eszmék között folyt, néregett fegyverrel harcoltak a mi ellenségeink. A gondolkodás fegyveréből mérgezett tört csináltak a *Croix*, a *Libre Parole*, a *Petit Journal*. A mi feladatunk, kik az igazságot és a tudományt védjük, egy új, becsületesebb fegyvert kovácsolni, amely méltó azokhoz az eszmékhez, amelyeket védünk.

— **A közös vezérkar.** A vezérkar ismeretes reformja értelmében a hivatalos lap vasárnap számban közli negyvenkét honvédszínnek áthelyezését a vezérkarba és kilenc vezérkari tisztnek áthelyezését a honvédségi szolgálatba. A negyvenkét, vezérkari szolgáltra beosztott honvédtiszt nevora a következő: *Ujvári* Sándor, *vilmányi* Bodnár István, *fogarasi* Tamásy Béla, *arnótfalvi* Arnótfalvi István ezredesek, *Lenz* Győző, *Günze* Antal, *Kirohner* Herman, *Harai* Samu, *bartavári* Bartuska Miksa, *Sauter* Gáspár, *Barthelav* István, *Nikics* János, *Nemes* Ede, *Wieber* Adorján, *Békési* József, *Schuler* Jenő alezredek, *Daempp* Henrik, *Braun* József, *Csanádi* Frigyes, *kisistváni* Szabó Zoltán, *Nagy* Géza, *Szarmay* Sándor, *Festi* Lehel, *Plank* Ede, *Cvresék* Ferenc, *nyugvadári* Horváth Dénes, *barancsi* Józsa Győző őrnagyk, *Perneczky* Jenő, *nagysepevényi* és *mutnai* Viadar Minály, *Tabajdi* Kálmán, *lovag* Spyniewski György, *Nagy* Pál, *péterfalvi* Molnar Dezso, *Breit* József, *kisigimándi* Hamary Kornél, *brenói* Prihradny Elek, *Várady* Geza, *Csécsei* Nagy Imre, *Bartha* Lajos, *Janauschek* Gyula, *Ránlyi* Zsigmond, *Mina* Alajos első osztályú századosok. A kilenc vezérkari tiszt nevora ez: *Barthelav* István alezredes, *Nikics* János (a budapesti I. honvéd kerületi parancsnokság vezérkari főnöke lett) alezredes, mindkettő szolgálati alkalmazásban a m. kir. honvédségnél, *Lukachich* Geza, I. oszt. százados, *bucsei* Janky Kocsárd, *tomcsányi* Tomcsányi Árpád, *Ludvig* György, *Glanz* Frigyes, *nemes* Masirovics Fodor, *óhalmi* Ungárd Albert főhadnagyok.

— **Öngyilkosság.** *Szegedről* telegrafálják, hogy *Rohnyák* János, a vasúti lezárló hivatal tisztviselője ma délután 3 órákor agyonlőtte magát. Még csak huszonhárom éves volt és gyógyíthatatlan betegsége miatt unta meg életét.

— **Házalás.** Idős *Polczner* Ferenc nyugalmazott uradalmi intőző, földbírtokos, Vasvármegye bizottsági tagja, volt 48-as honvéd tagnaplót meghalt Kiscellen, 68 éves korában. — Nagyvaradról táviratozzák, hogy *Lóbl* Henrik szeszgyáros, az orthodox hitközség alelnöke, törvényhatósági bizottsági tag 60 éves korában meghalt.

— **Az egyiptomi külügyminiszter és Serák Károly.** Az egyiptomi külügyminiszter azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordult *Serák* Károly urhoz, a budapesti állatkert igazgatójához, hogy adjon neki némi felvilágosítást arra nézve, hogy hogyan kell állatkeret csinálni. Micsoda befolyással van az állatok kedélyére, életkorára a fogság, mivel él a gnu és a többi. A szives kérelmet legközelebb elintézi már a vállalkozó szellemű igazgató s körülbelül ilyenformán felel majd:

— Az állat mellékes a kertben, ugyszintén a növényzet is. Azzal az avult fölfogással a budapesti állatkert szakított már, hogy az állatkeret ritkaságok, exotikus lények valók, olyanfajta, amit másutt nem láthat az ember. Ellenben az elefántok, tevék és struccmadarak háttára kell fektetni az ültet egy jelentékeny részt. Nyereg alá, ami szelid barom... Majomból jó, ha több van, mint kevesebb. Ők az ültet humora, a zoologia *Paprika* Jancsijai — s ez kell a népek. Azonban sokkal fontosabb minden ilyen ugynevezett szakkérdésnél az, hogy a kert tereuma minél előnyösebben értékesítessék. Területünkön ez időszerint egy *Wampetis* nevű vendéglő, egy *Wulff* nevű cirkusz és egy *Ósbudavára* nevezett családi mulatóhely nyert elhelyezést és — őszintén szólván — itt még nem is óhajtunk megállani. Lassan-lassan minél hasznosabban értékesítjük lábaink alatt a talajt. Ez idő szerint egy nyári dalesarnak és egy téli-nyári tekepálya, ugyszintén egy villatelep létesítése van szóban s míg ez a néhány függő kérdés el nem dől, nem tudok Excellenciának a kellő számadatokkal rendelkezésre állani annak a kérdésnek a tisztázására, hogy mennyire sikerült kihasználnunk a főváros által számunkra ingyen átengedett területet.

Mindenesetre ajánlhatom Excellenciának, hogy könyveinkbe, üzleti rendünkbe személyesen méltóztatassék betekinteni. Ez esetben, ha tudniillik becses megjelenésével szerencsétlenül méltóztatik, nemcsak utiköltéségét térítend meg, hanem naponkint igen szép tiszteletdíjban is részesítem, mivelhogy ez esetben mutogatni óhajtom Excellenciát. Tavaly a *sioux*-indianok miniszterelnökéhez, tavaly pedig ő felségéhez, a kongó néger királyhoz volt szerencséje intézetünknek és se ők nem bánták meg a nagy utat, se mi.

Tisztelettel jegyzek

Serák Károly.

Ez a levél persze apokrif, hanem valami ilyes süne ki abból, ha az állatkert igazgatója igazán abban a szellemben adná meg az egyiptomi urnak a felvilágosításokat, a milyenben az állatkeret dirigálja.

— **A kár-ada.** A pénzügyminiszternek az év elején kiadott rendelete, amely az eddig használatban volt kártyák nagyobb részét kétszeres bélyegilletéknek veti alá, annak idején a kártyázók között keletlenül felkeltet. Azért most örömmel fogják üdvözölni a pénzügyminiszternek újabb kibocsátott rendeletét, amely szerint azok a játékkártyák, amelyeknek fehér szélzetei, bezárólag a kártyaképet körülvevő keretvonalig, illetve a keretvonal belső széléig, a két egymással szemközt levő oldalon, szélességben együttvéve 8 milliméternél nem nagyobbak: a nem mosható játékkártyákra nézve érvényes illetékmérv alá vonandók, ha csak vizálló anyaggal fényezve nincsenek. A nagyobb szélzetekkel ellátott, valamint azokra a játékkártyákra nézve is, amelyeknek fehér szélzetei fekete képkeret-vonalak hiányában nincsenek észrevehetőleg meghatározva, a nagyobb bélyegilleték ravandó ki. Ennek a rendeletnek, amely ez év április elsején lép életbe, az a jelentősége, hogy a legnépszerűbb kártyanemek ára nem fog megrágnulni.

— **Luccheni örült.** Ezt az újságot hozza hírül a *Gazette de Lausanne*, amelybe dr. *Forel* a zürichi egyetem elmegyógyásza s a Burgholz-féle elmegyógyintézet igazgatója most írt érdekes cikke Luccheniről. A tudós tanár rövidesen az érdekesség bolondjának tartja Lucchenit, aki a genfi fegyház igazgatóját is örületében támadta meg. A hiszterikusoknál és a Luccheni-féle impulziveknél ugyanis a legkisebb jól megokolt ellenvetés elég ok arra, hogy éktelen haragra gerjedjenek s erőszakoskodjanak. Lucchenit tehát beteges harag vezérli tetteiben. Azért, mert két olvasni való könyvet kért egy hétre, de csak egyet kapott, olyan haragra lobbant, hogy neki támadt a fegyház igazgatójának. Ez a támadás végeredményében ugyanazon okokra vezethető vissza, amelyek Lucchenit beteges impulzivitása következtében arra vitték, hogy Erzsébet királynőt megölje.

— **Adomány az öreg honvédeknek.** A honvédmehaz parancsnokához, *Szent-Imrey* Kálmánhoz újabb a következő adományok érkeztek: *Bernoldi* József tábornok-törzsorvos 7 korona, *Pimbesh* János főmérnök 5 korona, *Horváth* József (Debrecen) 8 ko-

rona, *Krausz* Tivadar (Kassáról) 7 kilogramm szivarvég. A mehazban jelenleg száz öreg honvéd tartózkodik. Négy öreg vitéz beteg és a körházban van.

— **Magyar szarvasmarhák Párisban.** *Lukács* Béla kormánybiztos táviratilag tudatta a földmívelési miniszterrel, hogy *Dupuy* francia földmívelésügyi miniszterrel nyert értesülés szerint, a magyar szarvasmarha a párisi világiállításon be fog bocsáttatni. *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter azonnal intézkedett, hogy azok a gazdák, kik állatokat a kiállításra bejelentettek, az előkészületeket megtegyék.

— **Vereinigung deutscher Hochschüler aus den Ländern der ungarischen Krone in Wien.** Ez a hosszú nevű egyesület Bécsben alakult meg olyan magyarországi diákokból, akiknek az anyanyelvük német. Eddig még nincs a dologban semmi kivetni való. Szokás az, hogy az egy hazából idegenbe szakadt diákok egyesületet csinálnak. Ez az egyesület azonban odát magyarfással foglalkozik. A kezünkbe került egy proklamációja, amelyvel világszerte elárasztotta az itthoni diáktársakat. *Balozony* Wettl és *Matthes* nevű fiatal urak írták alá s a többek közt ez áll benne:

Az egyesület célja a magyar korona területén a német nyelv és művelődés, a német nemzeti szokások és erkölcsök általános elterjesztése, azonkívül a magyarság lassankénti letörésére Magyarország területén német iskolák alapítása és fenntartása minél nagyobb számban. Hogy az egyesületbe minél könnyebb legyen a bejutás, a tagsági díj havonként csak egy korona. Vannak benne azonkívül alapítottsági helyek is.

És ezek a vereingungos urak majd hazajönnék magyar kenveret enni. Azt se ártana megnézni a Verein listájában, hogy hányan vannak a tagok között stipendiuma — hazuról.

— **Házasság.** *Gödényházi* ifj. *Tóth* Gyula eljegyezte *Pertik* Mariska kisasszonyt, dr. *Pertik* Ottó egyetemi tanár unokabudát.

Halpert Gyula kunszentmiklósi állatorvos, tartalékos hadnagy eljegyezte *Reich* Mór földbírtokos és földmúlttulajdonos leányát, *Etelkát*, *Eör-Darmáról*.

Weisz Henrik eljegyezte *Lichtmann* Róza kisasszonyt *Miskolcra*.

— **Gyilkosság Ujpesten.** Ma reggel Ujpesten, a *Lőrinc*-utca 83. szám alatt levő ház egyik szűk lakásában halva találták *Pallag* Józsefné kofasszonyt. A felbontott ágyban nagy vértócsa között feküdt *Pallag* Józsefné, a feje tele volt fejszeapásoktól eredő hatalmas sebekkel. A gyilkosságról értesítették a főkapitányságot, ahonnan *Zsarnay* Győző rendőrtanácos néhány detektívtel azonnal Ujpestre hajtott. Megállapították, hogy a gyilkosság reggel történt. Az asszony éppen a földön ült s lábát tömböt, a mikor a halálos fejszeapások érték. Egyik ütés elvetszte a liba nyakát is, amely ott feküdt dögöltten a halott lábainál. A kiballgatott tanuk valómásából valószínűnek látszik, hogy *Pallag* Józsefné a férje ölte meg. A házaspár ugyanis már hetek óta nagy perpatvarban élt. Husz esztendősen legényfiuk feleségül akart venni egy *Filma* nevű rossz-hírű leányt, ami nem tetszett *Pallagnak*, ellenben az asszony partolta fia szeretőjét. Tübben hallották, hogy *Pallag* néhányszor arcútléssel fenyegette e miatt a feleségét. A házbeliek ma reggel betedfél órákor látták, hogy *Pallag* József eltávozott hazuról. A rendőrorvos állítása szerint valószínű, hogy a gyilkosság abban az időben történt. A rendőrség most mindenfelé keresi *Pallag* Józsefet, aki kocsis volt egy külső váci-uti gépgyárban. A detektívek nem találták meg a gyárban. Erre a főkapitányság köröző-levelet adott ki *Pallag* József ellen, akiről a kevetkező személyleírás adta ki: Született Székesfejervárott 1854-ben, római katolikus, nagysága 167 centiméter, haja barna, bajusza barna, jobb-arcán forradas van, lopásért már háromszor volt büntetve. A szerencsétlen áldozat holttestét a törvényeskeri orvostani intézetbe szállították, a rendőrség pedig széleskörű nyomozást indított.

— **Osztályorszájkék.** Az osztályorszájkék máj húszán négyezer koronát nyert 70082, harminezzer koronát 43042, ötezer koronát 82545 2243 426, kétezer koronát 97629 91701 12904 7168 57272 49421 59758 82966 62485 10584 99344 75435 50281 88558 66056 66012 4-689, ezer koronát 26571 75249 62144 30024 76834 83-48 86237 68184 140671 99477 16685 27684 37628 91299 93115 52112 36902 5080 76280 52920 89541 26577 0161 24447 79307 76099 53692 95209 41719 88555 99497 2510 89739 74030 23146 38661 7337 3502 6312 560 65703 5359 82733, ötszáz koronát 82422 2178 16026 32840 714 93890 36587 11001 42059 73863 91068 89892 19340 58475 56127 60795 70533 1259 25420 85126 16264 90215 86526 68157 95039 87777 77725 70424 20230 10383 7223 70072 75060 93251 52924 32883 9282 67077 86507 48963 12049 85747 84950 49599 92008 32200 81297 75948 28239 86183 42588 65378 82627 44295 61775 21434 82788 79853

29229 87899 68948 78088 99301 55735 94786 91440
49724 69784 49630 42587. — A hat húzás eddigi legnagyobb nyereményét, a 400.000 koronás főnyereményt a *Mercur* bank- és váltóüzlet részvénytársaság (Budapest, Dorottya-utca 12. szám) által eladott 76062 számú osztályosjegyre nyerte meg. A sorsjegyet több részben pótsorsjegyként adták el s a nyeremény következtében több vasúti hivatalnok lett gazdag emberre. A *Mercur* kollektúrája a második húzásnál két nagy nyereményt nyert, a 600.000 koronást és a 200.000 koronást. — Az osztályosjegytek mai húzásán a 30.000 koronás főnyereményt a 43042. számú sorsjegyre nyerte meg, amelyet *Hecht* bankházában vásároltak a szerencsés nyerek.

Vásároljon osztályosjegyet *Lubács* Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Jászai Mari első fellépése.** A *Vigszínház* egy hivatalos kommunikéje jelenti nekünk, hogy *Racine: Phaedra*ja *Abrányi* Emil új fordításában, április közepe táján fog színre kerülni. A darabban tudvalegőleg *Jászai* Mari fogja a címszerepet játszani.

**** Rendkívüli filharmóniai hangverseny.** Ez alatt a cím alatt rendezett ma este a filharmóniai társaság saját özvég- és árva-segélyező alapja javára egy tréfás hangversenyt. A tréfa már ott kezdődött, hogy senki se tudta biztosan, hogy hány órákor lesz a koncert, és hogy a belépőjegyeken se volt olvasható valami utbaigazítás ebben a tekintetben. A műsor első száma *Kleinecke* zenekari tag *A nürnbergi mesterdalnokok* ötletes nyitány-paródiája volt, majd *Vizvári* Gyula, a *Nemzeti Színház* jeles művésze, akit a közönség már megjelenésekor azzal a frenetikus tapsviharral fogadott, amely csak kedvenceinek jár ki, a *föld és népei* című humoros felolvasással kagajtatta meg a közönséget. Az *Operaház* férfikarának humoros énekrészei után *Faust*, tragikomikus nagy opera *dobhéjban* következett. A kacagtató paródiában, amelynek partitúrája néhány valóban sikerült zenei élelet tartalmaz, a címszerepet *Semsey* Mariska, az *Operaház* tagja játszotta, aki egy operett-divának is becsületére való temperamentumos és humorosan kedves alakításával mindenkit meglepett. *Margarétát* *Kornay* Richárd játszotta, akit száraz és jóízű humora nagyon hamar tett az *Operaház* közönségének a kedvencévé. Nagyon mulatságos *Mefiszto* volt a mi derék *Dalnoki* bácsink és igen komikus „balletkar” *Hegedűs* Ferenc. *Szendrói*, mint *Zwiebel*, már pusztá megelégséssel is óriási dorültséget keltett, amely még nagyobb mérvet öltött, amikor rengeteg baszusával rágyújtott a nótára: *Heljtemen kis virág tégy valómást . . .* Reméljük, hogy a hangverseny szépen jövedelmezett jóékony oldja számára. Ez volna az igazi siker. A hangverseny után a folyosókon és a ruhatarban lejátszódtak angol-boer hadműveletekről nem írhatunk, nem lévén kéznél hadi tudósítók.

(—ly.)

**** Magyar Színház.** A *Magyar Színház* ma este *Szulamith*-előadásának külön kis érdekességet adott az a körülmény, hogy az előadást *Donáth* Ede karmester dirigálta, aki tudvalegőleg szerzői jogot formál magának a nagyszerű zsidó opera zenéje körül. Szerzői jogának érvényesítése végett pört is indított, amely azonban békés egyességgel végződött s ennek az egyességnek az egyik feltétele az volt, hogy szerzői jogának mintegy elismerésül, bizonyos számú előadásokon keresztül, ő fogja dirigálni a *Szulamith*-ot. A karmesteri székből tehát ma este ő ült s azt az elismerést szíves készséggel megadjuk neki, hogy teljes tudással vezette a zenekart s a *Szulamith*nak különben már utig ismeri zenei szépségeit nemcsak teljesen érvényre emelte, de valami pikáns egyszerűséget is tudott beleönteni. Vagy csak úgy rémlett ez előttünk, mert ő vezette a karmesteri pálcát? . . . A *Szulamith*-előadás két különös erőssége különben ma este is *Ledofsky* Gézának mály érzésekben gazdag és drámai erőtel duzzadó *Abigailja* és *Komáromi* Mariska művészileg énekel *Szulamithja* volt. A két primadonnát a közönség zajosán tapsolta.

**** Hírek a Vigszínházról.** A *Pajtkos férjek* című kacagtató bohózatot tegnap is zsufoit ház mulatott és zajos tüsszettel tüntette ki a szereplőket. Az egyik legközelebbi ujdonságból, *Stern*er A *pólyás baba* című angol bohózatából, melyet *Szomaházy* István alkalmazott magyar színré, a *Vallon család* (Catherine) című színmű próbáival párhuzamosan folynak az előkészületek. A *Vigszínház* igazgatósága előadásra elfogadta *Mocsáry* Béla pénzügyminiszteri osztálytanácsos *A szálka* című vígjátékát.

**** A Magyar Színház új tagja.** A *Magyar Színház* igazgatósága *Inkey* Gézát, a kolozsvári *Nemzeti Színház* volt primadonnáját, aki a *New-York szépe* címszerepében szép sikert aratott, rendes tagjai sorába szerződtette.

**** Műsorváltozás a Magyar Színházban.** *Ábrányi* Wein Margit asszony meghűlése következtében a *Magyar Színházban* holnap, kedden *A Kleopátra* helyett *A pászkat* adják, amely hónapok óta most kerül először színre. *Mimóza* szerepét *L. Komáromi* Mariska játssza. Szerdán ismét *A Kleopátra* adják.

**** Műkedvelői hangversenye az Urániában.** Diszes és előkelő közönség nézte végig ma este az Urániában a gróf *Wenkheim* Frigyesné és ögróf *Pallavicini* Edéné védnöksége alatt álló *Tanonokok* védő egyesület javára rendezett hangversenyt és műkedvelői előadást. *Horváth* Clarisse urhölgy erőteljesen szavalt a *Koroda* Pál monológját. Utána *Cebrian* Mária grófnő, *Mambrini* Gyula és *Schiffer* Adolf hatásosan adták elő *Rubinstein* zongorahármasát. *Scapa* Henriette urhölgy kedves kiviteli énekzsámai után általános tetszést arattak *Balog* M. énektanárnő tanítványai: *Floch-Reyhersberg* Awine, *Herzog* Ilona, *Kneiffel* Ilona, *Mikes* Margit, *Szeitovszky* Lola, *Scapa* Henriette és *Zaborszky* Jolán urhölgyek. Ezután *Floch-Riehersberg* Alfréd, *Bornemisza* Gabi urhölgy, ifj. *Oerley* Kálmán és *Mihályi* Péter dícséretes szorgalommal adták elő az „Egy észese thea” című vígjátékot. *Holländer* „Virágok királynője” című daljátéka fejezte be az élvezetes estét, amelyben az összes előkelő hölgyek felleptek s méltán kiérdemelték az előkelő közönség tapsait.

**** Színész, mint esküdt.** A budapesti törvényszék mellé kirendelt esküdték sorában, a legutóbbi sorsolás alkalmával, *Horváth* Zoltánt, a *Nemzeti Színház* tagját is kisorsolták, ami azzal a kötelezettséggel jár, hogy e hónap huszadikától fogva jövő hónap ötödikéig minden nap ott kell lennie az *Alkotmány*-utcai törvényszékben. Ez azonban megakadályozza abban, hogy a színházi próbákon megjelenjék, amit ha nem tesz, ismételt mulasztás esetén kétszáz forint bírsággal jár. A *Nemzeti Színház* igazgatója gróf *Festetics* Andor a *Nemzeti Színház* jogtanácsosa után arra kérte a budapesti törvényszéket, hogy *Horváth* Zoltánt mentse fel kötelezettsége alól, a törvényszék azonban a kérelmet elutasította.

**** Operai előadás a Telefon Hírmondóban.** A *Telefon* Hírmondóban ma este a magyar királyi Operaházban színrekerülő *Csempészek* s utána *Sylvia*, *Diana* nyμφiója ballet zenéje lesz hallható. A *Csempészek*, *Bahner* e két-felvonásos dalműve, mely ez alkalommal másodikszor kerül színre, kiváta a kritika elismerését, úgy, hogy a *Telefon* Hírmondó előzetőit, akik a premier-előadást nem hallgathatták végig s azok is, akik meghallgatták, szívesen veszik a mai közvetítést is. Az opera előadása után a rendes esti felolvasás következik, majd 10 óráig *katona- és cigányzene* átvitel lesz hallható a *Hírmondó* kagylón keresztül.

A san-remói telegramm.

(Az ifjúsági előadások betöltésé.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától, —

Budapest, március 19.

Oh, ha a mélyen tisztelt közönség tudná, hogy milyen fáradt rezignáció fogja el a lelket annak, aki a *Nemzeti Színház* és az intendantura dolgairól referálni kénytelen! Mert a haragnak és az elkeseredésnek is megvannak a maga határai.

Szerettük a *Nemzeti Színházat* és nagyra becsültük diéső hivatását. Jól van. Mikor *Keglevich* István gróf ezt a műintézetet megtámadta a maga oszlopaiban és valami megdöbbenő, fura személyességgel, amelyben — sajna! — még methodust se lehetett fölfedezni, a szuffita-világ Nerójának szerepében tetszelgett magának, elkeseredtünk és feltettük a *Nemzeti Színházat*. Ez is jól van.

De most már nem vagyunk elkeseredve. Tőlünk ugyan csinálhat már gróf *Keglevich* István akármit, — mi csak bizonyos fatalizmussal nézzük a dolgokat, a nélkül, hogy temperamentumunk lángra gyulna. Ha az intéző körök neki ajándékozták a *Nemzeti Színházat* játékszerül, bizonyára számoltak azzal a körülménnyel, hogy a nagy gyermek kezében esetleg eltörik. Vagyunk úgy régi családi ereklyékkel, — ha meg-unjuk, lovszszuk a farlót s odaadjuk a gyerekeknek, hadd játsszanak vele! Nem kell már *Nemzeti Színház*, úgy látszik.

Nem akarunk turkálni gróf *Keglevich* István idegzetének titkaiban, már amennyire ezek nyilvános szerepléséből kiűnnek. Annyi bizonyos, hogy valami beteg gyönyörűsége telik rombolásban, építésben, összevezésekben és ellenségek mesterséges gyártásában, és az a női ösztön valami nyugodt szeretetreméltósággal egyesül olyanokkal szemben, akiknek aztán magyarázza, hogy minő igaztalanok — az ő ellenségei. De elvégre ezek az ő tévedései érdekesekek szöktak lenni, nagyok, vagy igen mulatságosok.

De az, amit most követett el, roppant furcsa. Még elmondani is furcsa. Olyan különös. Elszomorított. Sőt rosszszü.

A dolog ekként történt:

Még emlékeztet, hogy az intendáns *San-Remó*ból telegrammban tiltotta meg, hogy *Jászai* Mari az ifjúság szabadság ünnepén, március 15-én szavaljon. Erre az egyetemi ifjúság néhány vezére nyílt levelet intézett *Jászai* Marihoz, amelyben az intendáns eljárása fölött megbotránkózását fejezte ki.

Erre aztán megjött az intendáns felelete, egy telegramm alakjában, amelynek tartalmát a *Nemzeti Színház* igazgatósága ma közölte a *Egyetemi-Kör* elnökségével:

— A március 21. és 28-ára kitűzött délutáni előadások elmaradnak, — így szól a levél, — és az intendáns a főiskolai hallgatóság számára több délutáni előadást nem rendez.

Hát ez merő komikum, noha nem tudunk nevetni rajta. Nem a *Nemzeti Színház* miatt, — ez már veszett fejszének a veszett nyele — hanem mert vannak furaságok, amelyek csak kényelmetlen érzéssel töltik el az embert.

Tehát eddig nem a *Nemzeti Színház*, hanem az intendáns rendezte az ifjak számára a délutáni előadásokat. Nem azért rendezte, mert az ország első műintézetének kötelessége az ifjúságban az eszmények tisztelgetését és az irodalom szeretetét növelni, hanem azért, mert az ifjak buvik voltak, akik az intendáns kedve szerint viselkedtek. Most, minthogy megbosszantották őt, a háziur jogos haragjával kidöbja a vásottakat a kuriájából, a tulajdonából, a *Nemzeti Színház*nak nevezett *Keglevich*-palotából. Igaz ugyan, hogy ennek a műintézetnek a deficitjét nem ez a háziur viseli, hanem az állam — és igaz az is, hogy a népszerű délutáni előadások jövedelme a deficit eltüntetéséhez hozzájárult volna. Hát teheti . . .

Nincs kizárva ennek a lehetősége se, hogy egy szép estén, ha bejövünk a *Nemzeti Színházba*, egynémely ágyunak a torka fog ránk meredni az intendáns páholyból. Aztán — puff-puff-bumbum — le fogják teríteni a régime néhány ellenességét. Vagy esetleg az egész publikumot is. És gróf *Keglevich* István nyugodt szeretetreméltósággal fogja az intéző körök előtt ennek a lépésének is a szükséges mivoltát fejtegetni:

— Nem lehetett másként. Szükség volt rá. Szakértő vagyok. A színház hasznára lesz.

Az intendáns ur különben nemsokára haza jön. A *Fővárosi Tudósító* a következő sorokat teszi közzé:

A *Nemzeti Színház* kormánybiztosa. Arról értesítik a *Fővárosi Tudósító*, hogy gróf *Keglevich* István intendáns állásától megválnak. Amint külföldi utjából hazakerkezik, az időközben kinevezett kormánybiztosnak átadja a színházak vezetését. Szólt Kálmán belfügyminiszter dr. K. *Lippich* Elek vallás- és szoktatásügyi miniszteri osztálytanácsost fogja a színházak élére állítani kormánybiztos minőségben.

Amint legilletékesebb helyről értesülünk, ebből a híresztelésből egy szó sem igaz. Annyi tény, hogy az intendáns vagy egy hét mulva visszatér *San-Remó*ból, ahol bronchitisből már csaknem egészen kigyógyult.

Mondják különben, hogy a következő telegramm ment mostanság *Budapest*ről *San-Remó*ba:

Jere vissza, István, mindenki el van bocsátva.

Andor.

Keglevich István grófot vissza fog térni, de előbb még telegrammban megrendszabályozta a rossz buvikat.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Az Akadémiából. Az Akadémia mai összes ülését a III. osztály ülése követte. *Thán* Károly elnöklése alatt. Az első felolvasó *Lenyel* Béla r. tag volt, ki a radio-aktív bariurnról értekezett. Utána *Rados* Gusztáv levelező tag *Az orthoconalis helyettesítés* elméletéhez című dolgozatát mutatta be. *Fodor* József r. tag olvasta fel dr. *Schiff* Ernő gyermekorvos *Ujabb adatok az ujszülöttek haematológiájához* című értekezését. Végül *Mocsáry* Sándor terjesztette elő dr. *Kertész* Kálmán múzeumi őrségének *Uj-Guinea légyfaundájából* című értekezését.

„Léha világ.”

(A Teleki-díj nyertes.)

Budapest, március 19.

Tavaly József napján Zivuska Jenő tűnt föl a drámaíródalom egén. A becsületbírói sokat beszéltek akkor és sokat vártak a Teleki-díj boldog nyertesétől. De a Nemzeti Színház a darabot nem adta elő és Zivuska Jenő talán már le is tett drámaírói ambíciójáról és hogy a katonaruhát leveti, úgy lehet megint visszamegy a máramarosi rengetegbe... Ennyit a tavalyi szenzációs pályaműről és szerzőjéről, az ideai pályakoszorúzott szerzőt nem kell bemutatni. A kitüntetett vigjáték a *Léha világ*, a szerzője: Prém József.

Ma délután az Akadémiába sok-sok reménységgel sok fiatal ur állított be. És néma csönd honolt az egyébként is csöndességhez szokott teremben, mikor az összes ülés elnöke, báró Radvánszky Béla előterjesztette *Vadnay* Károlynak a Teleki-pályázatról szóló jelentést. Az öreg Vadnay jókedvében írhatta a jelentést, mert itt-ott fölcillan benne az Akadémia finom humora. Valóságos humor, mint Eötvös mondja: mosoly könnyek között...

A bíráló bizottság, amely Jókai Mór tiszteleti tag elnöksége alatt az Akadémia részéről még dr. Heinrich Gusztáv rendes tagból és *Vadnay* Károlyból, a Nemzeti Színház részéről pedig *Gabányi* Árpád és *Somló* Sándor intézeti tagokból és színműírókból állt: bírálata tíz pályaművet vett át. A szám nem sok, sőt jelentékeny kevesebb, mint lenni szokott. De az eredmény nem a mennyiségtől függ — mondja a jelentés. — Nagyobb baj, hogy a minőségről sem mondhatunk általában elég öröndeteset. De legalább nem is kell a termék egész értékeléséért miatti panaszkodnunk, mert van két pályamű, melyeknek jól választott tárgyait méltó volna gondosabban kidolgozni; van egy vidámhangú vigjáték, melyet a szerzője kellő változtatásokkal színpadra vihet, és ismét egy, melynek tehetséges írója eléggé méltó a jutalomra, mert ha nem is irt tiszta vigjátékot, de általános írói jó tulajdonságokat: izlést, finom gunyt, jelenetelési és párbeszédező elvengészet mutatott.

Leggyöngébb a *Beatrice* című vigjáték. A szerzője vakmerő ur lehet, mert cinikus fölfogását nem állotta a darabjába belevinni. Maskor majd talán óvatosabb lesz... Egyébként a *Vélegényvadászat* szerzője szintén a gyöngye legények közé tartozik.

„A X. számú: *Koronát szerelmért* — ugymond a jelentés — hol versben, hol prózában irt háromfelvonásos vigjáték jellegje is hiába buzdit: *Tapsoljátok!* —, kedvünk nem lehet rá...”

A *Mulatokról* sem mond sok jót az Akadémia. Az *Ábrándozókban* pedig ne adj Isten, hogy egy ábrándozóra akadjon az ember. A *vampir* a totalizátort kezdi ki, de a szerző „mert tömegesb jelenéseket és sok sürgéset-forgást kellett rajzolnia, a szálakat nem bírta együtt tartani és kereded csomóba gombolyítani.” A *Kató urban* már némi kvalitásra akadtak a bírálók. A *Borbádia néni* a spiritizmust akarta kigúnyolni, — a jelentés átdolgozást ajánl a szerzőnek.

„Emelkedő értéket bizonyít — ugymond a jelentés — a *Lányok* című vigjáték, e jellegével: *Derű*. Amit a jelige ígér, a tartalom meglehetősen beváltja, mert ha nem is valami friss lelemény alapul, sok jelenetében derűt tud árasztani...”

A *Léha világról*, amelynek *Evelin* a jellegje, a jelentés kedves viccét mond. „Ha a felső vigjátékot nem az alakok mikénti festése s a cselekvény és stíl magas ereje, hanem a szereplő személyek rangja tenné; akkor ez elvitathatatlanul felső vigjáték lenne, mert benne a magnásvilág egész csoportjával: csupa gróffal, báróval találkoznak, kik előkelő modorral és beszédükben sok izléssel, finoman csipős élők beszélnek... De tulajdonképpen e pályamű nem is igazi vigjáték, hanem élénk jelenetezett regény. A tárgy: eleven keretbe foglalt nemes szerelem és boldogságra törekvő küzdés rajza. De ha e pályamű a maga egészében nem is igazi komikai mű, tartalma szerint csupán éléken jelenetezett regény, egy pár kiviróbb alakjában pedig végletig vitt túlzás van: másfélől sok jó írói kvalitás érvényesül benne. Az élénk jelenetelés, a formaérzék szinyszerűséget ad neki, a társasági hang szabatos és izléses, a nyelv kellő műgondra és a fordulatok leleményre mutatnak. A szerepek is úgy vannak jellemezve, hogy nagyobb részüket hatással jászható. A bíráló bizottság főleg az általános írói jó tulajdonságokat vette tekintetbe, midőn elhatározta a Tudományos Akadémiát egyhangú szavazással arra kérni, hogy a jutalmat a VII. számú *Léha világ* című pályamunka tehetséges szerzőjének adja ki.”

Miután az összes ülés a javaslathoz hozzájárult, az elnök felbontotta a jelleges levelet, amelyből kintant, hogy a pályamunka viciálék szerzője: Prém

József. A szerzőt megjelenezték. És sok-sok reménységtől megfosztva sok ur busan távozott az Akadémiából...

MŰVÉSZET.

□ A postatakarékpénztári épület pályázata. A mérnök-és építész-egyesület építészeti szakosztálya ma népes ülést tartott *Czigler* Győző műegyetemi tanár elnöklété alatt. Az elnök napirend előtt a postatakarékpénztári új épületére vonatkozó pályázat eredményéről referált, megjegyezvén, hogy a pályaművek elbírálásánál az eddig követelt elvek szerint jártak el. Összesen 61 terv érkezett be. A pályázók legnagyobb része azt a hibát követte el, hogy nem vette tekintetbe azt, hogy a postatakarékpénztári épületénél szükséges chek-osztály és takarékosztály lehetőleg egy síkban vagy legalább egymásföltötti síkokban helyeztessék el. A bírálat úgy alakult, hogy azoknak a terveknek adta az elsőséget, amelyek a pályázat feltételeit betartották és a csarnokot centrálisan helyezték el. Az elnök ismertette a pályázat eredményét is, és kéri a szakosztályt, hogy azt, mint befejezett tény, vegye tudomásul.

Sterk Izidor építész véleménye szerint neki joga van a pályázat eredményéhez hozzászólni; annál is inkább, mivel tudomása van arról, hogy a bíráló bizottság tagjai az első díjjal jutalmazott terv szerzőjének kollégái és ezért döntöttek annak javára. Ennek alapján indítványt nyújt be, amely szerint holnap egy bizottság menjen a kereskedelmi miniszterhez, hogy erről jelentést tegyen és kéri a pályázat megsemmisítését. (Nagy zaj. Ellenmondás. Nyugalanság.)

Jakab Dezso az indítványt elfogadja, bár az indoklásban felhozottakat tulzotlannak találja.

Czigler elnök ellenzi az indítvány elfogadását és annak okát abban látja, hogy a díjat nem nyert pályázók rendszeresen elégedetlenkedni szoktak. A pályaművek megbírálása, amelyben ő maga is részt vett, minden tekintetben korrektül folyt le. Indítványozza, hogy az összes miniszteriumokkal közöljék az egyesület pályázati feltételeit, és kéri, hogy e feltételek a jövőben lehetőleg figyelembe vétessenek.

Sterk fenntartja indítványát és kijelenti, hogy az általa felhozottakat Lechner építészől hallotta.

Baumgarten Sándor építész felszólalása után a szakosztály nagy többséggel elfogadta *Czigler* Győző indítványát.

Nyitlter.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Prága, március 19. A prágai városi képviselőtestület mai ülésén dr. Kühnt választották meg polgármesterhelyettesé. Az 6-város képviselői a mai délután tartott gyűlésen dr. Podlipnyit, a volt polgármestert a városi tanácsba beválasztották.

A pápa és Viktória királynő.

Róma, március 19. A pápa *Viktória* királynőhöz üdvözlő telegrammot intézett abból az alkalomból, hogy a királynő Irlandot meglátogatja. A pápa azt a reményét fejezi ki, hogy e látogatás által a két néptörzs között fennálló gyűlölködés megszűnik.

Az ausztriai békitő akció.

Bécs, március 19. A Csehország autonóm hatóságainál a nyelvkérdés szabályozására alakult albizottságnak ma délelőtt tartott ülésében az eddig még függőben maradt idevonatkozó rendelkezések felett tanácskoztak, miközben két pontot kivéve, meg egyezőre jutottak.

Délután a cseh osztály teljes ülést tartott.

Dr. Koeber miniszterelnök üdvözölte a gyűlést és utalt arra, hogy most már meg van adva a lehetőség annak, hogy az eddig már bizonyos eredményt nyert tanácskozásokat folytassák. A tárgyalások jelenlegi stádiumában a legfontosabb differenciális pontokhoz értek, nevezetesen a tartományi hatóságok nyelvhasználatának a megállapításához. A konferencia eddigi menete a tartománygyűlési választási reform és az autonóm hatóságoknál a nyelvviszonyok szabályozásának kérdésében ha teljes egyetértés nem is, de a nézetek lényeges közlekedésére vezetett és a siker arra a reményre jósolt, hogy a még azután felmerülő nehé-

ségeket is legyőzik, feltéve, hogy a végleges béke iránt minden oldalról táplált óhaj minden szenvedélyt legyőz és s tárgyalás épp oly nyugodtan és tárgyilagosan folyik, mint eddig.

Azután *Schwarz* képviselő jelentést tett a Csehország autonóm hatóságainál a nyelvkérdés szabályozására alakult albizottság tárgyalásairól.

Erre informatív jellegű beható vita indult meg főképpen a még vitás pontok felett. Elhatározták, hogy a törvényjavaslatot abban a szövegében, amelyben az albizottság és a teljes ülés eddigi tárgyalásából kikerült, újabb tárgyalás alá veszi.

A cseh osztály plénuma holnap délelőtt tíz órakor a tartománygyűlési választási reform tárgyában és délután 3 órakor a Csehország tartományi hatóságainak nyelvkérdése felett tanácskozik.

Bécs, március 19. A *Wiener Zeitung* holnapi száma közölni fogja a tartománygyűlések egybehívására vonatkozó császári nyilatkozatot. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés március 27-ikén, a görzi tartománygyűlés április 2-ikén ül össze. A többi tartománygyűlések e hó 26-ikára hívtak egybe.

Verdi kitüntetése.

Róma, március 19. Báró *Pazetti* osztrák-magyar nagykövet Visconti Venosta külügyminiszternek, az pedig *Bacelli* közoktatásügyi miniszternek átadta a Ferenc József császár és király által Verdinék adományozott „pro litteris et artibus” érdemjelet. A miniszter hízelt tartalmu levél kíséretében küldte meg Verdinék e kitüntetését.

A francia költségvetés.

Páris, március 19. A képviselőház befejezte a költségvetési vitát. A szavazás előtt *Laujuinais* a jobboldal nevében kijelentette, hogy nem szavazza meg a költségvetést, mert a kormány pénzügyi politikája Franciaországot a tönk felé sodorja. Erre az egész költségvetést 492 szóval 34 ellenében elgyógyták. A képviselőház ezenkívül 2,200,000 frank hitelt szavazott meg a *Théâtre Français* újépítésére, továbbá 220,000 franknyi hitelt az Odéon-színház ideiglenes berendezésére.

Politikai tüntetés Bukarestben.

Bukarest, március 18. Az *Agence Roumaine* jelenti: A liberálisok ma gyűlést tartottak a Hallier-féle választott bírósági ügyben megindított agitáció érdekében. A gyűlés után a résztvevők a boulevardokra vonultak, hogy Mihály vajda szobrára gyászlobogót és ellenséges föliratú táblákat tegyenek. Utközben ellentüntetőkkel találkoztak, akikkel *dulakodásra került a dolog*, amelyben néhány ember, köztük néhány ellenzéki újságíró is, megsebesült. Több embert letartóztattak. A vizsgálat folyik.

A bányászok sztrájkja.

Prága, március 19. A csehországi sztrájkterület egy részén a munkások csaknem teljes számmal dolgoznak, más részén a helyzet változatlan.

Troppau, március 19. A helyzet még nem tisztázódott egészen, mert a bányatulajdonosok válasza az általános megbocsátás követelésére még nem érkezett be.

Közgazdasági táviratok.

London, március 19. (*Gabonapiac*.) Az irányzat általában állandó. Buza és tengeri 3—3 p.-vel drágább. Városi liszt 23—23 sh. Repceolaj 25 sh. 3 p. (eladó). Behozaték: buza 50,000, árpa 2000, zab 140,000 qu. Az idő hideg és nedves.

New York, március 19. (*Értéktőzsde*.) Váltó Londonra 4.82%. Váltó Párisra 5.18%. Váltó Berlinre 9.4%. Ezüst 60.3%.

New York, március 19. (*Terménytőzsde*.) (*Zárlat*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.14/16 (9.14/16). Áprilisra 9.39. (9.57). júniusra 9.33. (9.46). New-Orleansban helyben 9.7/16. (9.7/16). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir*: Western steam 6.40. (6.40). Rohe és Brothers 6.70. (6.70). — *Tengeri* irányzata állandó. Márciusra —. —. —. Májusra 42.7/8. (42.7/8). Júliusra 42.7/8. (42.7/8). — *Buza* irányzata gyenge. Piros ősz helyben 80.—. (80.1/4). Szeptemberre 73.—. (73.7/8). Márciusra 76.1/8. (77.1/8). Májusra 73.—. (73.7/8). Júliusra 73.—. (73.7/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/8. (3.1/8). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 8.1/16. (8.1/16). Áprilisra 6.80. (6.85). Júliusra 6.80. (6.85). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — *Cukor*: 3.14/16. (3.14/16). — *On*: 32.—. (32.25). — *Réz*: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 19. (*Terménytőzsde*.) (*Zárlat*) *Buza* irányzata gyenge. Márciusra 65.1/4. (66.1/4). Júliusra 66.3/4. (67.3/8). — *Tengeri* irányzata állandó. Májusra 37.1/2. (37.5/8). — *Zsir*: Márciusra 6.05. (6.05). Májusra 6.12. (6.1/2). — *Szalonna* short clear 6.30. (6.25). — *Sertésus*: Februárra —. —. —. —. —. Májusra 11.32. (11.22). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem tud ugy sirni senki...

Nem tud ugy sirni senki,
Mint ahogy én tudok,
Csak szívomban lehetnek
Igazán viharok.

Csalódtól nem zokoghat
Oly vaddl, féktelen,
Mint mikor engem olykor
Megkap egy érzelem,

Az én könnyemben van csak
Szilajság és erő,
Mely fékét elszakítja,
Zablátlan tör elő.

Csak ebben van igazság,
Csak ebben hatalom,
De e szilaj erőben,
Gyöngéd mégis nagyon.

Mert ha szívem s szememtől,
Lehülva elszakad,
Beharmatozza légyan
A kis virágokat.

Veszelei Károly.

+ Egy milliomos tanácsai. Mr. Russel Sage, a világ legnagyobb vasuti vállalkozója jó tanácsokkal szolgál a meggazdagodáshoz. Nem árt az ilyen tanácsokat meghallgatni, hátha sikerül a révükö milliókhoz jutni. Mert lám Sage mint inasgyerek kezdette meg a pályát, amely végül a milliommosság dícső rangjára emelte őt. Alaptökéje két keze volt. Saját állítása szerint a „pénzcsinálás művészete” tulajdonképpen nem is művészet, ahhoz mindenkinek kell értenie, akinek normális esze van. Szükséges azonban, hogy némely szabályokat szem előtt tartunk. E szabályok pedig: becsületesség, mértékletesség, pontosság és türelem, pontos betartása az üzleti és házi rendnek. Ez öt elv alapköve annak a csodának, amit szerencsének neveznek. Aki tehát szerencsésen, csak önmagának tulajdoníthatja gondjait. Természetes dolog, hogy nem minden sikerül a szerint, amint tervezzük; hidegvér és kitartás a hibákat mégis kiegyenlítheti. Mily gyakran halljuk — mondja Sage — hogy minden téren sok az eszkimó. Különösen az ipar és kereskedelem terén. Ezért csakugyan nem árt, ha egyetemeket is végez, hogy szélesebb látókörhöz jutva, észrevehesse azt a talajt, amely kiszákmányolható. Ebből azonban nem az következik, hogy csak az egyetemek nyújthatnak tapasztalatot és életfilozófiát. Sőt a példák éppen azt bizonyítják, hogy a legtudományosabb emberek legkevésbé jutnak vagyonhoz. Fáradság, pénz- és idővesztés az, amit az egyetemek okozhatnak. Üzletembernek legtanácsosabb minél keve-

sebbet az iskolában tanulni. Néhány évi tanulás után a fiatal ember válaszszon magának valami hivatást, de szabad idejében olvasson tanulságos könyveket, újságokat és folyóiratokat. Egy kissé tág lelkiismerettel hamarabb juthat ugyan az ember vagyonhoz, hanem az ingadozó alap csakhamar napvilágra jut s a szerencsének vége. Az igazi ok, amelynél fogva napszámú sokat ígérő karriér és nagyon elpusztul, tulságos hajhászása a gyönyörnek. Hanem ami egy nagy vagyon felépítéséhez mérhetően nagy erő, az: egy intelligens és együttlérő asszony. Persze — fejezi be végül a szerencsés milliomos — mindenki nem lehet milliomos, de minden ambiciózus fiatalembernek hatalmában van, hogy idővel eredeti tőkét megújítsa.

+ Tedeum a kaszárnyáért. Küstrin németországi város kaszárnyát kapott. A város polgármestere ezen való örömet a következőkben fejezte ki:

Polgártársaim! Budget-bizottságának ellenére a birodalomgyűlés nagy többséggel elfogadta a hadügyminisztérium törvényjavaslatát Küstrin városában építendő kaszárnya dolgában. Hogy milyen fontossága van ennek a ténynek Küstrin gazdasági életének a föllendülésére, azt nem akarom bővebben kifejtetni. Azonban komoly kötelességemnek tartom, hogy nyilvánosan beismerjem, hogy ebben az ügyben évek hosszú során át tartó csöndes munkáközben ismétetlen és főképp akkor, amikor az emberi segítség végtelmen elenyészőben volt, erős hittel isten kegyelmére, irgalmára és segítségére voltam utalva és talán sosem nyilvánult olyan feltűnően, mint éppen rajtam az ige igazsága: ember tervez, isten végez! Polgártársaimat azért arra kérem, hogy az Uristennek szívünk legmélyéből mondjanak köszönetet és a legközelebbi vasárnapon az ő házában hálás szívvel a tiszteletére megjelenjenek!

Küstrin, 1900. február 27-ikén.

Delleff,
első polgármester.

Küstrin város polgárai büszkék lehetnek. Ilyen buzzó polgármestere nincs más városnak az egész világban.

+ A tündér. Angolországban az utóbbi időben sokat foglalkoznak úgy látszik a gyermekek pszichológiájával. Nemrégiben afelől kérdezték meg a fiatal leányokat a leányiskolákban, hogy mi az ő ideáljuk, most megint hasonló kérdést intéztek hozzájuk. Ez volt a kérdés:

— Ha egy tündér egy kérésteket teljesítené, mit kérnétek és miért?

A Good Wordsban, amelynek márciusi füzeté beszámol az eredményről, természetesen a legváltozatosabb feleletek olvashatók. A legszerényebb leánykák egy kis kutyát és egy csinos munkakosárákat kívántak. Egy leányka a legszükségesebbekre gondolt:

— Uj cipőt és alsó ruhát kérnék.

Egy másik:

gató egész nap nem volt otthon. Így még könnyebb lesz beszélni az asszonynyal.

— Toganov ur szeretne a nagyságával beszélni, — mondta a libériás tót.

— Tessék bejönni.

Éva az ablaknál ült és himezett.

Az orosz már napok óta készült erre a látogatásra. Tudta, hogy az első mondatoknál lámpaláza lesz, de bizott abban, hogy ez hamar elmúlik. Tenni kellett valamit, ez bizonyos volt. Az asszony leültette, szembe magával, az ablakhoz. Kiinn süttöt a nap, a téli, ébedutáni édes napsugár járta a háztetőket, az utcát.

— Nagyságos asszony — kezdte az orosz kissé hivatalosan — én valami nagyon fureszt fogok önnek mondani. De ne haragudjék érte. Nézze, nekem itt senkim sincs. A legközelebbi élőlény, aki hozzám tartozik, két országban túl lakik egy kis faluban. Az apám...

Édesen, családian, melegen hangzott el köztük ez a szó: apám. A kis öreg orosz, aki füstért árul egy hóborította kis muszka faluban. Valami ócska, sötét kis boltban. Hátul petróleumlámpa ég.

Az asszony letette a himzést és igazi rokon-szenvel hallgatta ezt a sötétejtű nagy orosz. Ezt a tehetetlen erős fiút, aki most az apja említése után egyszerre gyerekké vált.

— Az apám — mondta — nagyon okos ember. Ő bizonyára jó tanácsot adna, ha hozzája fordulnék, de félek, hogy megijesztem.

Most már erősen érdekeltődött Éva:

— Hát mi az, kedves Toganov, miről van szó?

Toganov a földre nézett:

— Arról van szó — mondta nagyon csöndesen, alig hallhatóan — hogy szerelmes vagyok. Nagyon szerelmes vagyok.

Eszébe jutott, hogy ezt talán már mondták is itt ennek az asszonynak. Hozzátette:

— Nem csak én magam.

Hallgattak egy kicsit. Az asszony kinézett

— Egy csinos kocsit négy pompás fehér lóval, hogy színházba, társaságokba és bálókba járjak rajta. Kastélyt kérnék és azt, hogy mindenem legyen, amit szívem csak megkíván. Hosszu életet és egészséget és hogy semmiféle gond ne bántson.

— Kellemes házaocskát mindennel, ami kellemsé tereye, szépen butorozottat, kicsinyet és csinosat, mindenütt fehér függönyökkel! — Ezt kívánta egy következő kis lány.

A válaszok tömegéből ime még egynehány:

— Édesanyám életéért könyörögnék!

— Csak egészséget és bölcseséget kérnék, mert úgy gondolom, hogy semmi sem olyan szép, mint ez a két dolog.

A díjat — mert az is volt — az a válasz nyerte meg, amelyben egy kis lány a pénzt tartja a legjobbnak és pedig a következő megokolással:

— Ha egy tündér így szólna hozzám: Jó egészséget akarok neked adni, akkor nem választanám azt, mert tudom, hogy az lehetetlen. A pénzzel azonban utaznám a különböző országokban, segíteném a szegény embereket, s egyszersmind megnézném, milyenek az országok, városok és lakóik. Vad emberek civilizálását is megpróbálnám, hogy előre segítsem őket a messze országokban. Házat is építenék olyan gyermekek számára, akiknek a szülei egész nap részegek és gyermekeikkel nem törődnek. Fölneveltetném őket, amivel talán sok büntetett akadályoznék meg. Akkor aztán jól érezném magamat, mert sikerült valami jót cselekednem a világban.

+ Kétszázötvennégy orvosnő. A londoni School of Medicine, ahol nőket orvosokká és gyógyszerészekké képeznek, most adta ki elmúlt évi jelentését, amelyben nem kevesebb, mint kétszázötvennégy női orvos neve fordul elő. Ezek a hölgyek jelenleg a föld legkülönbözőbb részein tartózkodnak. Sokan működnek hatalmas misszionáriusokkal, de legtöbben kórházakban vannak alkalmazva. Indiában majdnem minden nagyobb városban van egy orvosnő. Kínában tekintélyes számban találhat hivatalt és kenyeret, Afrikába is sokan mentek, sőt még Perzsiának is van egy kitűnően képzett női orvosa. Angliában legújabbán az élelbitosító társaságok foglalkoztatják őket, mint vizsgálat-örvosokat, továbbá a postahivatalok női alkalmazottainak javára és különösen egészségügyi ellenőrzésre a felsőbb leányiskoláknál.

+ Liverpool-Manchester — 20 perc. Az angol parlament elé tervet terjesztettek egy egyvágányú villamos vasut építésére Liverpool és Manchester között. A két város közti távolság hatvankét kilométer és ezt a tervezett vasut tizenhatszáz perc alatt tenné meg közbeeső megállások nélkül. A forgalmi vonal egy zárt területet tenne, amelyben az odamenő és visszatérő sínek egymás mellett fektüdnének. A

a kedves napsugárra. Sokat gondoltak e pereben. És Tuganovnak elmúlt a lámpaláza.

— Én magába vagyok szerelmes — szölt — de ugys tudom, hogy hiába. Nem is jöttem másért, csak tanácsért. Azt fogom tenni, amit mond.

Éva már sajnálta is az árva orosz s ahogy lehajtott fejt nézte, meglátta rajta a nagyon fekete férfiak korai ősz hajszálait.

— Egy ősz ember — gondolta magában — és ilyen árva, ilyen tehetetlen, ilyen szerelmes.

Érezte, hogy egy kis sajnálaton kívül semmi köze sincs hozzá.

— Adjon tanácsot — mondta az orosz.

Éva a szeméce nézett a jó, okos asszonyok ama pillantásával, amely honorálja azt, hogy ez az ember meg tudna halni értük.

— Utazzék el — mondta.

És ez úgy hangzott, mintha már életében sokaknak mondta volna. Mint ahogy az orvos mondja: „Maradjon ágyban.”

— Hova?

— Haza. Menjen az apjához és mondja meg neki, hogy messze, messze, egy szerencsétlen asszony csókolja a kezét. Mert ilyen jó, becsületes fia van.

És már szerette az okos, öreg kis muszkát. Láttá is, amint bundában, füleire húzott sapkában áll a boltajtó előtt és pipázik. Csak szép, fehér szakállá látszik. Jönnek a szomszédok és kérdik: — Mit csinál a fiu? — És az öreg egy levelet mutat s mondja: „A fiu vegyész.”

Holott a fiu nem is vegyész, hanem szerelmes.

Toganov fölállt:

— Hát én elmegyek — szölt és a kezét nyújtotta az asszony felé.

Az asszony kezét adott neki:

— Csókolja meg a kezemet.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irtá: MOLNÁR FERENC

(15)

— Nem is jöttem volna ide, mert már a multkor piimaszsága óta nem tudok a szemébe nézni. De a doktor urnak akartam megmondani, hogy ebéd után menjen oda.

— Odamegyek — mondta a doktor.

Vértés fölkel, köszönt és elment. A doktor még fekete kávét kapott, aztán ő is távozott, a legújabb beteghez sietve.

Toganov még mindig hallgatott. Valamire készült. Richter gondolkozva szívta a szivarját. Wurmral egyikük se törődött. Az szegény igazán szomorú volt, mélyen szomorú. Majd ő is felkészült, s elhatározta, hogy véletlenül találni fog a doktorral, amikor az Csenkééktől visszafel jön.

Igy már csak ketten maradtak. Ugy egy negyedóránál hallgattak, anélkül, hogy gondolataikban egymásról tudomást vettek volna. Aztán Richter — miután bizonyára elhatározta magát valamire — egyet szippantott a szivarjából és rászólt az oroszra:

— Was ist, Toganov?

Erre nagyot sóhajtott Toganov, fölkel és azt mondta:

— Nichts.

Ő is elment. Richter egyedül maradt.

Az orosz a naposabb uton ment a hivatal felé. Most már erősen elhatározta magában, hogy fölmege az asszonyhoz és beszél vele. Ment is, elment a hivatal ajtaja előtt, föl a lépcsőn, csöndesen, szinte vadul, mindenre készen. Az igaz-

koosik sly nyolozszá métermázsa és a területet hatvannegy utas számára tervezik. Hat keréken nyugodnának, ebből csupán kettő volna motorral összekötésben. Tizenhat mellékkereke lenne, hogy az egyensúly az egyes síneken biztosítva legyen. A vasut építése két évig tart és körülbelül huszonkét millió forintba kerül.

Napirend.

Naptár. Kedd, március 20. — Római katolikus: Joakim hv. — Protestáns: Hubert. — Görög-orosz: (március 7.) Vazul és t. — Zsidó: Veadar 19. — A nap két 5 óra 49 perccel. — Nyugszik 5 óra 55 perccel. — A hold két este 10 óra 33 perccel. — Nyugszik délelőtt 7 óra 9 perccel.

A földművelési miniszter fogad délután 4 órakor. Kossuth Lajos halálának évfordulója. A Kossuth Lajos Néj-Kör gyászistentisztelete délelőtt 10 órakor a Deák-terti evangélikus templomban. Utána kivonulás a Kerepesi-úti temetőbe.

Az osztályosok délután 6 óra 9 órakor a Vigadóban. A Szabad Lőcsemben, a Műegyetem pótépületében (VIII. Eszterházy-utca 1/b. szám) délután 6 órakor előadást tart dr. Berend Miklós A csecsemő ápolásáról.

Nemzeti múzeum: Régiségtára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Nemesszolgálatok a városi Igazgatóságban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.

Székhely-küldetés a Nemzeti Szalonban, nyitva egész nap. Belépő díj 50 fillér.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó házára nyitva délelőtt 9—11-ig.

Közlekedési múzeum zárva.

Oroszok lejtője zárva.

Egyetemmel könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 2—8-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Fólies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legelősebb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kérékpárterem.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Újonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangversenye.

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

H. V. Miskolc. Magától értetődik, hogy az, ki főkéjét papírokba helyezi el, egy bizonyos kockázatot vállal el, mely semmiféle papírnál nincs kizárva, mert a legrövidebb betétkelési papírok nagy hanyatlást szenvedtek. Abszolút biztonság csak a takarékbetétek nyújtanak, melyeknek kamatából ugyan a fővárosi intézetek újabb határozatukkal 4%-ra szállították le. Azonban ehhez a megállapodáshoz egyebek közt a Magyar Általános Takarékpénztár r. t. sem csatlakozott, amely kétségek nélkül bizonyos feltételek mellett továbbra is 4 és fél százalékos fizet. 2. Másik kérdésére legközelebb válaszolunk.

UJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

(37)

Irgens tovább ment. Ha csak ez az ellenség, ez a vidéki vad, amely az erdőkből került ide... Jó kedve támadt, jobbra-balra közöngött a megelégedetnek látszott. Egy pereig beszantotta, hogy volt valaki, aki a háta megett ócsárolta, de haragja csak egy pillanatig tartott. Végre is, amit ilyen vadember beszél, az nem lehet elég ok arra, hogy bosszankodjék.

Irgens a kikötő felé tartott, ezt a sok ostoba fecsegést már meguntta. Hogy már az időről is, a harmadfél esztendőről és a summáról is beszélnek! Akkor bizony rossz is az a könyv, hisz nem is vastag. Híla Isten nem nyom annyit, mint a Paulsberg regénye.

Mikor a kikötőbe ért, a sétány egyik zugából a Koldevint feje bukkant fel, egy csomó zsák között állt, csak a feje látszott. Irgens észrevette, de nem tudta kivenni pillantásának irányát, ez a vén bolond merően nézett s bizonyosan valami örült gondolat kergetőzött az agyában. Nevetséges volt, amint így elmerült gondolataiban. Az orra a levegőben.

Mereven nézett Henriksen üzlete felé, a kis irodaablak irányába. Még a pillája sem rezgett meg s azt sem tudta, hogy mi történik körülte. Irgens oda akart menni. Meg akarta kérdezni, hogy Henriksen várja-e s azközben ráterelhetette a beszédet a könyvére is s megkérdezhetette tőle, hogy mi a véleménye felőle; ebből igen érdekes beszélgetés lehet, mert ez az ember kénytelen lesz bevallani, hogy suly szerint méri a költészetet. De alapszámban véve még sem volt valami nagyon kíváncsi a véleményére, hisz elvégre is nagyon mindegy az, hogy ez az ember mit gondol a róla.

A seccsítő. Ilyen nagyobb lélegzetű verseket még a legjobb nevű emberek tollából is csak ritka alkalmakkor közlünk.

H. 122.317. sz. Unokatestvérek közt kötendő házassághoz az igazságügyminiszter dispencziója szükséges. Mellékletként a folyamodáshoz: a házasságkötési bizonyítványai; a rokonságot igazoló családi értesítő; hatósági orvosi bizonyítvány, hogy sem a házasságkötő, sem szülei atörökölhető betegségben nem szenvednek; mindkét házasság részéről szülői beleegyezés; igazolása, hogy a vőlegény hadkötelezettséget eleget tett, vagy házassági engedély.

B. G. Igen kevés még a gyakorlata. A meséje elég érdekes, elég közvetlen, csak a stílusa fogyatékos. Próbálkozzék mással.

Nem speciálista. A kérdést kiadtuk orvosmunkatársunknak, akitől azonban még nem kaptunk választ. Egy kis türelmet kérünk tehát.

Kiváncsi. A főhercegasszony ez idő szerint Miramareban van. Megszóltatás: Cs. és kir. Fenség! Boritók: Stefánia övezet trónörökösne 6 cs. és kir. Fenségének. Magyarul is írhat.

F. Gy. M. Igen. A hulla, ha a vonat kiinduló állomásán szállítandó, legalább 6 órával, ha pedig valamely közbeeső állomásnál, legalább 12 órával előbb bejelentendő az állomás hivatalnál. A hullát szállító levél vagy fuvarlevél mellett kell feladni.

117.858. számú előfőzet. Mellőzések a Náschitz-féle felsőbb leányiskolához fordulni, Budapest, VI. Andrássy-ut 44. szám alatt. Ott az igazgatóság megadja a szükséges felvilágosításokat.

S. L. Rozsnyó. A nagy hadgyakorlatok iránt még mindig nem értett végleges döntés. Annyi bizonyos, hogy Rozsnyón, illetőleg Gömörmegyében lesznek hadgyakorlatok, de hogy milyen méretűek lesznek azok, azt még nem lehet teljes pozitívással tudni. Ugy egy hónap múlva ismételve meg a kérdést, akkor talán már többet mondhatunk.

N. K. B. Sem galicai, sem oroszországi helységnevünk nincs, tehát nem is adhatunk felvilágosítást.

Aranka. A szercezen-táncokat Kurz Klára és Kovács Mihály táncolják.

Igazolványos attiszt. A közigazgatás államosítását most kezdték elő a belügyminisztériumban. Hogy minő új alakokat szerveznek, azt most még tudni nem lehet.

123.057. szám. Folyamodjék csak az illetékes posta- és táviratigazgatóságokhoz s mutassa be vizsgabizonyítványait. Esetleg elegendik a segédügyi vizsgát.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az ipari szeszgyártás védelme. A Budapesti Tagblatt tegnapi számában Püldner Ferenc országgyűlési képviselő érdekes cikket ír ezzel a címmel: *Mezőgazdaság és ipar.* A cikk a szesz-áknét eredményből kiindulva, meggyőzően bizonyítja, milyen kárára vannak az ország gazdasági érdekeinek a mezőgazdaság és ipar között mesterségesen szított ellentétnek.

tétek. Kimutatja, hogy bűn volna, ha bizonyos divatos áramlatok kedvéért újat szegnék az ipari szeszgyártás existenciájának. Kimutatja, hogy ugy az állam pénzügyeinek szempontjából, mint a politikai szempontból is károsak azok a törekvések, melyek az ipari nagy szeszgyárakat a mezőgazdasági gyártás nivójára akarnák süllyeszteni; sőt maga a mezőgazdaság is kárát vallaná a nagyfontosságú iparág pusztulásának. A tanulmány fejtegetéseket a különböző gazdasági faktorok közt való harmóniának s az egyenlenségek megszüntetésének hangoztatása fejezi be.

A Magyar Általános Hitelbank ma délelőtt tartotta a közgyűlést gróf Andrássy Aladár elnöklése alatt. Az igazgatóság jelenté, hogy az 1899. évi zárméleg 1,828,047 forint 73 kr. vagyis 3,656,035 kor. 46 fillér nyereséget tüntet föl. Sajnos, ugymond, az igazgatóság az idén sem tehet kedvező jelentést a mezőgazdasági tevékenység amaz ágának a javulásáról, amelyek művelése a Magyar Általános Hitelbank legkiválóbb földátát alkotja. A pénzügyi és gazdasági forgalom élénkülését megakadályozó helyi jellegű okokhoz a múlt év vége felé politikai bizonytalanság is járultak s ezek az üzleti vállalkozásban európa-szerte érezhető tartózkodást idéztek elő. Ez fokozódott a pénzrendkívüli megdrágulásában, amely oly magas kamatlábakban nyert kifejezést, mint a mlnök a pénzpiacra már sok év óta tapasztalhatók nem voltak. A magas kamatlábak hazánkban is érvényben voltak, sajnos, a nélkül, hogy azok nemzetgazdasági hátrányai szorosan üzleti viszonyokkal, főleg az ipar terén, kiegyenlíthetők lettek volna. Az igazgatóság új intézkedéseivel sikerült fog a cs. kir. szab. osztr. Hitelintézetrel való viszonyban a teljes önállóságot formailag is érvényre juttatni. A tárgyalások ugyanis oda vezettek, hogy a harmadik év óta fennálló belső viszony épségben tartása mellett a bécsi hitelintézet számára a Magyar Hitelbanknak bank- és áruosztálya egész üzletében megszűnjék; ellenben a Magyar Hitelbank a nevezett társaság folyó üzletének Ausztriában való ellátásáért és azzal kapcsolatos bankszerű kedvezményesített jutalék-átalányi összegért térít meg. Ez, míg egyrészt a fennálló viszonyok helyes alakítását, másrészt pénzügyileg is kedvezőbb eredményekkel fog jarni. Az állami pénzügyi műveletek a múlt évben teljesen szüneteltek; a három és fél százalékos magyar korona-aradékkötvények szünetléte még lebonyolításra vár. Hasonlóképp nem volt lehetőség a fővárosi kölcsön-szindikátust lebonyolítani. Az üzlet további alakítására nevezet tárgyalások vannak folyamatban. A jelentés beszámol a Magyar Földhitelintézet zaloglevél-el adásáról; az iparvállalatokban való részvételről; a kisebb konzorcionális üzletekről s aztán fölemlíti, hogy külön a bank- és áruosztály az 1899. évre 830,220 forint 73 kr. tiszta nyereséget produkált. Javaslja az igazgatóság, hogy kamat és osztalek fejében részvényként 18 forint, azaz 36 koronát fizessenek ki, a többi pedig az alapszabály szerű jutalekra és tartaléklapra fordítsák. A szelvényeket április hónap 1-től fogva vajtják be. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a följelentést minden irányban megadta s végül újból megalkította az igazgatóságot és felügyelő bizottságot.

A Hazai Aszfaltipar Részvénytársaság tegnapi tartotta évi rendes közgyűlést dr. Matkovits Sándor elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés

egy elragadta volna valami, mint ez a költemény.

Mikor Ágota észrevette, hogy nagyon is melegen beszélt, olyan melegen, hogy félreértétek szavait, azt is hozzátette, hogy Ole épp úgy meg volt hatva, mint ő; a legtöbb verset hangosan felolvasta neki.

Irgens félre huzta a száját. Hogy szerető-e, ha felolvassak neki? Oh, igen?

Ágota szándékosan belevonta a beszélgetésbe Ole nevét. Ma délután újból felvetette az esküvő kérdését, ő pedig mindenbe beleegyezett. Igen, ebben megegyeztek. Csak idő kérdése volt, hogy mikor lesznek férj és feleség s minél előbb, annál jobb. Az őszelle, mielőtt Ole visszatér angolországi utjáról, a dolog okvetlenül meg fog történni. Ole a megtestesült jószág, sohasem fáradt ki abban, hogy türelmének tanujelét adja. Aztán meg most már arra is kell gondolni, hogy a házban rendbe hozzanak egyet-mást. Igen, ő nem tehetett róla, hogy elpirult; igazán szegény, hogy még egy lépést sem tettek, hogy még a kisujjukat sem mozdították meg olyasmért, ami pedig sokkal fontosabb volna, mint hogy az irodában enyelegjenek.

Hogy most már a szobák bebutorozására is kellene gondolni s általában el kellene határozni, hogy hogyan, miképp. Azt nem akarja, hogy a házkörüli közönséges munkát is ő végezze. Bizony igaz is, hogy észbe sem jutott még neki a családi tűzhely, egyre csak az irodában üldögélt és beszélgetett, őlte az időt. Aztán, hogy sirni kezdett, nagyon keservesen s megmondta Olenak, hogy ne vegye rossz néven, hogy olyan tapasztalatlan, de ő nem tehet róla, nem más, mint egy liba, tapasztalatlan liba. De Ole karjai közé zárta, a pamlagra ültette, maga is melléje ült s azt mondta, hogy nincs baj s hogy még olyan fiatal, nagyon fiatal, de majd lassanként megöregszik, hisz egy egész élet van még előttük. Azt is mondta, hogy nagyon szereti s könnyezett s úgy nézett rá mint a gyermek.

(Folytatása következik.)

és az évi zárszámadás azt igazolják, hogy a városi hatóságok a társaság iránt kellő bizalommal viselkednek, amennyiben a vállalat megbízásokkal egész éven át megfelelően el volt látva. Az osztalékot részvényenként 10 forintban állapították meg. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, a felmentést megadta, a felügyelő bizottságot megválasztotta s egyezkedni elhatározta, hogy az 1899. évre szóló részvények mátiól kezdve, a társulat pénztáránál (VII., Kertész-utca 45. sz.) váltattak be.

Magyarország Párlóban. A kereskedelmi miniszter már határozott az iránt, hogy a világiállítás alkalmából tartandó nemzetközi kongresszusok közül melyiken vesse részt a minisztérium és ezek legközelebbi részvevője már ki is jelölte azokat a tisztviselőket, akik ott, mint delegáltak fognak szerepelni. Négy fontos kongresszusra a delegáltak a m. kir. kormány hivatalos képviselőiben fognak megjelenni; a többin pedig csak, mint a kereskedelmi kormányzati ág delegáltjai fognak szerepelni. E kongresszusok a következő ügyekben tartanak:

1. hajózás. (képviselek: Csörgő Gyula államtit., Gonda Béla és Hozspitzky Alajos osztálytanácsosok), 2. kereskedelem és ipar (Csörgő államtitkár, Ballay Lajos osztálytanácsos, Hegyeshalmi miniszteri titkár), 3. vasutak (Ludvig Gyula főrendiházi tag, a magyar királyi államvasutak elnökgazdátja s egy központi, vasuti szakosztálybeli tisztviselő), 4. fonalak számozása (dr. Ballai Imre osztálytanácsos), 5. Automobilizmus (egy mérnök, a postaigazgató és az államvasutak egy-egy közege); 6. tengeri jog (Bíró Tamás miniszteri tanácsos); 7. gőzgépek (Rózsavölgyi A. főfelügyelő); 8. építkezések (Egan Ede államvasuti főmérnök); 9. olcsó lakások (egy iparfelügyelő); 10. gyarmatügyek (dr. Less miniszteri titkár); 11. villamoság (Söpkéz I. államvasuti főmérnök); 12. Tramway-közelkedés (Kádár G. műszaki tanácsos); 12. vámvügyek (Fuhrmann F. min. titkár); munkasbaieset-biztosítás (Abonyi miniszteri tanácsos és Bekessy iparfelügyelő); 15. értékpapírok (Pap Dezső miniszteri segédofgalmazó); 16. részvénytársaságok (Pap Dezső); 16. munkásgyermekek védelme (Pap Dezső); 17. munkásvezetkek, fogyasztási szövetkezetek (Navrátil A. min. fogalmazó és Péterfy Z. iparfelügyelő); 18. nemzetközi szövetkezetek (ugyanazok); 19. magán-télekönvszág (Ballai osztálytanácsos); 20. női munka (szv. Nendvich Gusztávna, a budapesti állami női iparskola igazgatója); 21. műszaki, kereskedelmi és ipari szakoktatás (Hegedűs K. a budapesti állami felső iparskola igazgatója); 22. rajzoktatás (két iparoktatási tanár).

A mészáros ipartestület vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyben megválasztották az új elnökséget. Dr. Horváth János nyitotta meg a közgyűlést és bejelentette, hogy iparhatósági biztosí állásáról leköszön. A közgyűlés egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az iparhatósági biztosnak és elhatározta, hogy az elsőfoku iparhatóságnál küldöttütségileg kéri fogja dr. Horváth lemondásának visszautasítását. A megjelölt választásoknál elnök lett Varga István, alelnök Goldreich Filipp. Schubert Sándor fővárosi biz. tag, volt elnök üdvözölte az új elnökséget. A közgyűlés úgy Schubertnek, mint Fritzy János leköszönt alelnöknek egyhanguan jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az Országos Iparügylest összes szakosztályai kedden, március 20-án délután 5 órakor az egyesület helyiségében (VI., Ut-utca 4. szám, I. emelet) felolvasó ülést tartanak. A napirend tárgya: Székács Ferenc felolvasása: Egy magyar posztógyár történetéből.

Az Ipartörvény revíziója. Az I. kerület kispaprosai tegnap délután értekezletet tartottak az iptartörvénynek a kereskedelmi miniszter által kitértatásba helyezett revíziója dolgában. Az értekezlet elhatározta, hogy a miniszternél és képviselőháznál kérelmezni fogják az önálló iparkamrak szervezését és az önálló vánterület felállítását.

Az Iparhatósági megbízottak intézménye. A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy az iptartörvény most foglymatában levő módosításának előkészítése alkalmával az intézmény átállítását is tervezi. Tekintettel arra, hogy az iparügyi közigazgatásban nem mellőzhető az iparosok, kereskedők önkormányzati közreműködése, a miniszter ezt az intézményt továbbra is fenn akarja tartani, de az iparhatósági megbízottakat fel őhajítja menteni azoknak a feladatoknak teljesítése alól, melyek végzésére nem képesek.

Az esztergom-szászvári köszönbánya ma délután tartotta II. rendes közgyűlést dr. Chorin Ferenc elnökölte alatt. Az igazgatósági jelentés szerint az Ausztriában beálló munkaszűnet miatt a kereslet a társaság termékei iránt igen ólének volt és a szerződés az esztergommegei bányák termékeit az egész évre lekötötték. Az ősztermelés meghaladta a 2-4 millió métermázst. Az évi tiszta nyereségből a külföldi leírások után 152.260 forint marad a közgyűlés rendelkezésére. Az igazgatóság indítványozza, hogy 150.000 forint 5%-os osztalékul fizetessék ki, részvényenként 5 forintával, a maradt őszeg pedig új számlára irassék elő. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette és felmentvényt megadta. A felügyelő bizottsága egyhangulag Szily Pongrácot, Fischer S.-t, Szepessy Sándort és Görög Gabort választották meg.

Közgazdasági Híradó. V. Olasz Lajos kitűnően szerkesztett közgazdasági hetilapja érdekes cikkeket közöl e heti számában is. Nem csupán a közgazdasági események szakszerű kommentálását találja meg benne az olvasó, hanem értékes informatív irányú cikkeket is. Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal (Hold-utca 15.) a Közgazdasági Híradóból.

Dunagőzhajós társaság. Március 20-án, délelőtt 9 órakor a Dunagőzhajós társaság Rudolf-rakparton levő rakodójában különféle nedves árukat, nevezetesen kézmű- és egyéb árukat árvereznek el.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi CREDITOREN-VEREIN a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Krausz Ede kereskedő Ó-Moravica, Muckenkaupl József kereskedő Belényes, Kryf és Schlechta cég Prága, Höfer Alajos kereskedő Oderberg, Mihajlicsin Miléta kereskedő Nagy-Kikinda.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 86.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Mái árak 100 kilogrammként zsákostul, Budapestben szállítva:

Buzaliszt: Szám: 0 1 2 3 4 5 6. Ar kor: 25.50 24.40 22.90 21.60 21.— 20.70 19.10. 7 7 1/2 8. Finom korpa: 15.70 18.70 10.80. Goromba korpa: 15.70 18.70 10.80. Ár: korona 9.20 9.30. Dára: AB C. 26.40 25.40.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az üzletmenet igen lanya. — Az árak nem változtak. — Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 48.— korona, orosz három csillagos petroleum 48.— korona, ipari három keresztes petroleum 43.50 korona, biztonsági két csillagos petroleum 43.— korona, első rendű standard petroleum 42.50 korona, amerikai császárölaj ottani finomítás 60.— korona, amerikai császárölaj belföldi finomítás 52.— korona. Az árak 100 kilonként készpénzfizetés mellett levonás nélkül értendőek. Kékgalic I-50 rendű vasmentes 35.— korona, zöldgalic 4.— korona, carbolineum I-50 rendű 9.— korona, carbolineum II-00 rendű 8.— korona 50 kilonként.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 92 db juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű nyirott ürű (gyapjas) 47 f.-től 50 f.-ig, kivételesen — f. — kéként, vagy 36 k.-tól 42 k.-ig páronként, középminőségű ürű (nyirott) — f.-től — f.-ig, kivételesen — f., kéként, vagy — k.-től — k.-ig páronként, angol keresztetés (középminőségű gyapjas) — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kéként, vagy — k.-től — k.-ig páronként, anyajuhok legjobb minőségű — fillér, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szebriai juhok páronként — korona, romániai juhok — koronáig, kiverési juhok — koronáig, páronként — korona, kecskék — korona páronként. Idegen vevők részéről meglehetősen jó kereslet, amely azonban a csekély felhajtásból ki nem elégithető.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál levő székcs-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi márc. 19-én. Készlet 354 darab. Érkezet 169 darab. Összesen 377 darab. — Eladatott 247 darab. Maradt 130 darab. — Napj árak: 120—180 kgr. sulyban 98—102 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—102 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 96—102 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 88—90 koronáig, Malacok 74—80 korona 100 kilonként. A vásár hangulata lanya volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3381 darab magyar, 685 darab galiciái, 89 darab bukovinai, 765 darab németországi. — összesen tehát 537 darab szarvasmarhát. Nagy felhajtás következettében az irányzat gyenge. Jegyzések: 100 kilogrammként élő sulyban: magyar hizókör I. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 48—57 fillér, galiciái hizókör I. minőségű 65—70—74 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 57—65 f., III. minőségű 43—56 f., német hizó ökör I. minőségű 74—78 f., — kivételesen 84 fillér, II. minőségű 62—72 fillér, III. minőségű 56—61 fillér, legelő ökör 40—54 fillér, bika és tehen 38—68 fillér.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, március 19. Kedvező iránzat és elegendő vételkdy mellett 38.000 métermázsa buza került a forgalomba változtatlan tartott árakon. Rozsból néhány kisebb tétel került csak a forgalomba szállár árakon.

Az árak 50 kilogrammként s koronáértékben értendőek.

Eladatott: Buza Tiszavidéki: 1500 mm. 80-3 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 80 k. 8 K. — f., 500 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f. felső, 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 2800 mm. 78 k. 8 K. 15 f., Szentes márc. 17., 200 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 8 f.

felső, 500 mm. 78 k. 8 K. — f., 500 mm. 77 k. 8 K. — f., 600 mm. 78 k. 7 K. 75 f., sárga, 600 mm. 76 k. 7 K. 75 f., sárga, 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., sárga, 1000 mm. 77 k. 8 K. — f., 100 mm. 75 k. 7 K. 75 fillér.

Postmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 500 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., sárga, 2500 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 7 K. 55 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 85 f.

Bánáti: 3100 mm. 75 k. 7 K. 54 f. Beoskeréki: 1200 mm. 73 k. 7 K. 45 f., 2000 mm. 74 k. 7 K. 50 f.

Féjérmegyei: 500 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 80 f., 1100 mm. 74 k. 7 K. 57 1/2 fillér.

Erdélyi: 500 mm. 79 k. 8 K. 10 f. Zimonyi: 1600 mm. 78 k. 6 K. 90 f. Bácskai: 2200 mm. 75 k. 7 K. 41 1/2 f. Törökbecsei: 3540 mm. 73 k. 7 K. 62 1/2 fillér. Sziraos.

Tengeri: 1500 mm. 5 K. 36 f., hajón. Rozs: 200 mm. 6 K. 30 f., 150 mm. 6 K. 35 1/2 f., 200 mm. 6 K. 35 f., ab Aszód.

Árpa: 100 mm. 5 K. 70 f., készpénz fizetés mellett, par., 500 mm. 5 K. 65 f., 100 mm. 5 K. 55 fillér.

Mind 3 hónapra. Zab: 100 mm. 5 K. 44 f., 100 mm. 5 K. 30 f., 300 mm. 5 K. 05 fillér, paritásra.

Készpénzfizetés mellett. A keszaru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktörzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammként — a minőség hektoliterenként és kilogrammként.

Table with 4 columns: IS U S A, kilos, 50 kilogramm ár, 100 kilogramm ár. Rows include: Uzsavidéki, Fehérvári, Pestvidéki, Bácskai, etc.

Table with 2 columns: Egyéb gabonafajták, kilos. Rows include: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Koles.

A határidőszlet folyamán a következő kitések történtek:

Table with 2 columns: Gabonafajta, Árték. Rows include: Buza áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Tengeri májusra, Repece augusztusra.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Gabonafajta, Árték. Rows include: Buza (1900.) áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab (1900.) áprilisra, Tengeri (1900.) máj-ra, Repece augusztusra.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with 2 columns: Gabonafajta, Árték. Rows include: Buza áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Tengeri májusra, Repece augusztusra.

A budapesti értéktörzsde.

Németországból és a bécsi tőzsdéről a köszönbányaártek háusse-mozgalmát jelezték és ennek befolyása alatt a külföldi tőzsdék irányzata barátságosabba fordult. Nálunk ennek ellenére merov üzletlenség és kevés változás észlelhető. A mai előtörzsde csendes és nyugodt maradt. A helyi piacon lényegtelen eltérések mutatkoztak. A déli tőzsde tartott, de szerény forgalom maradt. A helyi piacon Saigóban volt némi üzlet, az érték oszkonm teljesen behozta mult heti árszteségét. A valutapiac változatlan.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. március hó 20-án.
Másodsor:

A csempészek.

Dalmű 2 felvonásban. Szövegét írta Carlo Luigi Villa. Ford. Radó Antal. Zenéjét szerz. Bahner J. Személyek:

Simon	Takáts	Kisbíró	Hegedűs
Livia	Vasquezné	Beppo	Beck
Carlo	Arányi	Halász	Szabó
Anna	Dióssyné		

U t á n a:

Sylvia, Diana nymphája.

Mythologiai ballet 3 felv. 4 képb. Zenéjét szerz. Delibes Leo. Szövegét írta Barbier és Meronte. Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. március hó 20-án.

A nagy Galeotto.

Dráma 4 felvonásban. Írta José Echegaray. Spanyol eredetiből fordította Pathy Károly. Személyek:

Don Julian	Szacsary	Mercedes	Londvayné
Theodora	Hegyesi	Pepito	Horváth
Don Severo	Gyenes	Ernesztó	Mihályfi

VÁR-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. március hó 20-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. március hó 20-án.

Pajkos férjek.

Bóhózat 3 felvonásban. Írta Georges Feydeau. Fordította Mihály József. Személyek:

Vatelin	Hegedűs	Pinchard	Balassa
Lucienne	Lánczy	Pinchardné	Nikó L.
Pontagnac	Fenyvesi	Rendőrbiztos	Gyöngyi
Clotilde	Kalmár		Nánasy
Soldignac	Gál	Victor	Almásy
Meggy	Haraszthy	Gérome	Szerémy
Redillon	Góth	Jean	Szke
Armandine	Pécsi	Clara	Borzétei
Hotel igazg.	Bárdi	Egy ur	Gyöző

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. március hó 20-án.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzte Offenbach. Személyek:

Páris	Gábor	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2 Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Bojár
Calchas	Németh	Leocena	Radványi

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Táncoz némajáték. Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. március hó 20-án.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelleléptével

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzte Verő György. Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Niotta	Rózsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Reguard	Boross	Milleleur	Margó Z.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Kedd, 1900. március hó 20-án.

A föld regénye.

A Rajna.

Transvaal.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

Ma

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Írta H. H.

Személyek:

Birkusz Izidor, magánzó	Steinhardt ur
" Amalia, felesége	Schinderné
Ella,	St. Lengyel Gizella
Adolár, jogász	gyermekük
Mózes, bordár	Peterdi ur
Charlotte, francia gouvernant	Rott ur
Szuzó Abris, uzorás	Jungwirth k. a.
Egy detektív	Fürst ur
	Echten ur

Történet Birkusék lakásán, idő ma.

Végül:

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H-től. Zenéje Knoch A-tól. **Erkély incognito páholyok.** Kétféle konyha és italok. — Mérsékelt árak.

A Pécsi tejszarnok

országosan ismert tejtermékeiből 6 korona utánvót mellett bérmentve finoman és gondosan csomagolva szétküld:

12 drb csemegeajtot

12 drb imperiált

6 drb pikánsajtot.

Megrendelések levelezéslapon címzendők:

Pécsi tejszarnok, Pécs.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt. Pontban 9 óraker.

Sándor, a jeruzsálemi trónörökös.

Bibliai operette Minkovszkytól.

Szenzáció! Először Budapesten

Hatásos siker!

Schwartz testvérek

eredeti Varieté parodisták.

Ugymin az összes műերök.

Holnap szerdán, 1900. március 21-én

Trebtsch Sándor

rendező és dalkomikus jutalomjátéka.

Uj! Először: Uj!

Rabenvater.

Bohózat 1 felvonásban. Fischer János és Jano Józseftől, rendezi a jutalmazandó.

Ugymin fellepte az összes műeröknek.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytőzsde Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Ruppert gépgyárosok által készítették.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma 11j. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vasszöszte csóra. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Putzer György

ujjonnan átalakított pinceétermében Deák-ter. ma és mindennap Dobronyi Géza elsőrangú zenekara Balogh Lajos kisbögös szólólistája közreműködése mellett **BEVEZETÉS**szerez. Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőitől valók.

Magyar agrár- és járadékbank részvény-társaság.

Meghívás

a „Magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság“-nak folyó évi április hó 1-én délelőtti 11 óraker, a bank helyiségében (Budapest, V., Erzsébet-ter 9. sz.) tartandó

IV-ik rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése a negyedik üzletéről.
 2. Az igazgatóság számadásai és indítványa a mérleg megállapítása s a tiszta nyereség hováfordítása tárgyában.
 3. A felügyelő-bizottság jelentése.
 4. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása tárgyában s a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.
 5. — felügyelő-bizottság megválasztása (Alapszabályok 43. §.)
6. A t. részvényes urak, a kik szavazati jogokkal élni akarnak, felkéretnek, hogy szavazati joguk igazolásául részvényeiket az alapszabályok 19. §-a értelmében legkésőbbben folyó évi március hó 24-ig bezárólag a bank pénztáránál, vagy a Magyar leszámitoló- és pénzügyintézetnél Budapesten avagy az Union-Bank-nál Bécsben letenni szíveskedjenek.

Budapesten, 1900. március hó 9-én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

18. §. Tíz teljesen befizetett részvény, vagy tíz ideiglenes részvény birtoka egy szavazatra jogosít.
19. §. Azon részvényesek, a kik szavazati jogokkal élni akarnak, kötelesek részvényeiket legkésőbb nyolc nappal a közgyűlés előtt leténi elismervény ellenében letenni. Ezen letét vagy az intézet pénztáránál, vagy a hivatalos lapban (5. §.) közzétendő helyeken eszközönd.
20. §. A szavazati jog személyesen, vagy meghatalmazottak útján gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható. Testületek, intézetek, kereskedőegyletek, valamint nők és kiskorúak képviselőiben a közgyűlésben azok törvényes képviselői vehetnek részt, ha ez utóbbiak nem is részvényesek. Azok, kik szavazati jogukat igazolták, igazoló-lyegyeket kapnak az általuk képviselt részvények és az őket megillető szavazatok számának megfelelőesével.

(Utánnymás nem díjazatik.)

ÉRTESÍTÉS.

Használt téli kabát helyett új felöltő csekély ráfizetéssel kapható ROTHBERGER JAKABNÁL Budapest, Kristóf-ter. A becsereelt ruhák egy elkülönített osztályban mérsékelt áron adatnak el.

A „Tejkereskedők Egyesülete mint ipartársulat“ 1900. április hó 1-én d. u. 4 óraker saját helyiségében (VIII., József-körút 31B. sz. alatt)

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja

a választmány.

Tárgysorozat:

1. A választmány jelentése a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről.
2. A mérleg előterjesztése, megvizsgálása, a lefolyt évre vonatkozó felmentvény megadása, a következő évre vonatkozó költségvetés megállapítása.
3. Elnök, 2 alelnök választása; a rendes-és pótválasztmányi tagok egyharmadának kisorsolása és helyébe új tagok választása.
4. A 3 tagú számvizsgáló-bizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

A Budapesti

Központi Tejszarnok Szövetkezet

tejtől ezental új elzárású palackokban hozza forgalomba, hogy a tapasztalt visszavételű szállítás és más szárazanyag tejtől való újod megőrzése a palackoknál megőrzésnek.

Közvetlen házhozállítás közpénztáros és elővétel mellett.

Leszámitott árak. A tejtől tejtőlje az addigi 30 fillér helyett enen 1.95 fillér, 50 literre szűz jegyzet enen váltása esetén 24 fillér. Ezen jegyzetek a szövetkezet pénztáránál kaphatók

VII., Rottenbiller-utca 31. sz. A palackok parafalemez betéttel ellátott stanol kupakkal vannak elzárva.

Minden kupak fölöttén a cég- és a kibocsátás napja van kinyomatva.

Más kiállítású vagy sérült kupakkal elzárta palack nem eredeti töltésű s visszautasítandó.

Tejszín, vaj és túró is vitetik közvetlen házhoz kisebb adagokban.

Most jelent meg

Szellem,

Erő,

Anyag

Szellemválasz

Efichnernek

Kraft und Stoff

című könyvére.

Írta

Adelma,

fordította

Tévölgyi Títusz.

Ára 3 korona.

Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalánál

BUDAPEST, József-körút 18. sz.

Magy. kir. Államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

Közvetlen díjazás Németszergéből Zimony átm. forgalomra vonatkozólag.) A Németszergéből Zimony átmeneti forgalomra vonatkozó 1895. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjazás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyezettük. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. Államvasutak a többi részves vasutak nevében is.

Figyelemre méltó.

Jó alkalom értékes és új könyvek megszerzésére.

Vass József könyvkereskedésében Budapesten

VI., Erzsébet-kört 38. szám.

Kimerítő könyvárjegyzék leszállított áru művekről ingyen és bérmentve megküldetik.

Adorján Sándor. Gólyafészkek. Képekkel. Kötve. (4.-) K. 1.—
 A fejedelmű unokája. Regény. (2.-) K. —50
 D'Annunzio Gabriella. Giovanni Episcopo. Regény. képekkel.
 Fényes díszkötésben. (3.-) K. —75.
 Athenaeum kézi Lexikona (Szerkesztői: Acsády Ignác dr.) A
 tudományok encyclopaediája, különös tekintettel Magyar-
 országra. 2 kötet. Díszes kötésben. (32.-) K. 8.—
 Az narkistikák titkai. (2.-) K. —50.
 Barocelli Giulia. Dodero kapitány. (2.-) K. —50.
 Bocaccio Dekameron. (2.-) K. —50.
 — Ugyanaz. Kötve. (3.-) K. —75.
 Bodrog Lajos Nem szabad szeretni. Regény. (2.-) K. —50.
 Bonaparte Napoleon Lajos. Titkos emlékiratai. 5 kötet. (28.80)
 K. 6.70
 Braddon M. E. A milliomas büntetés. Büntügyi regény. (2.-)
 K. —50.
 Breyer Soma. Századvégi történetek. (2.-) K. —50
 Buday Sándorné. A fekete Madonna. Regény. (2.-) K. —50.
 — A nőbirtok. Regény. (2.-) K. —50.
 Carmen Sylva. Peles meséi. (2.-) K. —50.
 — Házasság szerelem nélkül. Regény képekkel. Fényes
 díszkötésben. (2.-) K. —75.
 — Zoe regénye. (2.-) K. —50.
 Crawford Marion. Mi a szerelem. Regény. (2.-) K. —50.
 Dedek Crescens Lajos. Kolostorból kolostorba. Utirajzok re-
 mek képekkel. (4.-) K. 1.—
 Csapó Gizella. Bóta. Regény. (2.-) K. —50.
 Daduet Alphons. Jack. Egy boldogtalan története. Regény.
 (2.-) K. —50.
 — Királyok a száműzésben. Regény. (2.-) K. —50.
 Doyle Conan. Egy csodaember kalandjai. Reg. (2.-) K. —50.
 Dumas Sándor. Kaméliás hölgy. (2.-) K. —50.
 Erdélyi Gyula. Kovács nélkül. Regény. (2.-) K. —50.
 Ezeregy éjszaka. (Arab regék.) Fordította: Vörösmarty M.
 stb. képekkel. 4 kötet. (12.-) K. 3.—
 — Ugyanaz díszkötésben. (12.-) K. 4.—
 Ferdinánd Géza. A királyi hatalom és méltóság. (6.-)
 K. 1.50.
 Gaál Karolina. Az eskü. Regény. (2.-) K. —50.
 — A szerelem örvénye. (2.-) K. —50.
 Gabányi Árpád. Sándor király. Történelmi színmű. (3.-)
 K. —75.
 — Burkus kutyaregény. (2.-) K. —50.
 — Arcaimé. Képekkel. Fényes díszkötés. (3.-) K. —75.
 Gála-Naptár. 1899. Humorisztikus. (3.-) K. —50.
 Gárdonyi Géza. Barótelke. Regény. Képekkel. Fényes dísz-
 kötésben. (3.-) K. —75.
 — „Lámpás.” Regény. (2.-) K. —50.

Goethe F. A lélekkoncság. Regény. Díszkötésben. (7.20)
 K. 1.80.
 Greville H. Chenerol. Regény. Képekkel. Fényes díszkötés-
 ben. (3.-) K. —70.
 Hamvas Pál. Sakkjáték könyve. (2.-) K. —50.
 Hanvay Zoltán. Sportszilánkok. (4.-) K. 1.—
 Heltai Jenő. Hét sovány esztendő. Kalandos történetek (2.-)
 K. —50.
 Hét Szerkesztői Kiss József. 1897. évi teljes évfolyam. 2
 kötet. Díszkötésben. (28.-) K. 7.—
 — 1898. évi teljes évfolyam. 2 kötet. Díszkötésben. (28.-)
 K. 7.—
 Hoffmann Ottó. Séták a világűrben. (2.-) K. —50.
 Hollós László. Szabadkőművéség története. (2.-) K. —50.
 Horváth Miklós. Mételeyintők. Regény. (2.-) K. —50.
 Hugo Viktor. A nyomorultak. Reg. 12 kötet. (24.-) K. 6.—
 — Ugyanaz. Díszkötésben. (32.-) K. 8.—
 — Egy haláltól utolsó napjai. (1.20) K. —30.
 Jamin után Kont. Kísérleti természettan könyve. 2. kötet.
 (10.-) K. 2.50.
 Jansen. Mese a szerelemről. Regény. (2.-) K. —50.
 Jókai M. F. Három királyné. (2.-) K. —50.
 Jókai Tamás. Apa és fia. Regény. (2.-) K. —50.
 Kont Gyula. Természettan elemei. (5.-) K. 1.25.
 Kabos Ede. A verebek. Ujdonság. (3.-) K. —75.
 — Fehér éjszakák. Regény. Képekkel. Fényes díszkötésben.
 (3.-) K. —75.
 Kada Elek. Darázs mérge. Regény. Képekkel. Fényes dísz-
 kötésben. (3.-) K. —75.
 Kerékgyártó Árpád. A műveltség fejlődése Magyarországon
 1889-1911 1300-ig. Díszkötésben. (3.-) K. 3.—
 Kéhor Tamás. Muzsika és parfüm. Regény. Képekkel. Fény-
 es díszkötésben. (3.-) K. —75
 Könyvkiláltsi emlék. Corvin codex és egyéb régi művek
 címlaplansólaival. (6.-) K. 1.50.
 Kovács Laura. Az alpesi vampir. Regény. (2.-) K. —50.
 Kovács Béla. Takarmányozás. (7.20) K. 1.80.
 Kunes Ignác. A kurugli ázsiai rabló hősnök regénye. Ké-
 pekkel. Fényes díszkötésben. (3.-) K. —75.
 Kvassay Kun Meláné. A sors kegyelmei. Regény 3 kötet.
 (4.-) K. 1.—
 Lang Lajos. A közgazdaság elmélete. (4.-) K. 1.—
 Lauka Gusztáv. Anyi küldölem után. (2.-) K. —50.
 Lenke-Velszi Bárd. A mulató Budapest. A legjobb magyar
 irók társai. (3.-) K. —76.
 — Ugyanaz kötve. (4.-) K. 1.—
 Magyar-német levelező. (2.-) K. —50.

Magyar Szalon. Képes havi folyóirat. 1893. Április—szept.
 Teljes kötet. Díszkötésben. (12.-) K. 3.—
 Malonyay Dező. A gyáva. Regény, képekkel. Fényes dísz-
 kötésben. (3.-) K. —75.
 Maupassant Guy. Olajfa mező. (2.-) K. —50.
 Mokány Bercei viselt dolgai. (4.-) K. —1.
 — Puff neki. Mokány B. humoros naptára. (2.-) K. —50.
 — Rekontra. (2.-) K. —50.
 — Jumbo. (2.-) K. —50.
 — Hozom. (1.-) K. —50.
 — Nix Dájes. (2.-) K. —50.
 — Besser. (2.-) K. —50.
 Montepin Xavier. Harc a millióért. Regény. (4.-) K. 1.—
 — Párisi vérdráma. (8.-) K. 1.50.
 Nagyváthy K. Krisztina. Regény. 2 kötet. (4.-) K. 1.—
 Nobody John. Posterestante. Amerikai regény. (2.-) K. —50
 Nu? Kóser adomák és rituális viccek gyűjteménye. (2.-)
 K. —50.
 Oh azok az asszonyok. Adomák gyűjteménye (2.-) K. —50.
 Ötynelvi szótár. A magyar, német, angol, francia és olasz
 nyelv szótára. Szerkesztői: Somogyi Ede, 2 kötet. Díszkötés-
 tésben. (20.-) K. 7.50.
 Ötthon. Képes szépirodalmi folyóirat. Díszkötésben. (3 külön-
 böző kötet) kapható (8.-) K. 2.—
 Pallas nagy francia szótára. Magyar-francia és francia-magyar
 nagy szótár. Szerkesztői: Pekorny Ede. 5 kötet. Díszkötés-
 ben. (40.-) K. 10.—
 Pereda Don José. Az atya fia. Regény. (3.-) K. —75.
 Prem József. Rozsdás cimerek. Regény. 2 kötet. (4.-) K. 1.—
 Preovost Marcell. A felszúzek. Regény. (3.-) K. —76.
 Relau O. Az önmegővadás. (2.-) K. —50.
 Römer S. Tavasz és nyárutó. Regény. (2.-) K. —50.
 Sacher Masoch. Madonna. Regény. (2.-) K. —50.
 Sajó Aladár. Erzedes Boriska. Regény. (2.-) —50.
 Schiller után Berényi Pál. Könyvtelít tankönyve, magánhasz-
 nálatra. Díszkötésben. (12.-) K. 3.—
 Scossa Dzsóz. Amor-Venusz. Regény. Képekkel. Fényes dísz-
 kötésben. (3.-) K. —75.
 Sebetic Raymund. Oktatás a kardvívásban, 30 ábrával. (3.-)
 K. —75.
 Shakespeare. Othello. (2.-) K. —50.
 — Hamlet dán királyi. (2.-) K. —50.
 — Lear király. (2.-) K. —50.
 — Makrancos hölgy. (2.-) K. —50.
 — Velencei kalmár. (2.-) K. —50.
 Somfai J. Hamlet asszonyosság. Regény. (2.-) K. —50.
 Somogyi Ferenc. Világtörténet, középkor. (2.-) K. —50.
 — Ujkor. (2.-) K. —50.

Az árak korona és fillérben értendők.

Kizárólag egyedüli főraktár
 valódi francia és angol gummi- és hathólyag külön-
 legességekben tucatja 1.20 krtól 6 frtjig. Parisi öv-
 spongya Safeti Spongyes 4 frtől 6 frtjig.
 Pessarium oclusivum, hölgyeknek nélkülözhetlen, drb
 1.50—2 frt. Megrendeléseket pontosan, a legnagyobb
 diszkreció mellett eszközöl.

Radványi L.
 sérvkötő- és sebészeti-kötszergyár
 Budapest, VII. Erzsébet-kört 36.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP-an PAP-an PAP-an

1. szeszelt vaságy 3 10.-
 1. dró rugós paplan 1.70
 1. eozimír paplan 2.60
 1. satin eozimír paplan 2.50
 1. szilász eozimír paplan 4.80
 1. szilász eozimír paplan 7.50
 1. fodroságy-sóly, csónak 12.-
 1. 16 vázson ágylepedő 3
 1. váltás nélkül 1.20
 1. dró hálósávon chiflon pap-
 lan lepedő 1.80
 1. dró hálósávos takaró pokróc 1.80
 1. dró hálósávos 1.50

1. acél sodrony ágybetét 5.-
 1. tenzerifü fejvárkos 2.30
 1. levarozó szalmazás 2.30
 1. mátrac 2.80
 1. Orinde Afrique mátrac 4.50
 1. jászor 12.-
 1. párnázott rugonyos mátrac 18.-
 1. ablak tunis függöny 1.50
 1. bouret ágyterítő 2.20
 1. Fűtőszőnyeg méterenkint 25
 krtól 4 frtjig.

GICHNER JANOS és TARSA
 paplan, mátrac és kártyoságy gyárak, szőnyeg, függöny-
 agy- és asztalterítő stb. nagy választékban.
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 20. szám.
 Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
 Nem tessék árakat kicserélni, vagy a pénzt visszaidni

Titkos betegségek ellen
 25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és buda-
 pesti katonakórházakban), részben magánorvos
 tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,
 v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete
 Budapest, Váci-kört 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, bujakó-
 ros sebeket, syphilist, az önfertőzés utóbjait

Elgyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújabbban olyannyira fel-
 karolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
 vagy Psychrophor

Állat, megálmásokat, nőknél fehérfolyás befec-
 kenőző nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket
 valamint ifjúkori bűnök következtében be-
 állott ideg és ennek utókövetkezményekép létre-
 jött hátrérbajokat gyógyít a legnagyobb gyógy-
 mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig.
 Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat
 Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; eset-
 leg gyógyszerrekről is gondoskodva leszek.

Megjelent
 az 1900-ik évre szóló

Politikai és Közgazdasági
Évkönyv.

A „Politikai Heteszemle” kiadásában a Székely
 Sándor szerkesztésében megjelent évkönyv, mely több
 kiváló szakember közreműködésével készült, felöleli
 Magyarország politikai, gazdasági és kulturális életének
 minden ágát, föltekint minden terezen az 1897 óta elért
 fejlődést a mindenkori összehasonlítja a hazai viszony-
 lat a külföldi állapotokkal.

A főbb fejezetek címei:
 A külföldi államok utabjok történetének és alkot-
 mányának ismertetése. A külföldi államok története
 1890-ben. Európa unakodó családának genealógiája,
 diplomácia és konzuli kar. Az Osztrák Magyar Monarchia
 és a külföldi hatalmak hadiszervezetése és hadiszer-
 nek részletes ismertetése (20 statisztikai táblával).
 Magyarország története 1890-től 1897-ig. A nemzetközi
 kérdések történeti fejlődése és mai állapota. A magyar al-
 kotmány. A parlament és története. A főváros és a
 községek összes társainak életrajza. Államháztartás.
 Államügy és államadósság. Magyar föld terne, föld-
 művelés, szőlőművelés, állattenyésztés. Vasutak, Posta,
 távíró és telefon. Postatakarépkönyvtár. Kereskedelmi- és
 iparkamark. Áruforgalmi statisztika. Belvárosi és tengeri
 hajózás. Pénzügyi útmutató. Tőzsde. Takarékpénztárak.
 Bankok. Biztosítási intézetek. Nagyobb ipari vállalatok.
 Ipar, Kereskedelem és kultúra. Budapest mai állapotának és
 fejlődésének összehasonlítása Európa metropolissainak vi-
 szonyával és intézményekkel.

Ara díszes angol kötésben 8 kor.
 Megrendelhető:
a Budapesti Napló kiadóhivatalában
 József-kört 18. szám.

„Adria”
 magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság
 Vezérigazgatója: HOFFMANN S. és V.
 1900. március havában a következő gőzösök indulnak:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. március
Fiume	Liverpool	Pavia (C. L.)	1—10
"	Rouen	Stefánia	1—10
"	Rotterdam, Antwerpen	Nagy Lajos	5—15
"	Liverpool	Persian	5—15
"	Tengeri Pernambuco, Bahia		
"	Rio de Janeiro, Santos	Baross	10
"	Rouen*	B. Kemény	10—20
"	Hull, Newcastle o/T.	Velturno	10—20
"	London	Austria	10—20
"	Hamburg	Venezia	10—20
"	Liverpool	Veria (C. L.)	15—25
"	Rotterdam,	Jókai	15—25
"	Rouen		15—25
"	Barcelona, Valencia*	Zichy	25
"	Algier, Glasgow*	Báthori	21—31
"	Gibraltari, London	Mátyás király	21—31
"	Oporto, Bordeaux*	Szent-László	21—31
"	Liverpool	Lesbian	21—31
"	Hull, Newcastle o/T.	Rosario	21—31
"	Antwerpen		25 III-IV

* Ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelen-
 tetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, e kikötőket nem érinteni.
 A *-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. március
Liverpool	Fiume-Triest	Saragossa C. L.	1—10
Hull, Newcastle o/T.	Triest-Fiume	Rosario	1—10
London	"	Narva	1—10
Antwerpen	"	Kálmán király	1—10
Liverpool	"	Athenian	5—15
Bordeaux	"	Matlekovits	10—20
Liverpool	Fiume-Triest	Cypria (C. L.)	10—20
Rio de Janeiro, Santos	Triest-Fiume	Deák	15—25
London	"	Sultana	15—25
Liverpool	"	Algarian	15—25
Rotterdam	"	Petőfi	21—31
Glasgow	"	Szent István	21—31
Rouen	"	Stefánia	21—31
Hull, Newcastle o/T.	"	Kolpino	21—31

Középtengeri szolgálat.

A) Fiume—Malta—Sicília—Marseillei vonal. Jövő hó 3-án „Zrinyi”, 10-én
 „Rákóczi”, 17-én „Tisza”, 24-én „Andrássy” és 31-én „Zrinyi” indul Fiuméből
 Marseillebe.

Jövő hó 4-én „Tisza”, 11-én „Andrássy”, 18-án „Zrinyi” és 25-én
 Rákóczi indul Marseilleből Fiuméba.

B) Fiume—Sicília—Marseillei gyorsvonal. Jövő hó 1-én „Buda”, 8-án
 „Adria”, 15-én „Szápáry”, 22-én „Árpád”, 29-én „Buda” indul Fiuméből Mar-
 seillebe.

Jövő hó 7-én „Árpád”, 14-én „Buda”, 21-én „Adria”, 28-án „Szápáry”
 indul Marseilleből Fiuméba.

1900. évi 777. számhoz.

Faeladási hirdetemény.

A biztrai és gotuli erdőgondnokságokhoz tartozó erdőkben 1901—1920. években, tehát 20 év alatt kihasználható és Szászsebesre leszállítandó évi mintegy 30,000 ürköbméter cellulose gyártáshoz alkalmas fenyőfának eladása iránt Szászsebesen az erdőhivatalnál 1900. évi május hó 10-én délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár:

- a) a szerződés első tiz évében ürköbméterenkint — — — — — 5 korona
b) a második tiz évben 5 kor. 50 f.
- Bánatpénz huszezer (20.000) korona.

Az árverési és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályánál (Nádor-utca 5. sz.), valamint a szászsebesi erdőhivatalnál megtekinthetők, esetleg versenyezni kívánóknak az erdőhivatal által meg is küldetnek.

Tájékoztásul megjegyeztetik, hogy fenti faanyag felül az 1902. évtől kezdődőleg ugyancsak a szászsebesi raktárban még évenként mintegy 20—25.000 m³ a cellulose gyár tulajdonosa által nyilvános árverésen megvásárolható fenyő rönköfa is kerül eladásra.

Szászsebes, 1900. évi március hó.

M. kir. erdőhivatal.

Magyar királyi államvasutak.

Magyar-adriai vasuti kötelek. **Hirdetemény.**

Az 1900. év január hó 1-től érvényes magyar-adriai díjszabás II. részének 1. füzetében a 2. külön díjszabás díjtétele a bukovica-flumei viszonylatban 148-ról 145 fillérré helyesbitendő.

Magyar királyi államvasutak, a részes vasutak nevében is.

Utánnyomat nem díjaztatik.

Igazgatóság

Díjtétel helyesbités

Magy. kir. Államvasutak.

Hirdetemény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Nagyvárad állomáson lévő felvételi épület két új szárnyának előállítására szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvétetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapestben, a magy. kir. államvasutak igazgatósága magasépítmenyi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. sz. III. em. 14. sz.) és Kolozsvárott az illetékes osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi március hó 27-én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál (VI. Teréz-körút 56. sz. II. em. 10.)

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei ilyenkor 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be:

„Ajánlat a nagyváradi felvételi épület bővítésére.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi március hó 26. déli 12 óráig 2,000, azaz kétezerháromszáz korona bánatpénz teendő le a m. kir. államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 76. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítottak, de növértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beiktatót ajánlatok és bánatpénzek terti bevénynyel adandók fel.

10,000 frt tisztanyereséget

a legkisebb rizikóval

érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe

az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett, biztos értékpapírosok kihasználására

mint tag belép.

Havillették 6 frt, fél illeték 3 frt.

Tagsági feltételeket ezen kiválóan szolid intézményről ingyen és bérmentve küld

(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj.)

AMSTERDAM Nicolaas Witsenkade 13. A Commerce- & Credietbank igazgatósága.

Ügyes képviselők kerestetnek.

AZ „ANKER”

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselet: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítástól 1858.

Összes vagyon 1898 végén... 130 millió korona

Biztosítási állomány 1898 végén... 427 millió korona

Eddigi kifizetések... 210 millió korona

A nyereségrészesüléssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztálykértv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálykértv szerint (évenként emelkedő osztály) az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak 1897 9%, 1898 12%-a, 1899 15%-a fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Olcsó díjak.

Kedvező feltételek.

A képzelhető legnagyobb biztonság.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselet, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 17. szám.

Olaszország Remekkei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.

Remek diszalbum hosszukás negyedréte formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fl.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezésű és fényes kiállítású, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világnak. — A műbe felöltött képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék beáto ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján válogattak össze és rendeztetek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrés oldalán a szerkesztő jóles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott clichéivel; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyúttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérrényi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a

„Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.

12 „ 14 „ 40 „ | 30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal, Budapest, V., Méréleg-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden azo egyzeseri beiktatása petit betűkben 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRO HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére

a kiadóhivatalban József-körút 18.

vámment a következők dohány-tételeiben:

Breuer nőveker, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarak.

Hecsek-féle Wásza P. 105-16.

Benda Józsefné, Andrásy-ut 50.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Soprony V. dohány-nagyváza, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksané, Andrásy-ut 35.

Szántó Már főzadéjében, Keskemeti-utca 14.

Weitzer-féle lakab, Király-utca 1.

Bloekner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrőd-utca 4.

Flecher J. D. hirdetői iroda IV. Zsibáros-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Hausenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-n. 9.

Masse Rudolf hirdetői iroda VII. Károly-körút 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokkói-ut. 4.

Tánczer Gyula hirdetői iroda IV. Szervitator 8.

Hölgyeim.

Jól szituált uricember háza és adandó barátja óhajjt lemn azon hölgynek, ki jól bízalmával megismeri. Legszívesebben diszkreó becsületesül ügy. Szives válasz kérétek "Bizalom" jellegével a laphoz. 2338

S. J.

En nem haragszom, de magyarázatot kérek multkor viselkedéséért. Kérek mielőbbi választ. B. P. 2337

Tanintézet

házevetődjé, szakképzett könyvelő, ruhavarrásban és kézi munkákban járatos, jó bizonyítványokkal április 15-ére alkalmazást keres. Magányos urhoz nem megy. Címe a kiadóhivatalban. 5889

Gazdasszónynak

ajánlkozék csinos fiatal nő, ki a háztartás minden ágában járatos. Az illető a magyar és német nyelvet bírja és vidékre is megy magányos urhoz vagy plébániára. Ajánlatok B. P. 33" jellegé alatt a kiadóba kéretnek. 2835

Könyvelő

kersek. tanfolyamot végeztet, saját Yost-irógépe van, szorgalmas és megbízható, állást keres mielőbbi beépésre. Címe a kiadóhivatalban. 2824

Ügynökök keres-

tetnek helyben lakó előfizető gyűjtésére. Telefon Hírmondó Kerepesi-ut 22. 5818

Csinos

intelligens megjelenésű kiasszony jobb üzletbe pénztárhoz vagy elárulástónak ajánlkozék, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe megmutatható e lap kiadóhivatalba. 2822

Jó leány

vagy gyermekkerestésző, ki németül ért s a gyermekkel jól bántani tud, felvételük Címe a kiadóhivatalban. 2828

Zsidó

szeminarista leokét előfogat gymnasiumi és elemi osztályok tanítására. Cím a kiadóban. 5893

Okleveles

tanítóné elemi és polg. isk. tantárgyakból kitünő oktató, ad szabad órákkal rendelkezik. Szives ajánlatot kér "Tanító" 5887" jellegével a kiadóba. 5887

Állást óhajjt

változtató egy jó családból származó fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyobb részvénytársaság hivatalnok, kívánatra óvadékkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2820

4000 korona

óvadékkal rendelkező intelligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres. Elsőrendű referenciákkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2819

Lohudieneknek

ajánlkozék 19 éves fiatal ember, ki ily minőségben már több furdónyban alkalmazva volt. Címe a kiadóhivatalban megmutatható. 5884

Angol szótársítási

okleveles tanító, perfect németben, franciában, zongorázásban, valamint okleveles német tanító, perfect németben, franciában, angolban, zongorázásban, azonnali állást keres. Igénylik 500 ft. Nevelőnk, gyermekkerestészőnk, boonnok ajánlatok és elhelyeztetnek. Fekete A. tanerőnyökésze Váci-körút 16. 5897

Szép írásom van

előállítás boríték írást, vagy más irodai munkát. Szives megkeresést, "Delutáni munka" jellegé alatt e lap kiadóhivatalához kérek. 5882

Kereskedő urak

figyelmébe. Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy előadónál nagyobb üzletben önállóan végezte, kitünő kiirrt irásokkal bír és szolid megjelenése van, egyelőre szoronyebb igények mellett állást keres. Szives megkereséseket, "Szorgalmas" jellegé alatt a kiadóhivatalba. 2789

Magyar gyorsíró-

né, ki a Remington és Yost-gépet kitünően kezeli, hosszabb idő óta iróvalban működik, állását változtatni óhajlja. Szives megkereséseket, "Szorgalmas" jellegé alatt a kiadóhivatalba. 2800

Házmasternek

ajánlkozék egy jelenleg is oly minőségben lévő tisztességes egyén. Címe megmutatható a kiadóhivatalban. 2712

Raktárnoki,

pénzbeszedői, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. 2758

Kereskedelmi

iskolát végzett könyvelő, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva, állását változtatni óhajlja. Címe a kiadóhivatalban. 2804

Egy

nagyobb lap-expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Címe a kiadóban. 2737

"Tata-Tóváros"

négy szobás családiház kerület melléki épületekkel közel az angolkörúhoz eladó. Cím a kiadóban. 5874

Irodai

vagy pénztárnoki alkalmazást keres egy szepírásu nőly. Cím a kiadóhivatalban. 2796

Keresek

Budapest környékén, vasutó felőrára, szeptember elsőre egy 6 szobából álló lakást, megfelelő melóhelyiséggel, istállóval és kerttel három vagy több évre szomborberbe. Ajánlatok "Falusi lak" cím alatt Gomba u. p. Monor küldendők. 5895

Kossuth Lajos

életnagyságu kitünő mellékés (kezieszt) diszes aranyozott keretben 30 írtetű eladó. Megtelíthető e lap kiadóhivatalban. 2685

Jó forgalmu

kőse r füstöltáshárna által mérési engedéllyel, hol intelligens urak érkezőnek, elutasztott azonnal eladó. Cím a kiadóban. 2805

Tej- és esemege-

üzlet a Városliget közleében jó forgalommal más vállalat miatt azonnal eladó. Bővebbet a kiadóban. 2834

A Népszínház

közleében egy csinosan burtozott I. emeleti két ablakos utcai szoba, 1 vagy 2 intelligens ur részére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan burtozott 2 ablakos udvari szoba 1 vagy 2 ur részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejárattal. Cím a kiadóhivatalban. 2774

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-körúton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatok "H. J." jellegével a laphoz küldendők. 2713

50 év óta fennálló

nagyforgalmu ur dívatés norinbergi-üzlet egy 40.000 lakossal bír városban (megyei székhely) családi okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5-6000 ft. szüksegű a vételhez. Venni szándékozók "50 év" jellegé alatt e laphoz forduljanak 2792

Lakást és ellátást

keres intelligens családnál egy 10városi tanítóné, lehetőleg a Dohány-utca közleében. Ajánlatokat "Tanító" jellegével a kiadóhivatalba kérek. 2815

Eladó

egy jó karban lévő séta gyermekkecsk kifogástalan állapotban. Cím a kiadóban. 2823

Olesó telek eladó.

Pest közleében 1500 □-61 telek azonnal eladó, esetleg nagyobb részbe is osztatható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Fiuméből

kitűnő természetes dalmáciai és olasz borokat jutányos áron szállít Pauk Oaón. Aripal bérmentve.

Szóló bérbeadás.

Ötven holdas szőlőt pénzért vagy feles művelésre bérbeadó vagy eladó Budapesttől 3 órára. Mult évi termés 12 ezer ft. Cím a kiadóban. 5896

Fűszerüzlet.

14 év óta fennálló kitünő fűszerüzlet azonnal átvehető, az átvehető 1500-2000 forint szükségeltetik. Az üzlet menetéről személyesen meggyőződhetik. Cím a kiadóhivatalban. 2762

Singer varrógép

használt, de nagyon jó karban lévő, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2830

Csinosan

butorozott szoba külön bejárattal, intelligens gyermektelen családnál a József-körúton azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2831

Rákoskeresz-

turon Zsófia-telep, názipeltéshez szükséges faanyag, köfepesök stb. uyancaak 550 □ ötelek eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2833

Az angyalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 378 □ ötelek eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek "2000-3000 korona" 2723

Magyar

találmány!

Művészi kivitelű

Aquarell (kézi) festés

fára * fára

Fa-levelező-

lapok,

a legizlésesebb

kivitelben.

Magyar

festés!

Magyar fa!

Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

A pénz előleges beküldése után

bérmentve.

Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Egészen új!

Gyűjtőknek meglepetés!

Az országos

magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dező

középiskolai tanár ur vezetése alatt e hóban új magyar és német nyelvű gép- és nyomtatási tanfolyamot nyit. Jelentkezéseket felvesz a

"YOST" irógép

részvénytársaság Erzsébet-körút 9-11. New-York palota

Lakásberendezés.

5 szoba, gyönyörű és jó, alig használt butor, minden hozzá tartozó függöny, szőnyeg, villamlámpa, festmény stb. igen olcsón eladó. Dorottya-utca 5, I. em. 21. sz.

Magy. kir. államvasutak.

31203/C-1/900.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelek.

Díjtételek érvényen kívül helyezésre. Az osztrák-magyar vasuti kötelek 1897. évi január hó 1-től érvényes II. rész. 3. díjszámból lüzet 51., 52., 87. és 88. oldalán egyeztet brassó - háromszek helvi érdekű vasut állomásai, aферет Wien St. E. G. vagy K. F. N. B. Staállán és gloriadort állomások közötti forgalomra foglalt közvettelt díjtételek 1900. évi április hó 15-től kezdve érvényen kívül helyvetetnek.

Ezen díjtételek helyett a fenti díjszámbahoz kiadandó pótlék utján új díjtételek fognak életbe lépnetni.

Budapest, 1900. febr. 27. Magyar kir. államvasutak. A részes vasutak nevében is. (Utány. nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak. 24403/C/II. szám.

Hirdetmény.

(I. pótlék kiadása a magy. kir. államvasutak helyi személy- és podgrászdíjszabásához.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az 1899. évi szeptember hó 1-től érvényos helyi személy- és podgrászdíjszabás I. pótléka az erre vonatkozó korábbi közléstől eltérőleg folyó évi február hó 1-je helyett, folyó évi március hó 15-én lép életbe.

Ezen pótlék helyesbítéseken és kiigazításokon kívül különösen a munkások menetdíjkezdvezményhez köztöt feltételeknek módosítását, a Budapesti Munkaközvetítő-Institút közvetítésével utazó munkások menetdíjkezdvezményére vonatkozó határozmányokat, továbbá a tanuló bérletjogok-re vonatkozólag azon változást tartalmazza, hogy ezen egy és három navi bérletjegyek a tanuló arképjével ellátandó s a magy. kir. államvasutak igazgatójánál az egész tanévre kiállítandó "Tanuló igazolvány" alapján folyó évi május hó 1-től kezdve az érdekeltek állomásokon lesznek váltathatók.

Bővebb tájékozást a pótlék nyujt, mely a m. kir. államvasutak díjszabás elárusító irodájában (VI. Csengery-utca 23. sz.) 20 fillért kapható.

Budapest, 1900. márc. 8. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazt.)

Jókai Mór:

Erdély aranykora, regény Török világ Magyarországon, 2 kötet, történeti regény

Egy magyar nábob, 2 kötet Kárpáti Zoltán, regény Hétköznapok, regény A régi jó táblabírák, reg. Csataképek a magyar szabadságharcból

Diszes felbörbe kötve á 3 forint helyett 2 forint 15 krajcár.

Kapható a "Budapesti Napló" kiadóhivatalában József-körút 18.

Uri Havelock 7 ftrtől,

Női Havelock 9 ftrtől,

Fiu Havelock 4 ftrtől,

Leány Havelock 5 ftrtől feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista

BECS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

A tanítók egylete házának az osztr. turista a touring club és számos kerekpárgyiet stb. szállítja.

LODEN

városi 61-tóny 12.-

LODEN menesiköl 12.-

LODEN hajtköpeny 12.-

LODEN túrmaszó 12.-

LODEN szőny 12.-

LODEN molnár-61-tóny 10.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

LODEN öltöny 12.-

Bélibáb- és

Bulyvoszky-utók sarkán kiadó május 1-6-ig egy 6 szobás lakás, kőthanaszáttal, esetleg istállóval, bővebbet ugyanott. 5833

Vérpiros narancsok.

Tíz forintot meghaladó rendelvényeket bérmentve és teljesíten ingyen csomagolással szállítok. Vérpiros narancs 100 db. 5 ft. "nagy" 4 " 2 1/2 " apró 2 1/2 " Mandarin. Válogat. 100 db. 5 ft. Mess. narancs, nagy, 100 db. 2 1/2 " 100 db. 5 ft. Jaffa-narancs, magnál. 100 db. 5 ft. Tansai datolya az. s. 1 kg. 7.- 50 Feh. francia datolya, 1 kg. 1.50 Logf. mangala-szőlő 1 kg. 1.50 Válogatott füge 1 füzet 7.- 30 Válog. szőlőfüge 1 kg. 1.50 Görcz őrtáji maron 5 kg. 1.50 Fin. vanília csokoládé 1 kg. 1.50 Szaloncukor legf. kev. 1 kg. 1.50 Logf. csokoládé 100 g. 1.50 Francia cukrozott gyümölcs 1 kg. 1.50 Szardínia 1 kis doboz 12 kr. 1. Nagy doboz 25.-

Streichinó-sajt 1 kg. 1.50 Svájci importált 0 drb. 70.- Emmentaler sajt, val. 1 kg. 1.40 Svájci selyemcukor 1 kg. 1.50 Carlot, 60 nagy rózsza 1.10 Logf. csokoládé 1 kg. 1.50 Feh. francia datolya 1 kg. 1.50 Fejedelmi rum legf. 2 1/2 1/2. A m. m. rum legf. 1.50. Háttas rum, legf. 1.50. Branzili rum, legf. 1.50. Ete-entek 25.- Császka kov. te. 10 db. 5.-

Frommer Elemér

eszezősége kiállításán kitüntetett eszezősége, Budapest, Váci-körút 28.

ERENYI-féle

kitűtetett "NER VIN" nagy üveggel 80 krajcár.

Legjobb: csuz, közvény, esontbantalmak, derékfájás és szagattás ellen.

Husvétli bor.

כשר לוי פתח Kritzer Lipót Bonhában ajánl kitünő sillerborot megbízhatóan כשר לוי פתח 100 liter 20 írtet, fehéret és vöröset 22 írtet fölfele. Ajánlja különösen magyar borait. Referenciák a helybeli és az